

Helsinki

Uitgeverij ANWB

Inhoud

Het belangrijkste eerst

blz. 4

Dit is Helsinki

blz. 6

Helsinki in cijfers

blz. 8

Wat is waar?

blz. 10

Kodakmoment

Dicht aan het water

blz. 13

Heel veel groen

blz. 14

Zweten met zeezicht

blz. 17

Het kompas van Helsinki

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

blz. 18

⋮

1 Finlands pronkjuweel –
het Senaatsplein

blz. 20

⋮

2 De buik van de stad –
het Marktplein

blz. 24

⋮

3 Zien en gezien worden –
de Esplanade

blz. 27

⋮

4 Een spoorwegstation
als middelpunt –
Rautatieasema

blz. 32

⋮

5 Hartslag van de stad –
Mannerheimintie

blz. 36

⋮

6 Onder de grond en hoog
erboven – **in Kamppi**

blz. 40

⋮

7 Voor bijzonder mooie
dingen – **het designdistrict**

blz. 44

⋮

8 Rusland dichtbij – **het
schiereiland Katajanokka**

blz. 47

⋮

9 Oud en nieuw – **tussen de
noordkust en Kallio**

blz. 51

⋮

10 Wit steen en blauw water –
rond de Töölöbaai

blz. 54

⋮

11 Strand, jugendstil en
panorama –
Kaivopuisto en Eira

blz. 58

⋮

12 Een tempel in de rots –
rond Hietaniemi

blz. 62

⋮

13 Grote vernieuwing –
in Länsisatama

blz. 66

⋮

14 Finlands behouden ziel –
Seurasaari

blz. 70

⋮

15 Vestingen op eilanden voor
de stad – **Suomenlinna**

blz. 74

Museumlandschap van Helsinki

blz. 78

De mooiste architectuur

blz. 81

Pauze, even reboorten

blz. 84

 Overnachten
blz. 86

 Eten en drinken
blz. 90

 Winkelen
blz. 98

 Uitgaan
blz. 104

Reisinformatie

blz. 110

Hoe zegt u?

blz. 114

Register

blz. 115

Fotoverantwoording

blz. 126

Colofon

blz. 127

Herinner je je deze nog?

blz. 128

Het belangrijkste eerst

De essentie van de stad

Stel je voor dat je niet langer dan twee uur in Helsinki bent en dat je toch zo veel mogelijk van het leven in de stad wilt ervaren. Dan maak je gewoon een rondje vanaf het Marktpllein langs de Esplanade, de Mannerheimintie en de Aleksanterinkatu. Wat je hier ziet en tegenkomt is de essentie van Helsinki.

Al je geld op één kaart zetten

Voor cultuurliefhebbers en frequente museumbezoekers is de Go Helsinki Card een interessante optie. Het all-inpakket omvat de belangrijkste Must-Have-Seens van de stad. Met daarbij: gratis vervoer per bus, metro, tram of trein en de veerdienst naar vestingeiland Suomenlinna.

Op naar de markt!

Een bezoek aan de markt zegt vaak het een en ander over een stad, maar de markten van Helsinki zeggen zelfs heel veel. Op de markten en vooral in de oude markthallen, drie in getal, is de kans groot dat je een fan van de stad en zijn inwoners wordt.

In Helsinki kan het warm worden

Op zoek naar de ultieme hotspot? Dan kun je uitstekend terecht in de sauna. Vrijwel elk hotel heeft er eentje. Verder zijn er zowel prachtige sauna's in oude stijl als hypermoderne varianten, zoals het designsaunacomplex Hernesaaren Löyly. Zelfs in een groot aantal restaurants en in het reuzenrad SkyWheel is een saunacabine te vinden – iets wat de Finnen heel normaal vinden ...

Helsinki alternatief

In een land waar men wereldkampioenschappen mobieltje werpen, luchtgitaar spelen en vrouwen dragen organiseert, moet het wemelen van de rare snuiters. Kaurismäki-films en Paasilinna-verhalen geven er een indruk van, in het stadsbeeld van Helsinki zie je ze overal. Voor een kennismaking met deze kant van Helsinki is restaurant Zetor (► blz. 105) heel geschikt.

Partytime!

Zin in een romantische avondwandeling laat op de vrijdagavond? Vergeet het maar! De stad zit dan tjokvol Finnen die gaan stappen. Er komt aardig wat alcohol bij kijken en het geluidsniveau stijgt aanzienlijk. In hotels naast een uitgaanstent zijn oordopjes geen overbodige luxe. Of doe gewoon mee.

Helsinki voor wie niet altijd wil lopen

Wandel je niet graag? Of heb je een hekel aan gebruikelijke ritten in een sightseeingbus? Dan zijn de groene wagons van de Helsinkitrans misschien net iets voor jou. Je kunt gewoon instappen op lijn 2 of 3, die in een grote acht langs de belangrijkste bezienswaardigheden rijden. Een heel rondje duurt ongeveer een uur. Met een dagkaart krijg je op deze manier een perfect overzicht van de stad, beleef je wat van de lokale sfeer en kun je uitstappen waar je maar wilt.

De diepte in

Dat Helsinki staat voor moderne architectuur bewijst de stad telkens opnieuw, zoals met de Centrale Bibliotheek Oodi (► blz. 38). Niet alleen bovengrondse gebouwen zetten de toon. Een aantal gebouwen verschuilt zich onder het aardoppervlak, zoals Amos Rex (► blz. 41).

Moeminsouvenirs

Hij is wit en hij lijkt een beetje op een nijlpaard. De kleine Moemintrol uit verhalen en stripboeken heeft zich ontpopt tot een internationaal cultfiguurtje en duikt inmiddels overal in Helsinki op, in het bijzonder bij de souvenirs, zoals de bekers van de officiële producent Arabia.

Ulrich Quack kun je in de drukte van de grote stad tegenkomen, waar hij honderduit vertelt over de Dom. Judith Rixen doorkruist de adembenemende natuur van parken en eilanden en probeert ondertussen het Fins onder de knie te krijgen.

Vragen? Ideeën?

Laat het me weten! Mijn adres bij de ANWB:

anwbmedia@anwb.nl

Dit is Helsinki

‘Dochter van de Oostzee’ wordt Helsinki vaak genoemd en een beter symbool dan het bronzen beeld Havis Amanda tussen de Esplanade en het Marktplaatsje is nauwelijks denkbaar voor de noordelijke metropool: de intrigerende, maar ook wat koele dame ontstijgt de zee, maar kan haar blik ook niet van het water afwenden. Helsinki dankt zijn ontstaan aan de handel over zee, en is nu nog steeds helemaal op de Oostzee gericht. De grens tussen zee en stad verloopt geleidelijk, met honderden eilandjes voor de kust als uitlopers van het land, terwijl de Oostzee met tal van baaien uitlopers tot diep landinwaarts heeft. Zo zijn ook de kleuren van de nationale vlag niet helemaal toevallig: ze herinneren aan de noordelijke blauwe hemel met witte schapenwolken, de witte Dom boven het donkerblauwe water van de haven, of aan een mooie winterdag met sneeuw onder een strakblauwe hemel.

Geboorte en jeugd van een stad

Helsinki is een jonge vrouw, die nog maar net volwassen en zelfstandig is geworden. Toen de stad in 1550 door de Zweedse koning Gustav Vasa werd gesticht als ‘Helsingfors’, bestonden Kopenhagen, Stockholm en Oslo allang. In die tijd was de stad dus niet Fins, en ook geen hoofdstad: meer dan 600 jaar maakte Finland deel uit van het Zweedse koninkrijk. Nadat het Zweedse leger op Sveaborg (nu Suomenlinna) zich in 1809 had overgegeven aan de Russen, kwam de provincie Finland onder de vleugels van Rusland. De Russen lieten de Finnen veel meer de vrije hand dan de Zweden hadden gedaan – de Russische heerschappij betekende voor het groothertogdom eerst vergaande autonomie en maakte het mogelijk dat de Finse cultuur zich emancipeerde van Zweden. Nadat Helsinki in 1812 de functie van het dicht bij Zweden gelegen Turku/Åbo als Finse hoofdstad had overgenomen, nam de stad ook in maatschappelijk en cultureel opzicht het voortouw. Na de Oktoberrevolutie van 1917 ontworstelde Finland zich als onafhankelijke republiek aan de greep van Rusland. Lange tijd bleef het land door zijn ligging tussen Oost en West intern verscheurd (zo behoort Finland strikt genomen vanwege zijn taalkundige en culturele wortels niet tot Scandinavië), maar Helsinki zet zich al geruime tijd in om de banden met de buurlanden in Noord- en Midden-Europa aan te halen. De Finse toetreding tot de EU in 1995 was daarbij een belangrijke stap.

Noordelijke schoonheid

Het jeugdige karakter van Helsinki speelt ook mee in het huidige stadsbeeld, dat een resultaat is van de wederopbouw na een grote brand in 1808-1809. Een romaanse kerk of een middeleeuws kasteel zul je hier vergeefs zoeken. De lichte gebouwen van het neoclassicistische centrum (naar het ontwerp van Johan Albrecht Ehrenström en Carl Ludwig Engel) worden afgewisseld met de sierlijker vormen van de Jugendstil en de nationale romantiek, dit naast het sobere functionalisme en modernisme uit de jaren 30 van de hand van de grote meester Alvar Aalto. Daarnaast

In de lichte nachten toont Helsinki een ander gezicht: in het blauwe uur straalt het Senaatsplein een bijzondere sfeer uit

is het duidelijk te merken dat de stad zich nog verder wil ontplooiën: Helsinki groeit uit over de voorstadjes heen, waardoor de grenzen met de naburige steden Espoo en Vantaa nu nauwelijks nog opvallen. Een lichte ‘facelift’ heeft de jonge stad dan nog wel gekregen en bewaard: in 1952 werden in het kader van de Olympische Spelen nieuwe stadions, hotels en infrastructuur aangelegd, en op voormalige industrieterreinen worden nu aantrekkelijke omgevingen voor wonen en recreatie gecreëerd. In 2000 kreeg het mooie Helsinki erkenning met de verkiezing tot Europese culturele hoofdstad, en in 2012 werd de stad uitgeroepen tot designhoofdstad van Europa.

Een stad met vele gezichten

Deze jonge stad bekoort door al zijn contrasten: nu eens koel en duister, dan warm en meeslepend, of grillig en wat vreemd. Daarbij speelt niet alleen de belangrijke positie tussen Oost en West een rol, die in cultuur, architectuur en keuken merkbaar is, maar ook de seizoenen zijn een factor: in de zomernachten kent de stad een onwerkelijke sfeer, waarbij de silhouetten zich rond middernacht tegen schemerlicht aftekenen. Zo licht als de zomer is, zo donker is de winter in Helsinki – maar ook dan met een weergalozes sfeer, zoals op de fel verlichte kerstmarkt! De langzame Finse tango is hier evenzeer geliefd als heavy metal. Als een moderne, dynamische groeistad met het karakter van een metropool blijft de Finse hoofdstad toch steeds overzichtelijk. Met de grote winkelcentra en hippe winkeltjes is Helsinki zeer aantrekkelijk voor wie graag winkelt; de talloze groenstroken en de sfeer van een op zee georiënteerde stad zijn juist weer aantrekkelijk voor natuurvrienden. En als je bij zonsondergang op een van de karakteristieke granietrotsen met uitzicht over zee zit, bekruipt je onweerstaanbaar het gevoel: zoals Helsinki is er geen!

Helsinki in cijfers

1

liter koffie per dag per persoon – daarmee hebben de Finnen het hoogste gemiddelde koffiegebruik van de wereld.

3

maal (in 2018, 2019 en 2020) stond Finland in het World Happiness Report op de eerste plaats

5

koffiepauzes per dag is de standaard voor Helsinkiërs – statistisch gezien horen de Finnen dus tot de gelukkigste mensen van de wereld.

5,6

% van de inwoners van Helsinki spreekt Zweeds, tegen 5,2% landelijk.

22,7

% van de 5,72 miljoen Finnen woont in de stedelijke agglomeratie van Helsinki.

40

bibliotheken voorzien de bewoners van leesstof.

108

jaar lang is Finland een autonoom Russisch grootvorstendom geweest (1809-1917).

123

km lang is de kustlijn binnen de stadsgrenzen.

140

nationaliteiten leven in Helsinki.

200

km aan loipes staan langlaufers in de winter ter beschikking.

315

eilanden liggen in Helsinki.

400

beelden, kunstwerken en monumenten staan verspreid door de hele stad.

600

jaar was Finland een onderdeel van het koninkrijk Zweden.

719

km² is de totale oppervlakte van de stad, tegenover 219 km² voor Amsterdam of 204 km² voor Antwerpen; bijna 40% daarvan bestaat uit parken en groenvoorzieningen.

1200

km lang zijn de fietspaden bij elkaar in Helsinki.

1600

restaurants zijn er in de stad te vinden – en misschien nog wel een paar meer.

27
stranden nodigen in de zomer uit tot zwemmen en ontspannen zonnen.

Wat is waar?

Helsinki is een bouwwerk van land en zee, omringd door een krans van eilanden. Met zijn neoclassicistisch centrum maakt Helsinki een compacte indruk. De meeste grote bezienswaardigheden zijn vanaf het centrale Senaatsplein heel goed lopend te bereiken. Maar Helsinki is groter dan het lijkt! Dat betekent dat talloze wijken en buurten die een geheel eigen karakter hebben, tamelijk ver van het centrum liggen.

Historisch centrum

Het **Senaatsplein** (M H 5) met de Dom is het symbool van Helsinki. Dit architectonische meesterwerk van C.L. Engel geldt als een toonbeeld van neoclassicistische stadsplanning en is zowel het middelpunt van Helsinki's historie als van het stadsleven. Ook het **Marktplaats** (M H 5) en de **Esplanade** (M G-H 5) maken deel uit van het historische centrum. De 'buik' en de mooiste wandelstraat van de hoofdstad bieden met paviljoens, mondaine hotels, fonteinen, beelden, winkelgalerijen, warenhuizen en caféterrassen feitelijk een bijna Parijse sfeer.

Stationswijk

Boven de grond een **kopstation** (M G 4-5), een van de mooiste van Europa, en onder de grond een labyrint van voetgangerspassages – in de stationswijk vind je een levendige stadssfeer met veel drukte, hotels, cafés en winkelmogelijkheden en verder veel rustig gelegen groen en cultuur.

Mannerheimintie en Kampi

De grote **Mannerheimintie** (M F-G 4-5) is de belangrijkste verkeersader van de binnenstad, met aan weerszijden belangrijke bezienswaardigheden als het Parlement, het Nationaal Museum, de Centrale Bibliotheek en het Kiasma-museum, en verder bioscopen, warenhuizen, restaurants en hotels. Ten westen van deze straat ligt het **Kamppicomplex** (M F 5) in de gelijknamige wijk, met musea en uitgestrekte parken.

Designdistrict

Het hart van het zogeheten Designdistrict wordt gevormd door het **Design-** en het **Architectuurmuseum** (M G 6). Daaromheen strekt zich een wijk uit met overal trendy cafés en bars, leuke winkels en boetiekjes, restaurants en galeries. De Iso Roobertinkatu, kortweg Isoroba, is een uitstekend vertrekpunt om een verkenningsronde door dit deel van de stad te beginnen.

Katajanokka

Op het schiereiland Katajanokka voel je de nabijheid van Rusland. Hier vind je de grootste **Russisch-orthodoxe kerk** (M H 5) van Noord-Europa, en verder talloze gebouwen uit de tsarentijd, en Russische fijnproeversrestaurants. Bovendien: veel Jugendstil, een imposante ijsbrekersvloot en ook nog een rustige woonwijk.

Kallio

Het stadsdeel **Kallio** (M G-J 2-4) was vroeger een arme arbeiderswijk. Tegenwoordig wordt de wijk steeds meer het domein van studenten, creatievelingen en start-ups, en wordt het geleidelijk een hippe buurt.

Töölöbaai

De **Töölöbaai** (M F-G 2-4) stond al in de stadsplannen van de jaren 30 op papier als 'nieuw centrum'. Nabij het water zijn nu de Finlandiahal, het muziekhuis, de Nationale Opera en het Stadstheater centra van cultureel leven. Ten noorden

van de baai vind je het **Olympiastadion** (M F 2) en het recreatiepark Linnanmäki (M G 2).

Kaivopuisto en Eira

Het grote park **Kaivopuisto** (M H-J 6-7) met de ambassadewijk en de Jugendstilwijk **Eira** (M G 7) liggen aan de zuidrand van een heuvelachtig schiereiland. Diverse etablissementen, een kustpromenade en prachtige uitzichtpunten versterken het aantrekkelijke karakter van deze omgeving. De zuidpunt **Hernesaaari** (M F 7-8) maakt oude industrieterreinen vrij voor onder andere een designsauna en een partystrand.

Hietaniemi

De wijk Hietaniemi verenigt diverse contrasten: eeuwige rust op de grootste **begraafplaats** (M D-E 4-5) van de stad en levendige waterpret aan het populairste **zandstrand** (M D 4), befaamde architectuur van de **Rotskerk** (M F 4) en onopvallende woonwijken, stedelijke bebouwing en groenstroken als het **Sibeliuspark** (M E 3) met het gelijknamige beroemde monument.

Ruoholahti

Ruoholahti (M D-E 5-6) is een van de stadsdelen die typerend zijn voor de structurele verandering van de hoofdstad: voormalige werven en fabrieken bieden nu plaats aan culturele centra, musea en kleine bedrijfjes. Voor de inrichting konden moderne architecten zich uitleven. Interessant voor de liefhebber.

Seurasaari

Het eiland **Seurasaari** (M B-C 2-4), dat door een brug met de rest van de stad verbonden is, vertegenwoordigt met zijn openluchtmuseum het landelijke Finland. Bovendien is het met zwem- en wandelmogelijkheden een uitwijkplaats voor gestreste stadsbewoners.

Suomenlinna

De miniarchipel **Suomenlinna** (M kaart 3) staat op de UNESCO Werelderfgoedlijst als voormalige zeevesting. Naast de geschiedenis zijn de eilandjes in de zomer aantrekkelijk voor wandelaars en zwemliefhebbers. Ze zijn trouwens ook uitstekend geschikt om heerlijk te picknicken.

Kodakmoment

Dicht aan het water

Niet alleen de geschiedenis, maar ook het levensgevoel in Helsinki staat in het teken van de relatie tussen land en zee. De veelheid aan baaien, eilanden, rotseilandjes, havens en stranden is uniek en kenmerkend voor de Finse hoofdstad. Vanaf alle locaties in de binnenstad heb je ergens wel uitzicht op de zee. Dikwijls lijkt het alsof de reusachtige veerboten uit Stockholm of Tallinn rechtstreeks de straten van het stadscentrum willen binnenvaren.

Heel veel groen

Meer dan eenderde van de stad bestaat uit parken, die als groene longen Helsinki van frisse lucht voorzien. Overal kan om de hoek een onopvallende rozentuin of een rotsachtig park uitnodigen tot een wandeling. Op warme zomerdagen zijn de parken en plantsoenen een geliefd trefpunt om te picknicken en te ontspannen. Vervuit de populairste attractie is het Sibeliuspark met zijn orgelachtige monument – de ideale plek voor een selfie met de componist.

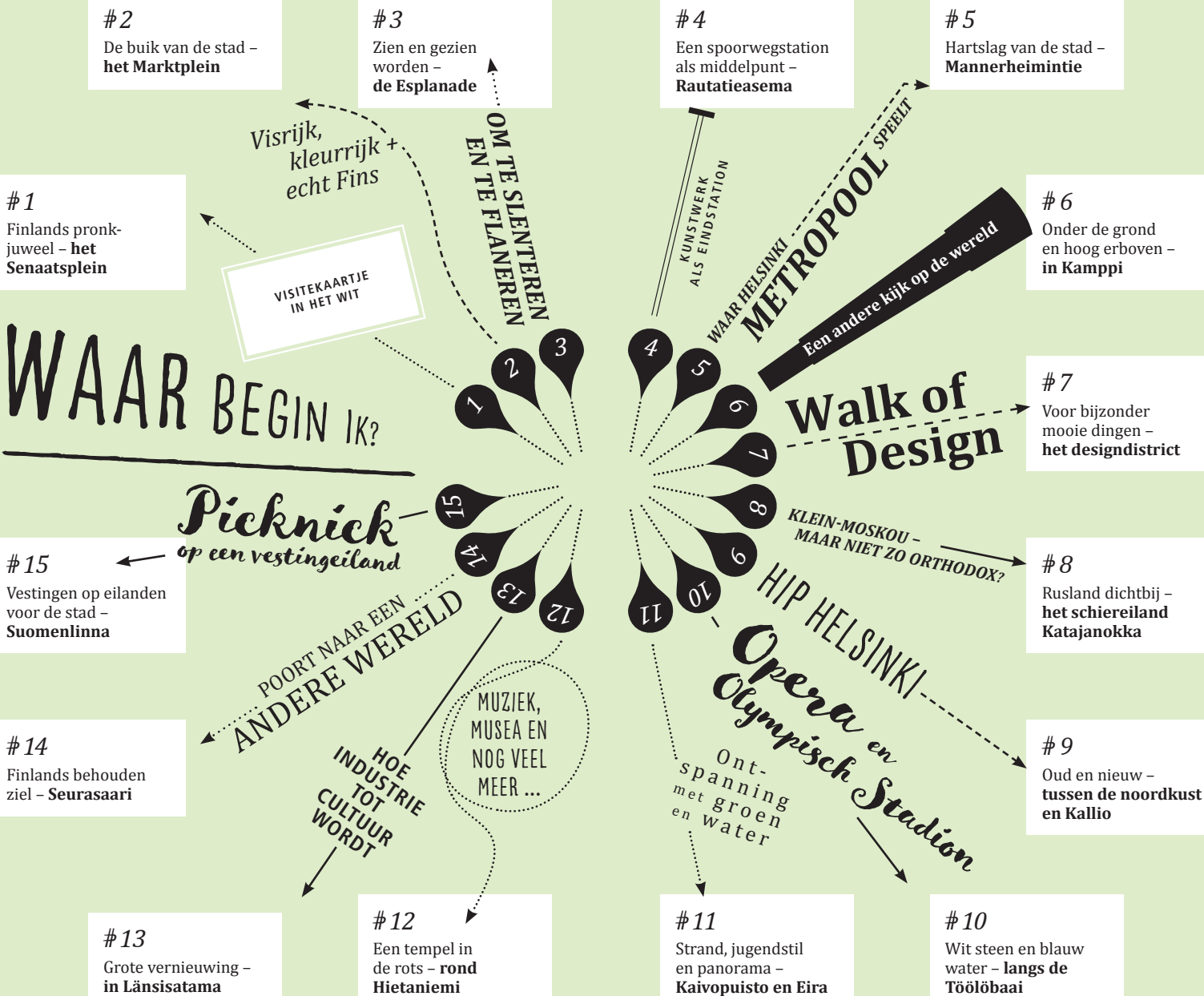

Zweten met zeezicht

Sauna – dat is zo ongeveer het enige Finse woord dat internationaal is doorgebroken: de sauna hoort bij de Finse cultuur als het water bij de zee. De Finnen zitten naakt in de sauna, maar mannen en vrouwen apart van elkaar, en zo nu en dan geselen ze zich met een bundel berkentakjes. Een saunabezoek kan – met afkoelen in water of een gat in een ijslaag – wel enkele uren bestrijken. Voor contact met Finnen is dit een goede plek: ook de zwijgzamen ontdooien hier.

Het kompas van Helsinki

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

1

Finlands pronkjuweel – het Senaatsplein

Classicistisch, elegant, schitterend: het Senaatsplein (Senaatintori) van Helsinki is het chique visitekaartje van Finland – en nog veel meer. Openluchtpodium en vaste plek voor demonstraties, een pronkjuweel en een populair trefpunt, het natuurlijke middelpunt van de hoofdstad en tevens de grootste bezienswaardigheid.

Alle Helsinkiërs aan één tafel – dat gebeurt op Helsinki Day. Bij het picknick-diner in de openlucht, hier voor de Dom, leggen de stadsbewoners nieuwe contacten en onderhouden ze de oude!

Het Senaatsplein met de erachter liggende wijk Kruununhaka geldt als het eigenlijke centrum van Helsinki. Na de verwoestende brand van 1808 begon hier de wederopbouw van de nieuwe stad.

Dynamisch middelpunt

Het Senaatsplein met omgeving moest het hart van het nieuwe Helsinki vormen, met alle belangrijke instellingen dicht bij elkaar. Zo ontstond

een neoclassicistisch ensemble van harmonieuze gebouwen in lichte tinten, met een zuivere, gesloten architectuur zoals maar weinig voorkomt in de wereld – een verkleind St.-Petersburg dat nu nog steeds intact is. In de kersttijd staat hier de grootste kerstboom van het land, en op oudejaarsavond komt men vanouds bijeen rond het Alexanderbeeld om het nieuwe jaar in te luiden; ook worden hier speciale concerten gehouden voor een publiek van wel 60.000 man.

Bij Alex en de dames

De smalle straten die van de haven omhoog naar het Senaatsplein voeren, bieden hier en daar slechts zicht op een klein deel van de Dom. De imponerende uitstraling van het plein ervaar je pas als je de zuidzijde van de Aleksanterinkatu bereikt. De flankerende gebouwen zijn in 2017 voor het honderdjarig jubileum van Finland gerenoveerd en heropend als **Torikorttelit** . In de historische gebouwen in neoclassicistische stijl en Finse empirestijl, die exotische diernamen dragen, is nu een levendige mix van restaurants, boetieks en culturele instellingen gehuisvest: zeer interessant om te bezoeken zijn het gemoderniseerde **Stadsmuseum** en de tentoonstelling voor kinderen in het grijze Sederholmhuis, dat met zijn bouwjaar van 1757 het oudste bewaard gebleven huis van Helsinki is.

Dan eindelijk ontvouwt zich de harmonieuze schoonheid van het **Senaatsplein** . Hoewel de naam van het plein verwijst naar een Fins overheidsorgaan, herinnert op het plein heel veel aan de tsaar onder wie een groot aantal hervormingen tot stand werd gebracht: midden op het plein wordt **Alexander II** nog altijd herdacht door een bronzen **standbeeld**, dat in 1894 werd voltooid. De vrouwen die de tsaar omringen, zijn de allegorische figuren Wet, Vrede, Licht en Arbeid.

Welkom in het symbool van Helsinki

Langs de hele noordzijde van het plein loopt een enorm brede trap van graniet, die op zonnige dagen wordt gebruikt als een levendig trefpunt. Daarachter verheft zich boven het plein de in 1852 voltooid lutherse **Dom** (Tuomiokirkko): dit is zonder meer het meest gefotografeerde bouwwerk van het land. Door zijn omvang en

Al het goede komt van boven, denkt Alexander II dan maar. In Finland staat hij bekend als de 'goede tsaar'. Het beeld is gemaakt door Walter Runeberg, de zoon van de nationale dichter

De Dom van Helsinki is vanaf 1832 gebouwd naar het ontwerp van de Duitse architect **Carl Ludwig Engel**. Hij werd in 1778 in Berlijn geboren, maar vond daar later geen werk als gevolg van de bezetting door Napoleon. Hij zocht daarom zijn geluk in Russische dienst. Vanaf 1824 droeg hij zorg voor het beheer van alle openbare gebouwen in het grootvorstendom Finland. Zo kon hij met zijn classicistische ontwerpen bepalend zijn voor de grote wederopbouw van Helsinki. Veel ontwerpen zijn pas na zijn dood in 1840 verwezenlijkt.

#1 Het Senaatsplein

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Torikorttelit 1: tussen het Senaatsplein en het Marktplein, torikorttelit.fi, de winkels en cafés hebben elk eigen openingstijden.

Stadsmuseum 1: Alexanderinkatu 16, helsinginkaupunginmuseo.fi, ma.-vr. 11-19, za.-zo. 11-17 uur, toegang gratis.

Dom 3: Unioninkatu 29, dag. 9-18, juni-aug. tot 21 uur, toegang gratis.

Nationale Bibliotheek 5: Unioninkatu 36, wisselende openingstijden maar meestal ma.-vr. 9-18, soms ook za. 9-16 uur.

Heilige Drie-eenheidkerk 7:

Unioninkatu 31, geopend tijdens kerkdiensten za. 18, zo. 10 uur

ETEN EN DRINKEN

Onder indrukwekkende gewelven zit je onder de Dom in **Café Krypta** 1. Het aanbod is bescheiden, maar niet duur. Het café biedt bovendien wisselende kunstexposities (Kirkkokatu 18, juni-aug. ma.-za. 11-17, zo. 12-17 uur).

Café Balder 2: Aleksanterinkatu 12 (3e verdieping), balder.fi, ma.-vr. 10.30-14.30 uur.

De grote ramen van **Café Engel** 3 (Aleksanterinkatu 26, cafeengel.fi, ma.-vr. 8-21, za. 9-21, zo. 10-19 uur) bieden een adembenemend uitzicht op de Dom en het Senaatsplein. De heerlijkheden bij de koffie zijn hun geld zeker waard, en dat geldt ook voor het lekkere ontbijt en de smakelijke maaltijden. In de zomer openluchtbioscoop **Kino Engel** op de binnenplaats (Sofiankatu 4, kinoengel.fi). Aangenaam vertoeven is het ook even verderop in **Sofia Café & Bar** 4 in het historische Kiseleffhuis (Aleksanterinkatu 28, sofiahelsinki.fi/en/food-drink, ma.-vr. 9-16 uur). In de hoge zaal kun je genieten van een lekker ontbijt- of brunchbuffet in een moderne ambiance.

Het Senaatsplein #1

Bijna als een sprookjeskasteel troont de Dom, vanaf de haven gezien, boven de stad

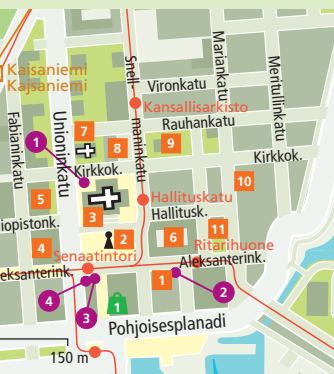
van de in 1832 opgerichte **Universiteit** 4 (Yliopisto), ernaast staat aan de noordzijde de **Nationale Bibliotheek** 5 (Kansalliskirjasto) met zijn afgevlakte koepel. Beide gebouwen zijn voor het publiek toegankelijk; erg mooi is vooral de leeszaal van de Bibliotheek. Aan de oostkant van het Senaatsplein vindt het universiteitsgebouw een tegenhanger in het **Regeringspaleis** 6 (Valtionuoston linna), waar nu de Finse minister-president zijn kantoor heeft.

OM DE HOEK

Tijdens een wandeling door de wijk **Kruununhaka**, ten noorden van het Senaatsplein, zie je in de straten Kirkkokatu, Snellmaninkatu, Rauhankatu en Unioninkatu prachtige woonhuizen, universiteitsgebouwen, banken, plantsoenen, restaurants, buurtwinkeltjes en antiekwinkels. Een van de mooiste bouwwerken is de kleine **Heilige Drie-eenheidkerk** 7 (Pyhän Kolminaisuuden kirkko), die achter de Dom in een park verscholen ligt. In dit in 1827 ingewijde godshuis worden nog altijd missen in het Fins en het Kerkslavisch opgedragen. Verderop is in de **Bank van Finland** 8 (Suomen Pankki) een klein geldmuseum te vinden. Vóór het gebouw draagt de sokkel van het J.W. Snellmanmonument nog de sporen van het luchtbombardement van 1944. Het mooist is hiertegenover het in 1891 in de stijl van een Griekse tempel gebouwde **Statenhuis** 9 (Säätytalo). Op de terugweg passeer je het **Tol- en Pakhuis** 10 (Tullija pakkahuone), na het Sederholmhuis het oudste gebouw van de stad. Schuin ertegenover ligt het neogotische **Ridderhuis** 11 (Ritarihuone), in de Russische tijd de vergaderplaats van de adel. Tegenwoordig worden er kamerconcerten gegeven.

Het kleine, maar fijne **Café Balder** 2 is vernoemd naar de god van het licht in de noordse mythologie. Mocht je een keer slecht weer hebben in Helsinki, dan kun je hier uitstekend terecht: de zelfgemaakte taart is verrukkelijk. De sfeer wordt nog versterkt door de huisvesting in een gebouw in Franse barokstijl (1814). Ook Balders zaal ernaast, met een inrichting in art-decostijl uit 1931, is bezienswaardig, maar deze is alleen toegankelijk tijdens een concert. Of misschien even vragen?

Uitneembare kaart: H 4-5 | Tram 2, 4, 5, 7; Metro Helsingin Yliopisto

zijn ligging op een verhoogde ondergrond domineert het gebouw het stadsbeeld van Helsinki en is het al van ver zichtbaar voor wie met een veerboot aankomt. Het interieur is verrassend genoeg uitermate sober. Vanaf het Domterras heb je een prachtig uitzicht over het Senaatsplein. In de crypte worden concerten en kunstexposities gehouden. Je kunt hier ook even bijkomen met een kopje koffie in **Café Krypta** 1.

Harmonieuze buurten

De dominerende uitstraling van de witte Dom wordt nog versterkt door de gele neoclassicistische gebouwen die links en rechts aan het plein staan. Aan de westkant staat het hoofdgebouw

De Dom

2

De buik van de stad – het Marktpllein

Het Marktpllein aan de haven, Kauppatori, is de buik van Helsinki en een genot voor alle zintuigen. Of het nu gaat om Oostzeezalm of rendierham, bessen, paddenstoelen, bloemen of souvenirs – in de kleurige kraampjes worden talloze authentieke Finse producten aangeboden. Niet minder indrukwekkend zijn de markthal en de rijen representatieve gebouwen rond het plein.

Het tussen de Oostzee, twee schiereilanden en het stadscentrum gelegen Kauppatori is naast het Senaatintori het belangrijkste plein van de stad. De markt is hier meer dan alleen een markt in eigenlijke zin. Natuurlijk kun je hier terecht voor vlees, vis, groente en fruit, en ook voor souvenirs als rendierhuiden en Laplandse messen. Maar bezoekers komen ook naar dit plein om te zien en

Er heerst altijd een levendige drukte op het Marktpllein: hier is veel Fins lekkers te vinden, zoals de 'mustikka' (blauwe bosbessen)

gezien te worden, om een kopje koffie te drinken of een pasteijsje te eten. De excursieboten voor een tocht langs de scheren vertrekken vanaf de markt, net als de passagiersveerboten voor eilandvesting Suomenlinna en de waterbussen naar het eilandje Korkeasaari met de dierenruimte.

Een beroemde obelisk

Het midden van het Kauppatori, ofwel de navel van de stad, wordt gemarkeerd door de **Steen van de tsarina** 1 (Keisarinnankivi). Deze obelisk, die overigens het eerste openbare monument in Helsinki was, wordt bekroond door de Russische dubbele adelaar. Hij herinnert aan het bezoek van tsaar Nicolaas I en zijn vrouw Alexandra in 1833. Overal rond de obelisk, maar ook op open boten en in het rood-witte gebouw van baksteen ten zuidwesten van het kleine havenbassin, wordt de grote markt 1 gehouden (► blz. 101).

Het oude hart van de republiek

Als je vanaf de markt naar het noorden van de stad kijkt, zie je langs het plein een rij representatieve gebouwen in lichte kleuren staan. Zeer opvallend is iets naar rechts het hoge gebouw van het **Presidentieel Paleis** 2 (Presidentin Linnä). Het is niet alleen het imposantste gebouw aan het Marktpllein, maar vormde ook lange tijd het centrum van de politieke macht in het land. Oorspronkelijk stond hier een in 1818 gebouwde particuliere woning, die vervolgens werd verbouwd tot paleis van de tsaar. Sinds de onafhankelijkheid resideerden behalve Urho Kekkonen alle Finse staatschoufoden in het Presidentieel Paleis. Op 6 december, de Dag van de Onafhankelijkheid, ontvangt de president hier een groot aantal prominente Finnen – alleen al het handen schudden neemt uren in beslag en trekt hoge kijkcijfers. Sinds 1993 is de presidentszetel op het schiereiland Mäntyniemi het belangrijkste politieke adres van de republiek. Naast het Presidentieel Paleis staat het gebouw van het **Hooggerrechtshof** 3 (Korkeimman oikeuden palatsi), met daarnaast dan weer de **Zweedse ambassade** 4 (Ruotsin Suurlähetystö), waarvan de bouwstijl en de zuilenbalustrade enigszins doen denken aan het koninklijk paleis in Stockholm. Vanzelfsprekend wordt de bijzondere betekenis van Zweden

Verse vis: een grote verscheidenheid aan heerlijkheden uit zee wordt al sinds 1743 op de Haringmarkt te koop aangeboden

De traditionele **Strömlingsmarkt** (Haringmarkt) op de Kauppatori is in oktober een groot evenement van de stedelijke festiviteitenkalender.

ETEN EN DRINKEN

Markt (Kauppatori) 1: ma.-za. 6.30-18, in de zomer ook zo. 10-17 uur (► blz. 101).

Voor lekkere kleine hapjes is de **Oude Markthal** 2 (ma.-za. 8-18, in de zomer ook zo. 10-16 uur) de eerste keus. Als je zin in een uitgebreidere culinaire expeditie hebt gekregen, kun je uitstekend terecht op restaurantboten en langs de kustweg Eteläranta.

Hiertegenover kun je in **Block by Dylan** 1 met uitzicht op de haven in een stijlvolle entourage genieten van een heerlijk ontbijt of lunchbuffet met een goede prijs-kwaliteitverhouding, of van een brunch op za.-zo. (Eteläranta 18, tel. 040 553 30 00, dylan.fi/block, ma.-vr. 8-15, za.-zo. 10.30-16 uur).

Uitneembare kaart: H 5 | Tram 1, 2, 4/4 T, 7A/B

voor Finland extra benadrukt door de locatie van de ambassade op deze belangrijke plek.

De smalle Katarinankatu scheidt de Zweedse ambassade van het **Stadhuis** 5 (Kaupungintalo), dat oorspronkelijk als hotel was bedoeld.

Wie is de mooiste van het land?

Achter twee havenbassins met de weinig aantrekkelijke naam 'Cholera-bassin' staat iets verderop ten zuidwesten van de eigenlijke markt een kleurige en fraai versierde hal van baksteen. Deze **Oude markthal** 2 (Vanha kauppahalli, ► blz. 101) uit 1888 is niet de enige of de grootste van de stad, maar is wel de oudste en zonder meer ook de mooiste.

→ OM DE HOEK

Van mei tot september vertrekt elke dag om 11.30 en 14 uur vanaf de **Oude markthal** de excursieboot MS Doris voor een **scherenrondvaart** rond het vestingeiland Suomenlinna (► blz. 74). Tijdens de tocht van 1,5 uur zie je het labyrintachtige landschap van water en eilandjes, en is er een lunchbuffet aan boord. Ook zijn er zonsondergang- en dinerboottochten (Iha-Lines, tel. 09 68 74 50 50, ihalines.fi, per persoon €20, met buffet €35).

Zien en gezien worden – de Esplanade

Een korte wandeling naar het Zweeds Theater en terug voert je van de haven naar de **Manerheimintie**. Dat je voor dit korte traject toch **al gauw ruim een halve dag nodig kunt hebben, heeft te maken met de beroemde Esplanade, die al generaties lang een favoriete locatie om te winkelen is.**

Senaatsplein, Marktplain en Esplanade – deze drie markeren de historische driehoek van het neoclassicistische centrum. En van deze drie is de Esplanade de chicste hoek – met een noordelijk deel (Pohjoisesplanadi) en een zuidelijk deel (Eteläesplanadi). Beide straatdelen staan bekend als toplocaties om te winkelen, maar er zijn ook sfeervolle cafés, restaurants, luxehotels met een

3

Op de Esplanade kun je niet alleen heerlijk flaneren, maar ook lekker ontspannen in de zon – alsof iedereen zich verzamelt voor de nationale dichter Runeberg

Zin om een keertje exclusief te winkelen? De Esplanade is niet alleen wandelgebied, maar al jarenlang het topadres om te **winkelen**, vooral de Noordelijke Esplanade, Pohjoisesplanadi. Aan het uiteinde vind je het warenhuis Stockmann en de chique Galleria Espland. Deze buurt is het thuis van beroemde Finse mode- en designmerken, zoals Aarikka, Arabia, Artek, Finlayson, Iittala en Marimekko.

De Moeminkopjes van het merk Arabia zijn een populair exportproduct en worden ook door Finnen graag verzameld

rijke traditie, banken en zakenpanden te vinden. Beide delen van de Esplanade hebben een parkachtige middenstrook waar je vooral 's zomers heerlijk kunt wandelen. Hier kun je je laten fotograferen bij de monumenten van de nationale helden of een plekje zoeken om van een van de vele zomerconcerten te genieten. Drie straten kruisen de Esplanade van noord naar zuid en verdelen de groenstrook zo in drieën. De plaatselijke bevolking noemt ze naar de belangrijkste attracties: Kappeliesplanadi, Runeberginesplanadi en Teatteriesplanadi.

De vrouw van Helsinki

De charmante, zij het door druk verkeer omstuwde entree tot de Esplanade wordt gemarkeerd door het extatische fonteinbeeld **Havis Amanda** 1. Het voorheen controversiële bronzen beeld van een naakte vrouw werd in Parijs vervaardigd en in 1908 op deze plek opgesteld. Met haar vrouwelijke vormen en een imposante hoogte van 5 m is zij een dame waar je niet omheen kunt.

Hierachter staat een statig hoekhuis uit 1816, waarvan het interieur een lust is voor het oog: de **Jugendsali** 2, door Lars Sonck ontworpen als bankgebouw, herbergt tegenwoordig het gezellige café-restaurant Robert's Coffee Jugend. Het is een van de weinige openbaar toegankelijke plekken in Finland waar je Jugendstil vindt.

Sfeer van vervlogen tijden

De naamgever en het centrale punt van dit deel van de Esplanade is echter **Kappeli** 1, een klein houten paleis uit 1867 met een door beschutend glas omgeven veranda, café, restaurant en bar. Het prachtige bouwwerk geldt al generaties lang als een instituut in Helsinki. Nog altijd valt er iets van de sfeer te proeven uit de tijd dat Jean Sibelius hier een vaste gast was, zelfs al heeft het pand nu een modern interieur. Het huis van twee verdiepingen achter Kappeli aan de zuidrand van de Esplanade is het oudste pand in de straat; het werd in 1824 gebouwd en was in de Russische tijd de residentie van de gouverneur-generaal en in de burgeroorlog tussen Mannerheims Witten en de socialistische Roden het hoofdkwartier van de Roden.

Helsinki ontwaakt uit de winterslaap: 'Manta' lijkt te genieten van al die aandacht

In het midden van de Esplanade staat het **J.L. Runebergmonument** 3 met het beeld van de Finse nationale dichter (1804-1877) op een hoge sokkel en aan zijn voeten de muze van de dichtkunst. Het beeld is gemaakt door Runebergs zoon Walter. In de nabije omgeving staan langs de Noordelijke Esplanade statige woningen en zakenpanden in neorenaissancestijl.

In deze buurt staat ook een van de eerste hotels van Scandinavië: **Hotel Kämp** 4. De oorsprong ligt bij restaurateur Carl Kämp, die in 1887 een etablissement aan de Esplanade opende dat onder zijn naam al gauw een legende werd als het eerste echte luxehotel van Noord-Europa. Hier verbleven maarschalk Mannerheim, Jean Sibelius en tal van gekroonde staatshoofden, presidenten, beroemde kunstenaars en magnaten. Na een periode van verval heeft het hotel met zijn rijke historie in 1999 weer de deuren geopend en was het meteen weer het chicste hotel van heel Finland. Alle vertrekken hebben een historische aankleding; bijzonder fraai zijn de bibliotheek, de ontvangthal en de balzaal met zijn spiegels, kroonluchters, verguld stucwerk en fresco's.

Gourmets

Aan de andere kant van de groene middenstrook met het J.L. Runebergmonument wordt de Zuidelijke Esplanade gedomineerd door banken, een ministerie en vrij sobere zakenpanden. In een daarvan (nr. 14) vind je op de bovenste verdieping het restaurant **Savoy** 2 een van de bekendste toprestaurants van het land. Befaamd zijn ook het prachtige uitzicht over de stad en zijn strak elegante inrichting, die in 1937 tot in detail werd vormgegeven door Alvar Aalto (► blz. 82).

Havis Amanda verrijst uit de zee, naakt, terwijl ze een laatste smachtende blik naar de golven werpt. De vrolijke drukte om haar heen schijnt haar niet te deren. Toen de bronzen zeemeermin hier haar plaats kreeg, waren veel Helsinkiërs daar eerst niet blij mee. Nu heeft de vrouw met de bijnaam 'Manta' eindelijk toch iedereen voor zich gewonnen. Sinds de jaren 20 van de 20e eeuw staat de fontein-dame in het middelpunt van de feestelijkheden aan de vooravond van 1 mei, wanneer de Finnen de lente verwelkomen met de feestdag Vappu. Bijna 100 jaar geleden kroonden enkele studenten haar met een studentenhoofddeksele en die streek is traditie geworden. Ze neemt overigens pas aan deze ceremonie deel nadat ze eerst door de studenten is gebaad.

Schijn bedriegt

Het westelijke deel van het wandelgebied dankt zijn naam aan het **Zweeds Theater** (Svenska Teatern). Hier eindigt de Esplanade bij de Mannerheimintie. Al in 1827 stond hier een eerste Zweeds Theater, dat uit hout was opgetrokken. Dat was ruim 45 jaar voordat de Finstalige meerderheid een professioneel podium kreeg. Het hui-

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Hotel Kämp 1: Pohjoisesplanadi 29, tel. 09 57 61 11, hotelkamp.com. Net zo pittig aan de prijs als de kamers en de suites zijn het restaurant en de bar, in de zomer ook buiten, ideaal voor koffie of drankje met uitzicht op de Esplanade.

ETEN EN DRINKEN

Aan de Esplanade biedt het houten kasteeltje **Kappeli** 1 naast historie en sfeer zeer goede, zij het dure, gerechten (Eteläesplanadi 1, tel. 010 766 38 80, raflaamo.fi/en/ravintola/helsinki/kappeli, dag. 10-24 (keuken 11-22) uur, hoofdgerecht €25-45).

Savoy 2: ► blz. 82.

Op de bovenverdieping van de Acade-

mische boekhandel vind je het stijlvolle **Café Aalto** 3, waar je kunt genieten van ontbijt, salades, sandwiches en drankjes – zeer geschikt voor een pauze (Pohjoisesplanadi 39, tel. 09 121 44 46, cafeaalto.fi, ma.-vr. 9-19, za. 9-17, zo. 11-17 uur).

Café Esplanad 4 ernaast staat bekend om zijn enorme kaneeltaartjes (*korvapuusti*) en meringues/schuijmtaart (Pohjoisesplanadi 37, tel. 09 66 54 96, esplanad.fi, ma.-vr. 9-20, za. 10-19, zo. 11-19 uur).

In de **Jugendsali** 2 biedt Robert's Coffee Jugend ontbijt- en lunchbuffet, koffie, taart en ijs (Pohjoisesplanadi 19, tel. 050 305 47 54, robertscoffee.com/en/cafe/roberts-coffee-jugend, zo.-do. 10-18, vr.-za. 10-20 uur).

dige gebouw met zijn lichte buitenkant zonder enige versiering maakt een wat sobere indruk, waardoor bezoekers onwillekeurig worden verast wanneer zij binnen de weelderige inrichting met veel rood en goud in het oog krijgen.

Noordelijk van het theater, op de hoek van de Keskuskatu, zit de voor liefhebbers van literatuur en architectuur interessante **Academische Boekhandel** 1 (Akateeminen Kirjakauppa, ► blz. 99), een van de grootste en mooiste boekwinkels van Europa. Deze werd tot in detail ontworpen door Alvar Aalto (1898-1976) en is in bedrijf sinds 1969. Het assortiment in diverse talen omvat boeken over allerlei vakgebieden, literatuur, tijdschriften, landkaarten en ansichtkaarten.

Winkel in, winkel uit

Er is reden genoeg om de terugweg ook langs de Esplanade af te leggen. Maar als je als tegenwicht wilt kennismaken met een modernere en stadsere sfeer dan die op de charmante Esplanade, kun je ook via de noordelijke parallelstraat Aleksanterinkatu gaan, die voor een groot deel alleen toegankelijk is voor voetgangers en trams. Je bereikt deze straat via de Mannerheimintie of via een van de vele dwarsverbindingen – bijvoorbeeld de Mikonkatu, een voetgangersgebied, of de Fabianinkatu.

Ook al mis je in de Aleksanterinkatu misschien de exclusiviteit van de Noordelijke Esplanade of het designdistrict (► blz. 44), toch zijn hier volop interessante winkels te vinden, vooral als je belangstelling hebt voor schoenen, kleding of sieraden. Tot de hoogpunten in de Aleksanterinkatu behoren Helsinki's **World Trade Center** 4, dat is gehuisvest in een bankgebouw uit 1921, het oude winkelstraatje **Wanha kauppakuja** 2, het **Pohjola-Haus** 5 van het architectentrio Lindgren, Gesellius en Saarinen, en winkelcentrum **Kluuvi** 3. Bij mooi weer kun je een cool rondje maken door het winkelparadijs, met de uitzonderlijk vormgegeven etalages en de straatmuzikanten. Maar als het regent kun je er ook goed terecht. De winkelcentra van enkele verdiepingen lopen door onder straatniveau, waardoor je via tunnels en passages van het ene warenhuis naar het andere loopt zonder nat te worden – zelfs helemaal tot aan het station.

Het door de uit Zwitserland afkomstige Eduard Fazer in de Kluuvikatu geopende **Fazer Café** 5 (► blz. 91) gold weldra als het beste van de hoofdstad. Inmiddels is het familiebedrijf Fazer uitgegroeid tot een groot concern voor lekkernijen – het merk is nu bekend in heel Scandinavië, de Baltische landen, Polen, Rusland en Groot-Brittannië. Veruit de populairste chocoladereep is **Fazerin Sininen** (ook wel Fazer's Blue genoemd naar de blauwe verpakking). Karls zoon Sven Fazer zou het geheime Zwitserse recept in 1922 gekregen hebben als dank voor de zorg voor een zieke jongen. De chocolade is een mooi souvenir voor aangename herinneringen aan Helsinki.

Uitneembare kaart: G-H 5 | Tram 1, 2, 4/4T, 7A/B

4

Een spoorwegstation als middelpunt – Rautatieasema

Het Centraal Station van de hoofdstad is een **bouwkundig juweeltje** dat midden in het drukke stadsleven staat, omringd door musea, theaters, de nieuwe bibliotheek en tophotels. Maar Helsinki zou Helsinki niet zijn als er vlak bij alle bedrijvigheid niet ook een oase van rust te vinden was. Even heerlijk ontspannen kan bijvoorbeeld in het Kaisaniempark.

Niet alleen een bolwerk van kennis, maar ook een bijzonder staaltje van architectuur: als je de Universiteitsbibliotheek in loopt, kijk je onwillekeurig eerst omhoog

Het monumentale **Centraal Station** **1** (Rautatieasema), met aan drie kanten een plein, geldt terecht als een van de markantste bouwwerken van Helsinki. In 1904 won architect Eliel Saarinen de eerste prijs in een wedstrijd met een ontwerp dat in 1916 werd gerealiseerd en dat spoedig

een voorbeeld voor andere kopstations in Europa werd. Het loont de moeite om het granieten gebouw binnen te gaan via het door imposante fakkeldragers geflankeerde hoofdportaal, niet alleen om de ruimtelijke werking van de duidelijk gestructureerde hallen te ervaren, maar ook om bij het **toeristenbureau** snel even wat folders op te halen of informatie in te winnen.

Achter het historische gebouw worden de perrons overdekt door een grote constructie van glas. Op de dienstregeling staan de vertrektijden vermeld van treinen naar St.-Petersburg en Moskou, en een blik op de afwijkende spoorbreedten maakt duidelijk dat je hier daadwerkelijk tussen Oost en West reist.

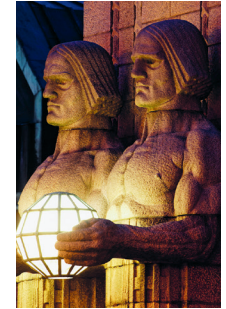
Aan de westkant: bedrijvigheid

Op het plein ten westen van het station heerst voortdurend een turbulente drukte, want hier lopen veel reizigers af en aan tussen de stations voor trein, bus of metro. Aan de overkant van het plein zie je restaurants, hotels, het gebouw van de krant Helsingin-Sanomat en het hoge **hoofdpostkantoor** **2** (Postitalo), gehuisvest in een sober bakstenen gebouw uit 1938.

Aan de zuidkant: kunst zonder grenzen

Ten zuiden van de Kaivokatu wordt het plein voornamelijk omringd door hoge gebouwen van grijs graniet, met daarachter de gevels van kantoren, businesscenters en een parkeergarage. Ook zie je er hotels, zoals **Seurahuone** **3**, dat hier al sinds 1913 gasten ontvangt. Werp vanaf het trottoir even een blik in het hotelrestaurant, vooral als het 's avonds verlicht is – je zult in Helsinki niet gauw een fraaier ingerichte eetzaal vinden.

Verder naar het oosten, maar nog steeds aan de zuidzijde, wordt de aandacht getrokken door de **Nationale Galerie Ateneum** **3** (Ateneumin taidemuseo). Het enkele jaren geleden gerestaureerde, paleisachtige pand uit 1887 geeft met de busten van Bramante, Phidias en Rafaël al aan dat het aan de kunst gewijd is. Ook vanbinnen is het gebouw indrukwekkend; hier is de grootste kunstcollectie van het land ondergebracht, met in het bijzonder Finse werken van na 1700. Het zwaartepunt wordt gevormd door het Finse 'gouden tijdperk', met programmatische en bekende

Grimmig kijken de twee granieten reuzen van het Centraal Station voor zich uit. Met hun stalen spieren doen ze wat ze moeten doen: de lichtbollen vasthouden die het station verlichten

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Toeristenbureau in het Centraal

Station 1: Kaivokatu 1, tel. 09 31 01 33 00, myhelsinki.fi, half mei-half sept. ma.-vr. 9-18, za.-zo. 9-16, de rest van het jaar ma.-vr. 9.30-17.30, za.-zo. 10-16 uur.

Ateneum 8: Kaivokatu 2, tel. 0294 50 04 01, ateneum.fi, metro: Rautatieatori, wegens renovatiewerkzaamheden tot begin 2023 gesloten, zie de website voor actuele informatie.

Universiteitsbibliotheek 5: Fabianinkatu 30, tel. 02941 239 20, helsinki.fi/en/helsinki-university-library, ma.-vr. 8-20, za.-zo. 11-17 uur.

Botanische Tuin 7: Kaisaniemenranta 2, metro: Helsingin yliopisto, tuin dag. 9-20, gratis; kassen di.-za. 10-17, do. tot 18, zo. 10-16 uur, €10, jongeren 7-17 jaar €5.

Makkaratalo 1: Kaivokatu 8, citycenter.fi, ma.-za. 5.30-23.30, zo. 6.30-23.30 uur; winkels in elk geval ma.-vr. 10-20, za. 10-19, zo. 12-18 uur.

ETEN EN DRINKEN

Voor worst kun je niet alleen terecht in Makkaratalo, het is ook de huisspecialiteit van **Vitava 1**. In het jongendstilgebouw ten westen van het station serveert men op meerdere verdiepingen tot diep in de nacht hartige Tsjechische gerechten en bier (Elienaakio 2, tel. 010 766 36 50, zo.-ma. 11-24, di.-do. 11-3, vr.-za. 10-4.30 uur). In **Café Roasberg 2**, niet ver van het station en Ateneum, kun je met je koffie bij een van de grote ramen zitten met uitzicht op de bedrijvigheid buiten (Mikonkatu 13, tel. 045 649 60 80, roasberg.fi; ma.-do. 8-22.30, vr. 9-24, za. 10-24, zo. 10-22 uur).

Grand Casino met zijn opzichtige reclame. Het plein zelf is zo groot dat er nog ruimte genoeg is voor bushaltes, parkeerplaatsen en paviljoens. In de winter wordt hier bovendien een ijsbaan aangelegd.

Op het plein herinnert het bronzen **Aleksis Kivimonument** van Aaltonen (1939) aan deze Finse nationale dichter. Pal erachter verheft zich het in 1902 uit graniet opgetrokken **Nationaal Theater 4** (Suomen kansallisteatteri, ► blz. 108). Het gebouw in de stijl van de nationale romantiek heeft vier podia en een foyer met een aantal mooie fresco's.

Ten oosten van het stationsplein, aan de overkant van de Kaisaniemenkatu, trekt aan de Fabianinkatu sinds 2012 de nieuwe **Universiteitsbibliotheek 5** (Helsingin yliopiston kirjasto), kortweg Kaisahuis genaamd, veel studenten, boekenwurmen en architectuurliefhebbers (► blz. 82).

Aan de noordkant: ontspanning

Een huizenblok verder naar het noorden zul je in het **Kaisaniempark 6** (Kaisaniemen puisto) nauwelijks iets van het drukke stadsleven merken. Het oudste park van de stad ligt op een steenworp afstand van het station, maar desondanks biedt het in plaats van de drukke hectiek aangename wandelpaden en in plaats van de verkeerslichten en neonreclames het groen van bomen en het blauw van water. In het park vind je ook de mooie, het hele jaar door toegankelijke **Botanische Tuin 7** van de universiteit (Kaisaniemen kasvitieteellinen puutarha). Deze tuin werd kort na 1830 aangelegd en heeft ook kassen met tropische planten.

→ OM DE HOEK

Het draait om de worst

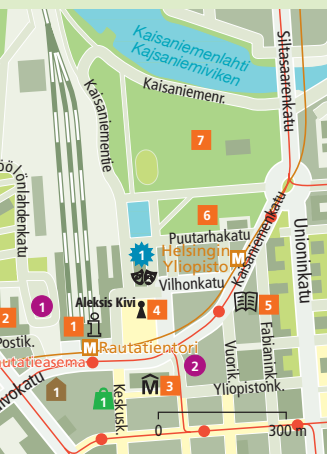
Het **Makkaratalo 1** (Worsthuis) dankt zijn naam niet aan het feit dat er uitsluitend worsten te koop zouden zijn. Het City-Center, een winkel- en kantorencentrum pal tegenover het station, is na de bouw in 1967 bij herhaling uitgeroepen tot het lelijkste gebouw van Helsinki. De naam verwijst naar het 'worstvormige' onderdeel rond de parkeerruimte op de tweede verdieping.

Bertholt Brecht noemt het **Aleksis Kivimonument** in zijn *Flüchtlingsgesprächen*: 'De beeldhouwer heeft humor, hij heeft hem [Aleksis Kivi] een dromerige gezichtsuitdrukking gegeven, alsof hij van een broodkorst zonder eigenaar droomde.' Aleksis Kivi overleed in 1870 inderdaad in armoede.

Bij events als het concert van de zangeres Chisu verandert het Kaisaniempark van groen en stil in kleurig en turbulent

Uitneembare kaart: G-H 4-5 | Tram 3, 5, 6/6T, 7, 9, Metro Rautatieatori, Helsingin Yliopisto

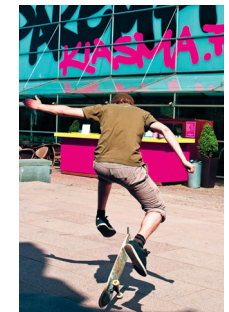
kunstwerken van Akseli Gallen-Kallela en anderen. Verder zijn er veel buitenlandse werken uit diverse perioden te zien, waaronder schilderijen van Gauguin en Van Gogh.

Aan de oostkant: stedelijke dynamiek

Aan de oostkant van het station ligt de grote open ruimte van het **Stationsplein 4** (Rautatieatori), dat wel een soort Piccadilly Circus in Helsinki lijkt, natuurlijk van een bescheidener omvang. Maar als er ergens in de hoofdstad sprake is van chaotisch verkeer, de sfeer van een wereldstad en opvallende lichtreclames, dan is dat hier. Met de rug naar het station kijk je uit op een hoge rij hotels, banken, pubs, krantenuitgeverijen en het

Telkens wanneer een jonge vrouw die nog maagd is dicht langs hen loopt, slaan **De drie smeden** met hun hamers op de sokkel – dat legt Arto Paasilinna een van zijn romanpersonages in de mond. Populaire boeken van deze humoristische schrijver zijn onder meer *Wees genadig*, *De tien minnaresses* en *De gifkokkin*. De hamers hebben tot op de dag van vandaag nog niet geklonken ...

Kunst heeft te maken met kunnen? Dat geldt dan ook voor de skateboarders bij kunstmuseum Kiasma

5

Hartslag van de stad – Mannerheimintie

Het lijkt wel of de Finnen hun best doen zich hier als metropool te presenteren, met verkeerslawaaï, voetgangersgedrang, warenhuizen en alles wat er verder nog bij hoort. Nergens wekt Helsinki zo zeer de indruk een wereldstad te zijn als op de 500 m van de Mannerheimstraat tussen het Zweeds Theater en het Parlement.

De Mannerheimintie is de hoofdverkeersader van Helsinki: het is een vierbaansweg met veel verkeer, lawaai en bedrijvigheid. Als je in een tram over deze avenue rijdt, ga je al aan veel bezienswaardigheden voorbij: het Olympisch Stadion en de Nationale Opera in het noorden, het Glazen Paleis, het Zweeds Theater en de Esplanade in het zuiden. De Mannerheimintie verbindt deze punten en stadsdelen, en verdeelt het centrum in een oostelijk en een westelijk deel.

Alleen kijken ... of ook kopen?

Als je bij een wandeling het Zweeds Theater als uitgangspunt neemt, ga je natuurlijk – als je een beetje van winkelen houdt – niet voorbij

aan het warenhuis **Stockmann** (► blz. 99). Op de hoek met de Aleksanterinkatu zie je drie hamerende mannen staan, die zo uit de sauna lijken te zijn gekomen en die een van de meest gefotografeerde objecten van Helsinki zijn. Zij vormen het in 1932 opgerichte monument **De drie smeden** (Kolme seppää). Aan het pleintje, een van populairste trefpunten van Helsinki, torent het in 1870 voltooid **Oude Studentenhuis** (Vanha Ylioppilastalo) hoog boven alles uit. De weelderige façade van dit gebouw is een van de indrukwekkendste van de hoofdstad.

Een duidelijk contrast in architectuur met het overdadige decor van het Oude Studentenhuis wacht slechts enkele meters verderop: hier wordt de aandacht getrokken door het klassiek-elegante **Sokos Hotel Vaakuna** met een afgeronde façade, dat in 1952 werd gebouwd voor de Olympische Spelen, en recht hiertegenover het **Lasipalatsi** (► blz. 41). Het lage, witte, met grote raamvlakken getooide 'Glazen Paleis' bestrijkt een lang stuk van de Mannerheimintie.

Kunst en politiek

Schuin ertegenover kijkt maarschalk Mannerheim zelf hoog te paard over 'zijn' straat uit. Het grote **ruiterstandbeeld** werd vervaardigd door Aimo Tukiainen en in 1960 op gezichtsafstand van het Parlement onthuld.

Achter de bronzen rug van de maarschalk vormt **Kiasma** het museum voor eigentijdse kunst, een indrukwekkend stedenbouwkundig accent. Het staat op een centrale en zeer in het oog springende plaats en houdt zich met zijn kloeke, iets gebogen façade staande tegenover de erachter oprijzende constructie van glas en staal van de krantenuitgeverij Helsingin Sanomat. Het in 1998 geopende museum is een ontwerp van de beroemde Amerikaanse architect Steven Holl – voor het eerst sinds Engel was een buitenlandse architect verantwoordelijk voor een representatief gebouw in de stad. Kiasma omvat behalve de expositieruimten ook een theater, galerieën, een café en een restaurant.

Men toont hier internationale kunst uit de periode na 1960, in het bijzonder installaties en mediakunst. De binnenruimten met hun grote glazen vlakken sluiten de stad en zijn inwoners niet

Niet alleen voor boekwormen – de Centrale Bibliotheek Oodi is er voor iedereen ...

Natuurlijk eten de Finnen graag snoek, maar waarom staat er nu juist voor het **Muziekhuis van Helsinki** zo'n reusachtige vis? De monumentale, bijna 13 m hoge Installatie **Laulupuut** (Liedbomen) van Reijo Hukkanen werd hier in 2012 opgesteld. Naast de enorme snoekenkop vallen de pianokleppen op als onderdeel van de sculptuur. De kunstenaar liet zich hiervoor inspireren door het gedicht *Hauen laulu* (Lied van een snoek) van Aaro Hellaakoksi, maar vooral verwijst het werk naar het Finse nationale instrument: de eerste citer, zonder greeplank, werd namelijk volgens het Finse nationale epos *Kalevala* door de tovenaars Väinämöinen vervaardigd uit het kaakbeen van een grote snoek. Het gaat ook weer niet alleen maar om eten ...

buiten; ook met panelgesprekken streeft men naar openheid. Kiasma leeft en staat midden in de stad. Vooral op zwoele avonden is hier veel te doen – zo zijn er elk weekend jongerenparty's op de groenstroken langs de waterkant.

Aan de andere kant van de straat zie je de neoclassicistische zuilenrij van het **Parlement** 4 (Eduskuntatalo). De zware granieten kolos, tevens een monument voor de Finse onafhankelijkheid, wordt geflankeerd door monumenten voor Finse presidenten. Net als de buitenkant staat ook het interieur in het teken van neoclassicistische soberheid. De belangrijkste zalen en vertrekken kun je tijdens een rondleiding bezichtigen. In 2004 is het gebouw uitgebreid met twee bijgebouwen met glazen gevels, in 2015-2017 is het complex gerenoveerd. In het bezoekerscentrum aan de linkerzijde (Arkadiankatu 3) is informatie beschikbaar over parlement en EU (ma.-vr. 10-16 uur).

Ogen en oren open

Tegenover het Parlement is in 2011 het **Muziekhuis van Helsinki** 7 (Helsingin musiikkitalo), een project van €140 miljoen, geopend. Het concertgebouw is een van de laatste mozaïekstenen die het beeld van het nieuwe, rond de Töölöbaai gegroepeerde centrum completeren. Het pand met een oppervlakte van 36.000 m² is door een geometrisch ingedeelde ruimte van groen en water optisch verbonden met het Parlement, het Kiasma en het gebouw van uitgeverij Sanomat. Ten opzichte van het water staat het op één lijn met het nabijgelegen Finlandiahuis (► blz. 54), maar door zijn donkere kleurstelling steekt het ook af tegen zijn befaamde buur. Vaste bewoners zijn het Filharmonisch Orkest van de stad, het Symfonieorkest van de Finse radio en de Sibeliusacademie.

Pal erachter op het Kansalaistori sluit de nieuwe **Centrale Bibliotheek Oodi** 5 aan bij de groep aan kunst en cultuur gewijde architectonische parels eromheen. Het eind 2018 geopende gebouw van glas, staal en hout is veel meer dan een 'ode' aan het geschreven woord – feitelijk wordt hoogstens eenderde van het vloeroppervlak voor boeken gebruikt. Met zijn vergaderzalen, geluidsstudio's, bioscoop, café, dakterras, (spel)computers, naaimachines en nog veel meer wil het een openbare werkplek en huiskamer voor iedereen zijn.

In het noorden omringen de bomen van een rustig park de elegante **Villa Hakasalmi** 6 (Hakasalmen huvila) van omstreeks 1840, die als een relict uit vroeger tijden tussen het Muziekhuis en het Finlandiahuis interessante exposities houdt.

Van een heel ander kaliber is het **Nationaal Museum** 7 (Kansallismuseo) aan de overkant van de Mannerheimintie. Het van 1916 daterende gebouw, een hoofdwerk van de Finse nationale romantiek, heeft een prachtige centrale koeppelzaal, die is versierd met fresco's door Akseli Gallen-Kallela. De motieven zijn ontleend aan het nationale epos *Kalevala*.

Of je nu in het Kiasma of het Nationaal Museum bent – hier is kunst 'voelbaar' aanwezig

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Sokos Hotel Vaakuna 1: Asema-aukio 2, tel. 020 123 46 10, sokoshotels.fi, 2 pk €150-300.

Kiasma 3: Mannerheiminaukio 2, kiasma.fi, di.-vr. 10-20.30, za. 10-18, zo. 10-17 uur, €18/16, tot 18 jaar gratis, 1e vr. van de maand gratis.

Centrale Bibliotheek Oodi 3: Töölönlahdenkatu 4, oodihelsinki.fi, ma.-vr. 8-21, za.-zo. 10-20 uur, toegang gratis.

Villa Hakasalmi 6: Mannerheimintie 13, hakasalmivilla.fi, di. 11-19, wo.-zo. 11-17, €12/10, tot 18 jaar en laatste vr. van de maand gratis.

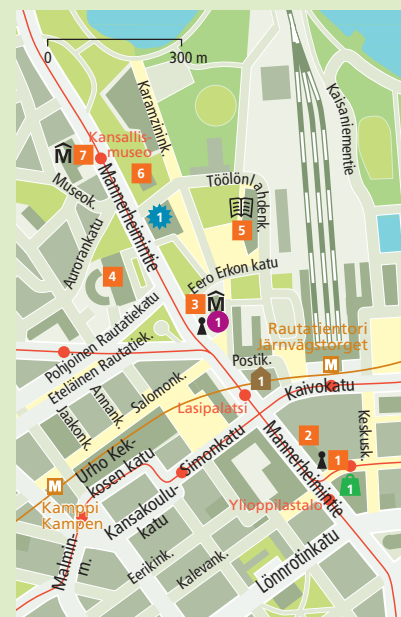
Nationaal Museum 7: Mannerheimintie 34, kansallismuseo.fi, mei-aug. dag. 11-18, sept.-apr. di.-zo. 11-18 uur, €15/10, tot 18 jaar en elke vr. 16-18 uur gratis.

Muziekhuis 7: Mannerheimintie 13, musiikkitalo.fi, tel. 020 707 04 00, ma.-vr. 8-22, za.-zo. 10-20 uur, gratis.

lijks wisselende lunchgerechten en een saladebuffet. Ook in het zelfbedieningscafé (ma.-vr. 8-20, za.-zo. 10-20 uur) en op het terrasrestaurant (afhankelijk van het weer) van **Musiikkitalo** 7 kun je genieten van snacks, salades en grillgerechten.

ETEN EN DRINKEN

Met designmeubilair en een schitterend uitzicht ('s zomers buiten) lokt **Kiasma Café** 1 bezoekers op de begane grond van het museum. Behalve voor drankjes kun je aan de zelfbedieningsbar terecht voor smakelijke tussendoortjes en dage-

Uitneembare kaart: F-G 4-5 | Tram 1, 2, 3, 4, 6/6T, 10; Metro Rautatietori, Kamppi

Helsinki groeit ... onder de grond! Als eerste stad ter wereld ontwikkelde Helsinki een masterplan om de ruimte onder de stad te benutten. In totaal is reeds een ruimte van niet minder dan 9 miljoen m³ aangelegd met daarin meer dan vierhonderd verschillende voorzieningen. Het diepste punt bevindt zich 100 m onder de zeespiegel. Wie in Helsinki begint te graven, stuit overal op graniet. Alleen de enorme draagkracht van dit gesteente maakt het mogelijk kilometerslange tunnels aan te leggen met parkeer- en opslagruimtes, energiecentrales, archieven en routes voor goederentransport. Onder de stad bevindt zich een heuse schaduwstad, compleet met winkelgebieden, bioscopen, ijs-hockeyhallen, een zwembad, een kunstmuseum en zelfs een kerk. Er zijn plannen voor de aanleg van spoorlijnen en in de toekomst moeten er zelfs fietsers gaan rijden. Door dit ondergrondse gangenstelsel spaart men niet alleen ruimte en energie, maar het mooie aanzien van de bovengrondse stad kan behouden blijven en in noodgevallen biedt het stelsel de bevolking bescherming – als bunker!

6

Onder de grond en hoog erboven – in Kamppi

Ten westen van de Mannerheimintie kun je de diepte in naar de wortels van de stad, of omhoog naar het beste uitzichtpunt. Naast het gelijknamige bedevaartsoord voor liefhebbers van winkelen behoren een ondergronds kunstmuseum en een sauna in het Jugendstilbadhuis tot de hoogtepunten in deze wijk.

Officieel is **Kamppi** 1 een uitgestrekte wijk die tussen de Mannerheimintie en de Mechelininkatu ligt. Maar eigenlijk is het een kolossaal multifunctioneel complex dat in 2006 in gebruik is genomen en een heel stratenblok beslaat. Het Kamppi herbergt op zes verdiepingen een van de grootste winkelcentra van Finland (► blz. 100). Onder de grond liggen verdeeld over twee verdiepingen de modernste busstations van Europa voor verbindingen met de stad Espoo in de nabije omgeving en verder verwijderde regio's. De wachtruimtes zijn door glazen deuren afgeschermd van de garage vanwaaruit de bussen vertrekken.

Wat zie jij daar? Door de enorme patrijspoorten achter het glazen paleis kun je een blik werpen in een ondergrondse wereld. Daarbeneden opent moderne kunst nieuwe perspectieven

De diepte in gaan of boven blijven?

Meteen ernaast ligt het metrostation **Kamppi**, het diepste van heel Helsinki. Alleen al de tocht erheen over de roltrap die 30 m steil omlaag de diepte in gaat, is een belevenis. In het metrostation wordt de aandacht meteen getrokken door zeven kristalvormige formaties aan het spelonkachtige plafond. Als je wat beter kijkt, blijken het 735 aluminium borden te zijn die dwars door de aardbodem steken: het kunstwerk *Wortels van de stad* van Otto Karvonen, dat heel toepasselijk op een centraal verkeersknooppunt is aangebracht, verwijst naar de plaatsen van herkomst van de inwoners van Helsinki en tegelijk naar het internationale karakter van de multiculturele stad.

Hierna gaat het verder via ondergrondse passages naar het uitnodigende **Shoppingcenter Forum** 1 (► blz. 100), terwijl ook het warenhuis **Stockmann** bij slecht weer via ondergrondse verbindingen te bereiken is.

Als je daarentegen voor de 'bovengrondse' variant kiest, kom je voor het Kamppi bij de in 2012 ingewijde **Stiltekapel** 2 (Kampin kappeli) op het Narinkkaplein, waarvan de markante architectuur een tegenwicht vormt voor de woelige drukte van de winkelcentra. Als je het ovale bouwwerk van hout binnengaat, betreed je een puristische ruimte met een magische aantrekkingskracht, die je de hectiek van buiten volkomen doet vergeten.

Kunst die onder de oppervlakte gaat

Het naburige Lasipalatsi-plein is vernoemd naar het 'Glazen paleis' dat hier staat. Oorspronkelijk bedoeld als een tijdelijke oplossing, geldt het uit de jaren 30 van de vorige eeuw daterende gebouw van de architecten Revell, Kokko en Riihimäki nu als een toonbeeld van het functionalisme. Sinds 2018 herbergt het niet alleen een restaurant, een café en de bioscoop Bio Rex, maar ook het nieuwe **Amos Rex** 3, de opvolger van het Amos Andersonmuseum, met de grootste particuliere kunstcollectie van het land. De exposities moeten alle aspecten tonen van de hedendaagse kunst. Ook in dit geval zie je slechts het topje van de ijsberg: het hart van het museum, een moderne expositieruimte van 2000 m², bevindt zich onder de molshoepachtige koepels op het plein.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Stiltekapel 2: Simonkatu 7, tel. 09 23 40 20 18, kampinkappeli.fi, ma.-vr. 8-20, za.-zo. 10-18 uur.

Amos Rex 3: Mannerheimintie 22-24, amosrex.fi, ma., wo.-vr. 11-20, za.-zo. 11-17 uur, €20/15, studenten en iedereen tot 30 jaar €5, tot 18 jaar gratis.

Ateljee Bar 4: in het Sokos Hotel Torni, Yrjökätkatu 26, tel. 010 784 20 80, raflaamo.fi/en/helsinki/ateljee-bar, ma.-di. 12-24, wo.-do. 8-24, vr.-za. 8-2, zo. 8-24 uur.

Yrjökätku-binnenbad 1: Yrjökätku 21b, sept.-mei, vrouwen ma. 12-20, wo., vr. 6.30-20, zo. 11-20, mannen di., do. 6.30-20, za. 7-20 uur, €5,50, kinderen €3, eigen cabine boven €16.

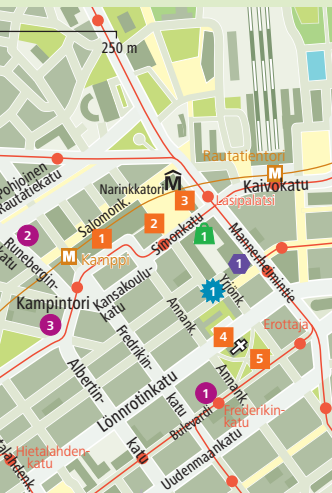
ETEN EN DRINKEN

In deze wijk zijn de volgende cafés aanraders: **Café Ekberg** 1 (Bulevardi 9, tel. 09 681 18 60, ekberg.fi, ma.-vr. 8-19, za.-zo. 9-18 uur, ontbijtbuffet ma.-vr. 8-10.30, za.-zo. 9-14.30 uur),

Café Charlotta 2, bijvoorbeeld veganistische taart (Runeberginkatu 5, kahvicharlotta.com, ma.-vr. 7-17 uur),

Robert's Coffee Kamppi 3 (1e verdieping van Sähkötalo, Kampinkatu 2, robertscoffee.com/cafe/kamppi, ma.-vr. 7.30-19.30, 9-18 uur) met Belgische chocolade en

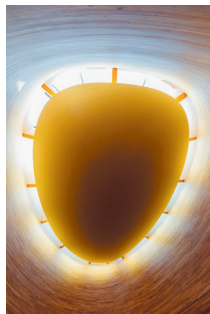
Konstan Möljä 4 (Hietalahdenkatu 14, konstanmolja.fi) met traditionele Finse gerechten (► blz. 95).

Uitneembare kaart: F-G 5-6 | Metro Rautatiekatu, Kamppi

Moeder van alle Scandinavische baden

Achter de Stiltekapel en het Forum voert de Yrjökätku met een S-bocht langs het Zweedstalige Kleine Theater naar het **Yrjökätku-binnenbad** 1 (Yrjökätkadun uimahalli). Vooral veel indruk maakt het in 1928 voltooid zwembad met zijn interieur in de stijl van de Romeinse thermen. In het souterrain kom je meteen bij het 25 m-bad met de luxe aankleding van de jaren 20 van de 20e eeuw. Naast de twee elektro-sauna's van het souterrain biedt de duurdere bovenverdieping een grote, op hout gestookte sauna en twee andere sauna's met privékleedcabines met ligstoelen. Op de gang met zicht op het water kun je aan een tafeltje wat ontspannen en bij de obers in uniform een drankje of een hapje bestellen. Tot 2001 waren de badgasten uitsluitend naakt, sindsdien is ook het dragen van badkleding toege-

De Stiltekapel is doelbewust zonder ramen en als tegenhanger van het levendige Kamppi ontworpen

staan, al zijn er nog steeds aparte openingstijden voor mannen en vrouwen. Dit binnenbad is overigens niet alleen het oudste van Helsinki, maar ook van heel Scandinavië, en was jarenlang het enige openbare zwembad van Finland.

Stil plekje met uitzicht

Een fantastisch uitzicht over de skyline van Helsinki en de Oostzee heb je vanaf het terras van de **Ateljee Bar** 4 op de 14e verdieping van het historische **Hotel Torni** ('Toren') Helsinki's enige designflat. Met zijn bijna 70 m was het hotel, toen het in 1931 zijn deuren opende, het hoogste gebouw van Finland. Tot 1987 bleef de 'toren' het hoogste gebouw van Helsinki. Sindsdien heeft het interieur van zowel het hotel als van de Ateljee Bar tijdens de grootste renovatie sinds de opening een volledige gedaanteverandering ondergaan – alleen de gevel heeft zijn oude allure behouden. Vanaf 2021 heeft dit instituut zijn deuren heropend en kunnen gasten 's avonds hoog boven de daken van de stad genieten van een (prijzige) cocktail en van de fonkelende zee van lichtjes onder hen.

Getuigen van de tijd

Aan de voet van de Torni en tegen de achtergrond van de hoogbouw uit het begin van de 20e eeuw staat de **Oude Kerk** 4 (Vanhakirkko) aan de rand van een park. Het in lichte tinten gehouden godshuis van hout, dat nu zo klein en eenzaam oogt, was na zijn inwijding in 1826 de hoofdkerk van de stad. Vanaf het begin was echter duidelijk dat het deze rol slechts zou vervullen tot het moment dat de Dom aan het Senaatsplein klaar was.

Achter de kerk loopt het idyllische park **Vanha kirkkokuisto** 5 glooiend omlaag naar de Bulevardi, een groene stadslong met schaduwrijke bomen, bankjes, monumenten en wat grafstenen.

→ OM DE HOEK

Van de boogpoort bij de Oude Kerk is het in westelijke richting niet ver naar **Café Ekberg** 1, de oudste lunchroom van Helsinki. Weliswaar kun je hier een dagelijks wisselend lunchmenu krijgen, maar de grote trekkers zijn nog altijd de lekkere taarten en de delicatessen.

Proost! In Finland zegt men meestal 'kippis'. Als de drank rijkelijk heeft gevloeid, zegt men 'hökyn kölkyn', wat verder geen betekenis heeft

De grafstenen in **Vanha kirkkokuisto** zijn de restanten van de voorheen enige officiële begraafplaats van de stad, waar soldaten uit de burgeroorlog werden begraven. Twee eeuwen eerder was het huidige park bekend als Pestkerkhof (Ruttokuisto) – nadat hier in 1710 tijdens de Grote Noordse Oorlog zo'n duizend slachtoffers van de pest in massagraven waren gelegd.

Voor bijzonder mooie dingen – het designdistrict

Podium en ontmoetingsplek voor ontwerpers en trendsetters, een levendige uitgaanswereld, vermaarde galerieën, restaurants, cafés en heel veel winkels – dat is het designdistrict. Dit gemoedelijke en tegelijk bruisende stadsdeel strekt zich uit over meer dan twintig straten die uitnodigen tot ontspannen rondsleren.

Na de sauna en de muggen is design ongetwijfeld het derde cliché dat men stevast met Finland associeert. Vergeet daarbij overigens niet dat het Finse design, met zijn eenvoud, functionaliteit en doelgerichte gebruik van beperkte bronnen, op zijn minst al sinds de jaren 30 wereldfaam geniet. Helsinki is een mekka voor wie de wereld van interieurinrichting en industrieel design wil verkennen. Bijzonder handig is dat vrijwel alle bekende merken met een winkel of een atelier

Wat zal het zijn: design of geen design? Dat is de vraag. Kijk voor het antwoord zeker rond in het designdistrict

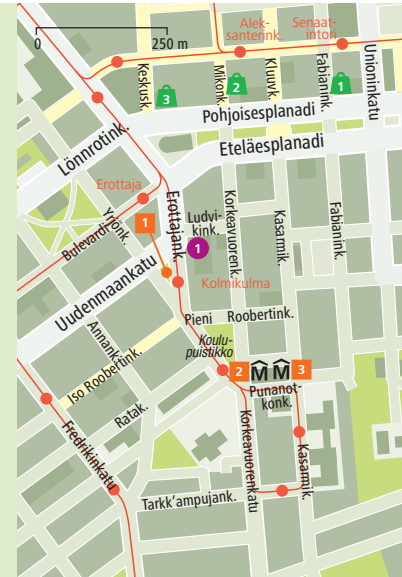
INFO EN OPENINGSTIJDEN

Designmuseum 2: Korkeavuorenkatu 23, tel. 09 622 05 40, designmuseum.fi, ma.-vr. 11-20, za.-zo. 11-18, sept.-mei di. 11-20, wo.-zo. 11-18 uur, €12, senioren €10, studenten €6, laatste di. van de maand 16-20 uur gratis.

Museum voor Finse Architectuur 3: Kasarmikatu 24, tel. 045 773 104 74, mfa.fi, di.-zo. 11-18, wo. tot 20 uur, €10, studenten €5, tot 18 jaar en 1e vr. van de maand gratis. Combikaartje voor beide musea (€15).

ETEN EN DRINKEN

In een voormalig bankgebouw vind je nu **Grotesk Bar & Terrace 1**, een trendy cocktailbar op een prominente locatie, met terras (Ludviginkatu 10, tel. 010 470 21 00, grotesk.fi, wo.-do. 18-2, vr. 18-3, za. 16-3 uur).

Uitneembare kaart: G 5-6 | Tram 1, 3, 6/6T, 10; Bus 24

zijn vertegenwoordigd in de buurt die de bijnaam 'designdistrict' draagt.

Creativiteit in overvloed

Een goed startpunt voor een kennismakingstocht door het designdistrict is de Esplanade, Helsinki's 'snelweg' met een geïntegreerde groengordel. Hier en in de directe omgeving vind je de iconen van de Finse designwereld, zoals **Iittala 1**, **Mariemekko Esplanadi 2** (Pohjoisesplanadi 33) en, aan het westelijke uiteinde van de Pohjoisesplanadi (Noordelijke Esplanade), **Artek 3** (► blz. 102), die je als liefhebber van klassiek-modern design beslist gezien moet hebben. Alvar Aalto (1898-1976) en andere jonge Finse ontwerpers richtten deze onderneming in 1935 op om hun producten beter aan de man te kunnen brengen.

Eindeloos ontdekken

Vorbij het Zweeds Theater in zuidelijke richting wandelend kom je uit bij het **Kolmikulmapark 1** (Kolmikulma-puisto), dat een beetje in de vorm van een taartpunt in het hart van deze trendy wijk van de hoofdstad ligt. Vanaf hier wordt het

► INFO EN GIDS

Een overzicht van de interessantste winkels en nieuwste ontwikkelingen in het district vind je op designdistrict.fi. Wie zich nader wil verdiepen in de Finse designwereld, moet in september beslist naar de Helsinki Design Week gaan. Het grootste designfestival van Noord-Europa inspireert door een gevarieerd programma met meer dan tweehonderd evenementen die verspreid over de stad plaatsvinden. Zie voor nadere informatie over het festival en de laatste nieuwtjes over Helsinki's designwereld: helsinki.designweek.com.

#7 Het designdistrict

Een kleurrijk voorbeeld van echt Fins design voor alledaags gebruik is het merk Marimekko

iets rustiger, maar zijn er nog volop kledingzaken, kunstgaleries, design- en antiekwinkels, met daarbij grote namen uit de wereld van het Finse en het internationale design, de moderne klassiekers, maar ook de laatste trendsetters.

In westelijke richting strekt het designdistrict zich uit tot aan de Fredrikinkatu, en nog verder. Daar ligt Helsinki's oudste voetgangerszone, de in 2017 gerenoveerde Iso Roobertinkatu. Parallel daaraan lopen de Uudenmaankatu en de brede verkeersas van de Bulevardi. In de omgeving worden in kleine, persoonlijke boetiekjes vooral mode en interieurdecoratie verkocht – een goede plek voor een ontspannen wandeling langs etalages. Hier wordt een ontdekkersmentaliteit gevraagd!

Let bij de verkenning van Fins design niet alleen op **Alvar Aalto** en **Ilmari Tapiovaara**, maar zeker ook op **Yrjö Kukkapuro** (geb. 1933), die de stoelklassieker Ateljee ontwierp, **Tapio Wirkkala** (1915-1985), die voor het glasbedrijf Iittala werkte, **Kaj Franck** (1911-1989), die onder meer hoofd design bij het bedrijf Arabia was, en **Maija Isola** (1927-2001), die onder meer het patroon 'Unikko' voor Marimekko ontwierp.

Inzicht in design

Vind je het niet alleen leuk om in winkels rond te neuzen, maar wil je iets meer te weten komen over het Finse design, wandel dan de Yrjönkatu af naar het Koulupuistikko, het volgende taartpuntvormige plein. Daar presenteert het **Designmuseum 2** (Designmuseum) in een onlangs geheel vernieuwde tentoonstelling de geschiedenis van het Finse design, van Nokia tot Angry Birds, en kom je alles te weten over de rol die deze tak van industrie in de opbouw van de Finse welvaartsstaat heeft gespeeld. Verder zijn er wissel-tentoonstellingen over het werk van binnen- en buitenlandse ontwerpers, een café en een museumwinkel. Achter het Designmuseum (aan de Kasarmikatu) maakt het **Finse Architectuurmuseum 3** (► blz. 81) het plaatje compleet door een overzicht te geven van de Finse bouwkunst. Wie nog niet genoeg heeft gezien, kan in het **Iittala & Arabia Design Centre** (► blz. 103) kennismaken met twee Finse designklassiekers.

Rusland dichtbij – het schiereiland Katajanokka

De Oespenskikathedraal van rode baksteen verheft zich hoog boven de wijk Katajanokka, die vroeger populair was als achtergrond voor spannende films in de tijd van de Koude Oorlog. Vrees niet: op dit schiereiland staan geen grauwe Oostblokflats, maar tref je mooie pleinen, statige gebouwen en goede restaurants aan, en heb je overal zicht over het water.

Toen men halverwege de 19e eeuw een smal kanaal uitgroef, werd het schiereiland Katajanokka (Zweeds: *Skatudden*) in strikte zin een eiland. Vanaf het Kauppatori kom je er gemakkelijk via een voetgangersbrug, waarmee je gelijk een onzichtbare grens oversteekt: aan de ene kant ligt het dichtbebouwde neoclassicistische stadscentrum en aan de andere kant vind je een rustige woonomgeving met een zeer interessante

8

Verfrissend anders: als je in het hoge noorden gaat zwemmen, kan het water wel eens koud zijn, maar met de Oespenskikathedraal op de achtergrond is het toch wel heel speciaal

Uitneembare kaart: H-K 5-6 | Tram 4, 5

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Oespensikathedraal 2: Kanavakatu 1, tel. 09 85 64 62 00, di.-vr. 9.30-19, za. 10-15, zo. 12-15 uur.

SkyWheel 1: Katajanokanlaituri 2, skywheel.fi, wisselende openingstijden doorgaans 11/12-17/18 uur, rit van 15 min. €14, 3-11 jaar €10, groeps-korting.

Allas Sea Pool 2: Katajanokanlaituri 2, allaseapool.fi, ma.-do. 6.30-21, za. 8-21, zo. 9-21 uur, zwembad en sauna €18/13, 3-12 jaar €10.

Flying Cinema 3: Katajanokanlaituri 2B, flyingcinematour.com, ma.-za. 11-20, zo. 12-19 uur, minimumleeftijd 5 jaar, keuze uit 'Tour of Helsinki' of 'Tour of Finland' elk €13, 5-10 jaar €10, combiticket €22/18.

ETEN EN DRINKEN

Nokka 1: Kanavaranta 7F, tel. 09 61 28 56 00, nokkahelsinki.fi, ma.-di. 17-23, wo.-do. 11.30-23, vr. 11.30-24, zo. 17-24 uur, hoofdgerecht €25-40.

Oespensikathedraal

mengeling van oude tol- en pakhuizen, jugendstilgebouwen, representatieve gebouwen in neoclassicistische stijl en nieuwere architectuur. De opvallendste vertegenwoordiger is waarschijnlijk het in 1962 door Alvar Aalto ontworpen **hoofdkantoor van Stora Enso** 1, de Fins-Zweedse bosbouwonderneming en papierproducent. Het vierkante, uit wit carraramarmer opgetrokken gebouw, ook wel 'het Suikerklontje' genoemd, behoort tot de meest omstreden bouwwerken van Aalto. Momenteel bouwt Stora Enso op de Katajanokanlaituri 4 een nieuw hoofdkantoor – toepasselijk genoeg van hout.

lets naar het zuidoosten bevindt zich de Katajanokkaterminal, waarvandaan de grote veerboten naar Stockholm en Tallinn vertrekken.

Een symbool op niveau

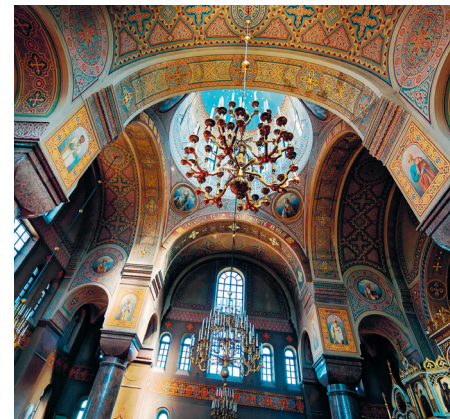
Het boven alles op het schiereiland uitstekende gebouw, dat al vanaf het Kauppatori en vanaf tal van andere locaties in de hoofdstad te zien is, is de **Oespensikathedraal** 2 (Uspenski katedraali), altijd nog de grootste Russisch-orthodoxe kerk van Noord-Europa. De monumentale uitstraling wordt nog versterkt doordat het bouwwerk net als de Dom op een granieten verhoging staat. De bouw van de in Oud-Russische stijl opgetrokken en aan het 'Ontslapen van Maria' gewijde kathedraal werd voltooid in 1868. De buitenkant is bekleed met rode baksteen, er bovenop prijken koepeltorens met vergulde lantaarns. Het interieur wordt gedomineerd door beschilderde granietzuilen en een prachtige vergulde iconostase. Het is een bijzondere ervaring om hier een orthodoxe kerkdienst bij te wonen. Vanaf het terras heb je een mooi uitzicht over de noordelijke haven en, in westelijke richting, het centrum van de stad en het daarachter gelegen park, dat in 2014 ter gelegenheid van de honderdste geboortedag van de bedenker van de Moemins (een soort smurfen) tot Tove Janssonpark werd omgedoopt. In haar jeugd woonde de auteur van de populaire kinderverhalen in de nabijgelegen Luotsinkatu.

Genieten aan het water

Echt mooi wordt het als je van het terras bij de kathedraal afdaalt naar de sfeervolle wijk langs de kade van de noordelijke haven. Daar zie je de

Film liefhebbers opgelet! Toen de Hollywood-producenten vanwege de Koude Oorlog geen toestemming kregen voor opnames in de Sovjet-Unie, vonden ze op Katajanokka een perfecte 'Russische' draai-locatie voor spionage- en andere films. Hier een paar Leninbeelden en rode vlaggen als decor, daar enkele cyrilische opschriften en Russische auto's – en de filmsterren leken in Moskou of Leningrad te zijn. Op deze manier zijn grote delen opgenomen van bekende films als *The Kremlin Letter*, *Telefon*, *Reds* en *Gorky Park*.

Als of het een stukje van Rusland is: de Russisch-orthodoxe religie in de Oespensikathedraal

► INFO

Tramlijn 4 is vooral voor liefhebbers van architectuur aan te bevelen als vervoermiddel. Vanaf de zuidelijke eindhalte, de marinekazerne op Katajanokka, rijdt deze langs de ijsbrekers, jugendstilgebouwen en de Oespensikathedraal naar het Senaatsplein, dan over de Mannerheimintie met zijn representatieve gebouwen naar Seurasaari en de wijk Munkkiniemi. Daar kun je onder andere het Aaltohuis en Studio Aalto gemakkelijk te voet bereiken. Het eindstation van tramlijn 4 ligt bij Hotel Kalastajatorppa.

Prachtig uitzicht! In de SkyWheel, eventueel ook met sauna

rode bakstenen van diverse gerestaureerde **havenpakhuizen** 3 uit de 19e eeuw, waarin zich nu chique restaurants hebben gevestigd. **Nokka** 1 beschikt over een zomerterras en de keuken verwerkt seizoengebonden Finse producten. Door de enorme scheepsschroef bij de entree kun je dit etablissement nauwelijks missen.

Ijsbrekers

De route langs de noordkust voert langs huizen van omstreeks 1900 die op een rots staan. Vervolgens beland je in een meer maritieme omgeving met aanlegsteigers waar grote schepen opdoemen. Deze kolossen, met sprekende namen als 'Voima' (Kracht) of 'Sisu' (Wilskracht), maken deel uit van de **vloot van Finse ijsbrekers** 4, die hier gedurende de zomer aan de noordkust liggen. Tijdens de winter houden ze de scheepvaartroutes in de Finse en de Botnische Golf open.

Iets zuidelijker staat het voormalige lazaret van de **marinekazerne** 5, met aan de rechter- en linkerzijde grote kazernes voor matrozen en soldaten, die hier in 1820 op de kale rots werden gelegd. Bij de onrust en revoluties van 1906 en 1917 werd hier op bloedige wijze geschiedenis geschreven. Nu is hier het ministerie van Buitenlandse Zaken gehuisvest. Op de oostpunt van het schiereiland kun je heerlijk wandelen in een groengebied met zeezicht. In het midden kent **Hotel Katajanokka** 1 (► blz. 88) een veelbewogen verleden als voormalige districtsgevangenis.

► OM DE HOEK

Een kuurlandschap in de stad

Aan de rand van de markt en aan de voet van reuzenrad **SkyWheel** 1 heeft **Allas Sea Pool** 2 een perfecte ligging. Waar vroeger een kale vlakte van zwart asfalt weinig interessants bood, verheft zich nu een deels drijvend houten complex van enkele verdiepingen met terrassen, restaurants, cafés, het 'Oostzeecentrum', een kuuroord met een zoutwater- en twee verwarmde zoetwaterbassins en sauna's. Het hele jaar door kun je hier baden of na de sauna een duik nemen. Pal eraast neemt **Flying Cinema** 3 bezoekers mee op een virtuele 4D-vlucht langs de belangrijkste bezienswaardigheden in de stad of in heel Finland.

Oud en nieuw – tussen de noordkust en Kallio

Een chique kustweg, een idyllische eilandsfeer met meeuwengekrijs, caféterrasjes, bruggen, een markt en een arbeiderswijk die grote veranderingen doormaakt – de wandeling van de noordkust naar Kallio gunt je een veelzijdig en afwisselend beeld van Helsinki.

Het beste uitzicht op de kustweg Pohjoisranta (= noordkust) heb je vanaf het terras van de **Oespensikathedraal** (► blz. 49). Vanaf hier herken je de elegante grootstedelijke bebouwing van de laan uit de periode rond 1900, met torentjes, erkers en veel versieringen. Prachtig is 's zomers het uitzicht op de zeilboten en plezierjachten die aan **Halkolaituri Pier** 1 liggen, met daarachter de bebouwde rotsen van Katajanokka en het eiland Korkeasaari. Het plaatje zou nog mooier zijn als er in het noorden geen steenkoolbergen en schoorstenen waren.

9

Even geen drukte! Kallio's imago als arbeiderswijk is achterhaald en verdwijnt met elke cappuccino steeds verder uit zicht

INFO EN OPENINGSTIJDEN

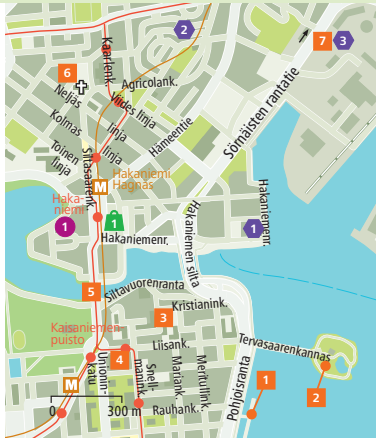
Ruiskumestarin talo 3: Kristianinkatu 12, tel. 09 31 07 15 49, ruiskumestarin.talo.fi, wisselende openingstijden, zie de website, toegang gratis.

Kalliokerk 6: Itäinen papinkatu 2, tel. 09 23 40 36 20, ma.-vr. 7-21, za.-zo. 9-19 uur.

Hakaniemimarkthal 1: Hakaniementorikatu 1, ma.-vr. 8-20, za. 8-18 uur.

ETEN EN DRINKEN

De geschiedenis van jugenstiltoren **Paasitorni** is nauw verweven met die van de Finse arbeidersbeweging. Tijdens de burgeroorlog in 1918 fungeerde het gebouw als hoofdkwartier van de socialistische 'Roden'. Tegenwoordig herbergt de toren vier traditionele restaurants, waaronder het sfeervolle **Juttutupa** 1. De sfeer is relaxed en je kunt er lekker eten. Probeer de zalmsoupe, pizza Jänkhä met rendierenvlees of een veganistisch gerecht. Op weekdagen bieden het lunchbuffet of een soeplunch voordelige menu's. De sfeer wordt dikwijls opgeleust door optredens van jazzmuzikanten (Säästöpankinranta 6, juttutupa.fi, ma.-do. 10.30-23, vr. 10.30-1, za. 12-1, zo. 14-20 uur; lunchbuffet/soeplunch ma.-vr. 10.30-14 uur; sauna €230 voor 2,5 uur).

Uitneembare kaart: G-J 2-4 | Tram 3, 6/6T, 7, 9; Metro Hakaniemi, Kaisaniemi

Van zwart teer naar groene oase

Ter hoogte van het schaduwrijke park Liisanpuistikko is vanaf de Pohjoisranta het teereiland, **Tervasaari** 2, te voet te bereiken over een lange dam. Op dit eilandje hadden handelaars in de 16e eeuw een teeroplslagplaats. Nu vind je er een mooi park. Alleen al het uitzicht is de wandeling waard. In de Liisankatu, die van de noordkust westwaarts loopt, zijn tal van huizen een fraai voorbeeld van jugendstil of functionalisme. In de parallelstraat Kristianinkatu zie je ook iets bijzonders: het **Ruiskumestarin talo** 3 uit 1818 is het oudste bewaard gebleven houten huis van Helsinki.

Aan het westeinde van de Liisankatu siert een vergulde uienkoepel het vijf verdiepingen hoge **gebouw van de orthodoxe geloofsgemeenschap** 4 (1905).

De **Lange brug** 5 (Pitkäsilta), die eigenlijk vrij kort is, markeerde vroeger de grens tussen het Helsinki van de burgerij en de arbeiderswijk Ha-

kaniemi. Aan het luxueuze Hilton Hotel en de vele panden met glazen façades is echter wel te zien dat er in Hakaniemi geen sprake meer is van een proletarisch milieu.

De voormalige eenvoudige woningen met modderige achtertuinen schitteren nu als opgeknapte kasteeltjes van graniet. En het uitzicht op het water, de aanlegsteigers, het park en het strand maken dit deel van de wijk tot een zeer gewilde locatie. De **Hakaniemimarkthal** 1 (Hakaniemen kauppahalli) aan de noordzijde van het marktplein wordt gerenoveerd. De marktkramen hebben een tijdelijk onderkomen gevonden in de ernaast gelegen 'Glashal' (Lasihalli).

Hoger en hoger de wijk in

Aan de noordkant loopt het terrein vanaf het Hakaniementori licht omhoog en leidt regelrecht naar de wijk Kallio ('rots, berg'), die vroeger ook een arbeiderswijk was – dat kunnen de huizenrijen niet verhullen. Nu is het een levendige jonge wijk, trendy en alternatief, die ook wat goedkoper is dan de traditionele stadsdelen.

Op Kallio's hoogste punt is de toren van de in 1912 gebouwde **Kalliokerk** 6 (Kallion kirkko) al van ver te zien; deze is daarmee een vast onderdeel van de skyline. De kerk van grijs graniet is een prachtige vertegenwoordiger van de stijl van de nationale romantiek. Vanaf het terras heb je een mooi uitzicht in zuidelijke richting tot aan de Oespensikathedraal, waar de wandeling begon.

In Kallio vind je de opvallendste cafés en restaurants van de stad. Echt de moeite waard om eens te proberen!

Warm aanbevolen voor koude dagen: de omgeving is een heuse 'hot-spot' voor saunagangers. Wie niet bang is voor het ijskoude water kan vanuit **Kulttuurisauna** 1 (Hakaniemenranta 17, wo.-zo. 16-21 uur, €15/12) rechtstreeks in zee duiken. Op traditioneel Finse wijze baad je in de hitte van de houtgestookte sauna **Kotiharju** 2 (Harjutorinkatu 1, tel. 09 753 15 35, di.-zo. 14-20 uur, €14/11). Eenvoudig, alternatief en gratis is de permanent toegankelijke zelfbedienings-sauna **Sompasauna** 3 (sompasauna.fi).

→ OM DE HOEK

Van vissershaven tot stad van de toekomst

Ten oosten van de wijk voltrekt zich in voormalig industrie- en havengebied **Kalasadama** 7 een innovatief stadsontwikkelingsproject. In 2040 moet hier een stadsdeel voor 25.000 mensen gereed zijn dat vanuit het centrum met de metro binnen 6 minuten bereikbaar is. Enkele onderdelen, zoals het winkelcentrum REDI, zijn al klaar. Veelzijdig, innovatief, volledig op internet aangesloten en groen – met zelfrijdende bussen, intelligente afvalverwijdering en door zonne-energie opgeladen laadstations voor mobieltjes ontpopt Helsinki zich hier als de Hightech-City van de toekomst.

10

Wit steen en blauw water – rond de Töölöbaai

Al in de jaren 50 waren er plannen om rond het blauwe water van de Töölöbaai het centrum van het nieuwe Helsinki te laten verrijzen. Pas de laatste tijd zijn de spectaculaire projecten die werden bedacht ook echt gerealiseerd.

Tussen de Mannerheimintie met zijn drukke verkeer en de Töölöbaai, niet ver van het Parlement en schuin tegenover het Nationaal Museum, verheft zich midden in een klein park het **Finlandiahuis** (Finlandiatalo) met zijn markante contouren. Dit complex van wit carraramarmer en grijs graniet is een van de opmerkelijkste oriëntatiepunten van de hoofdstad. Het bouwwerk werd voltooid in 1971 en vervolgens in 1975 nog uitgebreid. Tot in de kleinste details draagt het de signatuur van zijn

Alsof het is aangelegd voor performances en kunstactiviteiten: het plein voor de witmarmeren façade van het Finlandiahuis

bouwer Alvar Aalto (► blz. 81). Omdat het inmiddels vijftig jaar oude gebouw tot 2024 wordt gerenoveerd, kun je het tot die tijd alleen aan de buitenkant bewonderen. Benut de gelegenheid om een kijkje te nemen bij het stijlvolle houten paviljoen **Klein Finlandia** (Pikku Finlandia) dat aan de voet van het hoofdgebouw is opengesteld. Het café biedt een mooi uitzicht over de Töölönlahti.

Architectuur als een uitroepteken

De **Nationale Opera** (Suomen kansallisooppera, ► blz. 108) is het volgende symbool van het nieuwe Helsinki. Dit in 1993 voltooide operagebouw staat als een groot wit uitroepteken te midden van een parklandschap rond het meer. Vanwege geldgebrek was de bouw van deze opera met een gevel helemaal van glas aan de kant van de Töölöbaai in die tijd omstreken. Het culturele belang kon zich echter staande houden tegenover de economische overwegingen. Met zijn experimentele podium en diverse ballet-, repetitie- en koorzalen is het operagebouw niet meer uit het culturele leven van de hoofdstad weg te denken. In de Nationale Opera worden zowel klassieke als moderne opera's en balletstukken opgevoerd. De prijzen zijn niet al te hoog, maar veel voorstellingen zijn vaak lang van tevoren uitverkocht – dus tijdig kaartjes bestellen.

Trainen onder de bomen

Vorbij de opera kun je ook even een kleine omweg naar links maken, waar in de wijk aan de overkant van de Helsinginkatu dicht bij elkaar enkele indrukwekkende sportaccommodaties en arena's liggen. Het complex wordt omgeven door dennen, sparren en afgesleten granietrotsen, die de grote stad ver weg doen schijnen – het is hier een en al natuur. Geheel in de sfeer van de sport staat bij de toegang het door Wäino Aaltonen gecreëerde **Nurmibeeld** (1), dat herinnert aan een icoon in de Finse sportwereld. De langeafstandsloper en volksheld Paavo Nurmi (1897-1973), wiens vergulde schoenen in het nabijgelegen sportmuseum worden bewaard, deed in de jaren 20 van de 20e eeuw driemaal op diverse onderdelen mee aan de Olympische Spelen en won daarbij negen gouden en drie zilveren medailles – overigens niet naakt, zoals het beeld.

P
POLITIEK

Het **Finlandiahuis** is niet alleen een gaaf concertgebouw, het bood in 1973 ook onderdak aan de eerste Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. Hieraan werd deelgenomen door vijftien NAVO-landen, zeven landen van het Warschaupact en dertien neutrale landen. De slotverklaring van de conferentie, de zogeheten Helsinki-akkoorden, bevatte ook een verklaring over mensenrechten. Hierop konden de vrijheidsbewegingen in de Oostbloklanden zich later beroepen. Twee jaar na de conferentie werd deze omgezet in de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE).

Finlandiahuis

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Finlandiahuis 1: Mannerheimintie 13; zie website voor sluitingsdata; sportmuseum: tahto.com/en, ma.-di., vr. 10-18, wo.-do. 10-19, za.-zo. 11-17 uur, €15, tot 18 jaar gratis; toren: ma.-vr. tot 21 uur, €6,50, 7-16 jaar €4; 's zomers geregeld rondleidingen, zie de website.

Wintertuin 4: Hammarskjöldintie 1, di. 9-15, wo.-vr. 12-15, za.-zo. 12-16 uur, gratis.

Linnanmäki 6: Tivolikuja 1, tel. 010 572 22 00, linnanmaki.fi/en, nov.-apr. gesl., gedurende de rest van het jaar wisselende openingstijden (zie de website), dagkaart €45.

Sea Life 7: Tivolitie 10, tel. 095 65 82 00, visitsealife.com/helsinki, dag. 10-17 uur, aan het eind van de week op wisselende dagen tot 18/19 uur, €19,50, kinderen 3-14 jaar €16, tot 3 jaar gratis.

Olympisch Stadion 2: stadion.fi/en, ma.-vr. 8-21, za. 10-17, zo. 12-17 uur, zie website voor sluitingsdata; sportmuseum: tahto.com/en, ma.-di., vr. 10-18, wo.-do. 10-19, za.-zo. 11-17 uur, €15, tot 18 jaar gratis; toren: ma.-vr. tot 21 uur, €6,50, 7-16 jaar €4; 's zomers geregeld rondleidingen, zie de website.

Wintertuin 4: Hammarskjöldintie 1, di. 9-15, wo.-vr. 12-15, za.-zo. 12-16 uur, gratis.

Linnanmäki 6: Tivolikuja 1, tel. 010 572 22 00, linnanmaki.fi/en, nov.-apr. gesl., gedurende de rest van het jaar wisselende openingstijden (zie de website), dagkaart €45.

Sea Life 7: Tivolitie 10, tel. 095 65 82 00, visitsealife.com/helsinki, dag. 10-17 uur, aan het eind van de week op wisselende dagen tot 18/19 uur, €19,50, kinderen 3-14 jaar €16, tot 3 jaar gratis.

ETEN EN DRINKEN

Aan de Töölöbaai kun je wat drinken en eten op het terras van het enigszins verscholen gelegen café **Sininen Huvila** 1 (Linnunlaulutie 11H, tel. 050 408 08 16, sinisenhuvilankahvila.com/en, half apr.-sept. dag. 10-22 uur).

Uitneembare kaart: E-G 1-4 | Tram 2, 7A/7B, 4, 8, 10

lets verderop staat ook het beeld van de langeafstandsloper Lasse Viren (geb. 1949). Vanaf de plek bij het Nurmibeeld (of beter: vanaf de heuvel rechts ervan) heb je een goed zicht op het **Olympisch Stadion** 2, dat al voor 1940 was gepland en grotendeels voltooid. Door de Tweede Wereldoorlog vervielen echter de Olympische Spelen van dat jaar. Pas in 1952 werden ze hier alsnog gehouden. Het complex is de grootste sportarena van het land. Dat het uiterst modern voor zijn tijd was, blijkt bij een vergelijking met andere olympische stadions uit ongeveer die periode. Het als monument beschermde stadion, dat ruimte biedt aan 40.000 toeschouwers, is onlangs grondig gerenoveerd en heeft een overkapping gekregen. Onderdeel van het complex zijn sportmuseum Tahto, een bistro van het complex zijn sportmuseum Tahto, een bistro van de markante, 72 m hoge **uitkijktoren**.

In brons gestelde dynamiek: Paavo Nurmi, de weergalozes Finse Olympiër. En waar is zijn plaats beter dan voor het Olympisch Stadion?

Voor elk seizoen

In de nabije omgeving zijn nog tal van andere sportlocaties te vinden, zoals de moderne **Telia 5G-arena**, het **IJsstadion** (Jäähalli), het **Zwemstadion** en enkele voetbalterreinen. Als je van deze sportarena's te midden van het groen een paar honderd meter in zuidoostelijke richting wandelt, kom je bij het idyllische **Eläintarhanpuisto** 3 (Eläintarhan-puisto) dat eind 19e eeuw werd aangelegd en is getooid met enkele sculpturen. In het midden zie je de constructie van ijzer en glas van de mooie **Wintertuin** 4 uit 1893. Hiervoor loopt het terrein met rozentuinen en andere bloemperken die in terrasvorm zijn aangelegd, geleidelijk omhoog naar de Helsinginkatu en de Töölöbaai.

Alles in één blik te overzien

Langs de oostkust voert een verhoogd pad met een prachtig uitzicht op waterfonteinen en verder op het Parlement, het Finlandiahuis, de Nationale Opera en het Nationaal Museum. Nu begrijp je meteen waarom de Töölöbaai in de stedelijke planning van Alvar Aalto en anderen zo'n belangrijke rol werd toebedeeld. Overigens staan er aan deze kant, in de wijk Linnunlaulu, vrijwel geen representatieve gebouwen. Maar je ziet er wel tal van statige, fraai gerestaureerde houten villa's, zoals oude **kapiteinshuizen** 5 en het sfeervolle café **Sininen Huvila** 1. Aan het eind kun je via een voetgangersbrug de spoorlijn oversteken en in de richting van het Hakaniementori lopen. Of je blijft aan deze kant en wandelt zo door naar het beginpunt van de tocht, het **Finlandiahuis**.

Voor de nodige beweging: je kunt bij de Töölöbaai langs het water joggen, onder bomen wandelen en tussendoor een potje schaken met grote stukken in het Hesperiapark. Verder kun je ook nog heerlijk picknicken, zonnebaden, eendjes voeren, fietsen, met een kano over het water varen of op de schaats over het ijs glijden – afhankelijk van het seizoen – terwijl je geniet van een fantastisch uitzicht op de gebouwen om je heen. Kajaks, SUP-boards en bootjes zijn te huur op de zuidpunt van de baai bij Hakuna Matata.

Karamziniranta 4, hakunamatata-sup.fi, tel. 040 140 77 05, mei-sept. afhankelijk van het weer dag. 10-18 uur (online boeken is mogelijk), SUP-board/kajak €20 per persoon per uur, 2 uur €30, daarna €5 extra per uur.

→ OM DE HOEK

Hoog in de lucht en diep in zee

Ten oosten van de spoorbaan hoor je al van ver het gejuich en gegil van de bezoekers van recreatiepark **Linnanmäki** 6. Met meer dan veertig attracties trekt dit park veel publiek. Het populairst is nog altijd de houten achtbaan uit 1951. De prijzen per attractie zijn gepeperd, maar de toegang tot het park zelf is gratis en vanaf de panoramatoren kun je gratis rondkijken. Bij slecht weer ontdek je vlakbij in **Sea Life** 7 de geheimen van de zee.

In het zomerseizoen kun je tegen een vergoeding eilandhoppelen langs de omringende scheren (vanaf de **waterbus-terminal**). Je kunt daar heerlijk wandelen en zwemmen – en wellicht ook iets eten of drinken. Voor dat laatste kun je gedurende het zomerseizoen voor heerlijke gerechten en uitzicht op zee op het eiland Sirpaleaari terecht bij restaurant **Saari** 3 (ravintola-saari.fi), op Liuskasaari bij pizzeria-restaurant **Skiffer Liuskaluoto** 4 (skiffer.fi) en op Uunisaaari bij het gelijknamige restaurant **Uunisaaari** 5 (uunisaaari.fi).

11

Strand, jongedstil en panorama – Kaivopuisto en Eira

Lekker ontspannen door het uitgestrekte Kaivopuistopark wandelen, naar de zeilboten op de Merisatamabaai kijken en in de wijk Eira de vele jongedstilgevels bewonderen – op het schier-eiland ten zuiden van het Kauppatori komen vooral wandelaars, natuurliefhebbers en architectuurfans aan hun trekken, maar sinds kort ook saunaliefhebbers.

Ten zuiden van het Kauppatori en de Oude markthal steekt een zacht glooiend, overwegend groen schiereiland uit in de Oostzee en scheidt de zuidelijke van de westelijke haven. Dit gebied is de bestemming van een tocht die het karakter van de Finse hoofdstad op zijn mooist accentueert: de nauwe verstrengeling van natuur en cultuur, en van land en water. Slechts een stratenblok verder achter de Oude Markthal begint de wandeling omhoog naar de zeker niet steile Observatoriumheuvel, en de **Duitse Kerk** 1 (Saksalainen kirkko). Dit godshuis is een geliefde locatie

Romantisch: het mooiste uitzicht over het meer bieden de rotsen in het Kaivopuistopark

voor huwelijksplechtigheden. Rechts ervan zie je het **monument voor de schipbreukelingen van de Habsburg**. Dit is een van de drie monumenten op deze route die zijn gewijd aan de ondergang van een schip.

Kijk in de verte

De wandeling voert nog iets hoger de **Observatoriumheuvel** (Tähtitorninvuori) op, die wordt omringd door een prachtig park, een van de oudste van de stad. In het park zie je hoge bomen, monumenten en bankjes, maar ook interessante bouwwerken, zoals het door C.L. Engel ontworpen en in 1833 voltooide **Observatorium** 2 (Helsingin Observatorio). Dankzij de hoge ligging heb je een bijzonder mooi uitzicht over de stad, de haven en de eilandjes voor de kust. 's Avonds zie je hier de grote veerboten manoeuvreren die op weg gaan naar Tallinn of Stockholm. Het beste uitzicht heb je vanaf het terras achter het tweede **monument voor schipbreukelingen**. Fantastisch is ook het uitzicht op het schiereiland Katajanokka, dat door de avondzon in een unieke gloed wordt gezet, en op de **Olympiakade** 3. De panden van geel baksteen werden hier gebouwd voor de Olympische Spelen van 1952.

Lekker ontspannen

Van de Observatoriumheuvel ga je omlaag naar de Ullankatu, waar de **Russische ambassade** 4 (Venäjän Federaation Suurlähetystö Suomessa) staat, een imposant gebouw uit 1952 van graniet en kalksteen. De bouw van dit pand maakte deel uit van de Finse herstelbetalingen aan de Sovjet-Unie. Iets verderop staat de **Sint-Henrik-kathedraal** 5 (Pyhän Henrikin katedraali, 1860), een van de weinige kerken in Finland van de rooms-katholieke kerk, die hier met zo'n 15.000 leden een minderheid vormt. Ertegenover staat een door Eliel Saarinen in 1916 ontworpen marmeren paleis, dat ooit de residentie was van een industrieel en waar nu de rechtbank voor arbeidsrecht zetelt. Tussen beide gebouwen ligt de Iso Puistotie, de grote laan die recht door het **Kaivopuistopark** naar de zee leidt. Het grootste en misschien ook mooiste park van Helsinki is voortgekomen uit een riant kuuroord dat hier in de 19e eeuw voor de Russische elite werd aange-

Niet alleen voor stille genieters – in de zomer vind je in de parken van Helsinki tal van openluchtpodia voor dansers; er zijn barbecueplaatsen en je kunt meedoen aan evenementen

Uitneembare kaart: G-J 6-7 | Tram 1, 3, 10

ETEN EN DRINKEN

Je kunt van een mooi uitzicht op de scheren genieten onder het parasoldoek van **Café Ursula** 1 (Ehrenströmintie 3, tel. 09 65 28 17, ursula.fi, zo.-do. 9-19, vr.-za. 9-20 uur, lunchbuffet dag. 11-14.30 uur, €15). Waar nu de mussen en eenden op wat kruimels van de heerlijke taart hopen, stond vroeger het kuurbad van Kaivopuisto. Naast saunacomplex Löyly lonkt het eveneens moderne houten **Café Birgitta** 2 met een uitzicht op zee en smakelijke hamburgers (Hernesaarenranta 2, in het zomerseizoen dag. 9-22 uur, hamburger €19-25).

legd. Oeroude bomen wisselen af met grasvelden en grote rotsen tekenen zich af tegen de blauwe Oostzee, die vanaf vele plekken te zien is. Zowel toeristen als Helsinkiërs maken gebruik van de picknickplaatsen en de speelvelden, en genieten van de openluchtpodia, de restaurants en de zomerterrassen. Het kuuroord raakte in de Tweede Wereldoorlog beschadigd door bombardementen, maar overal zijn nog resten te zien van de oude kuurstellingen, zoals de voormalige drinkhal en de tegenwoordige nachtclub **Kaivohuone** (► blz. 109). Het belangrijkste oriëntatiepunt in het park is het **Observatorium Ursa** 6 (Ursan tähtitorni), dat kleiner is dan de sterrenwacht op de Observatoriumheuvel, maar doordat het op het hoogste punt van het park staat, vanaf overal goed zichtbaar is.

De zee geeft en de zee neemt

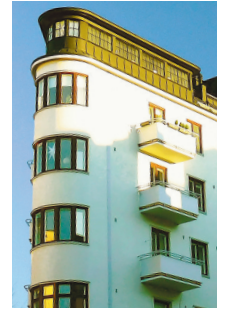
In de richting van de zee wandel je door een parklandschap. Aan het water zie je een kustpromenade en aanlegsteigers, en in de baai de **Eiranranta** 1, een mooi strand. En overal kijk je uit op zee, scheren en Suomenlinna (► blz. 74). Na een korte wandeling kom je bij de **jachthaven** 7 aan de baai **Merisatama**. 's Zomers liggen hier

talloze plezierbootjes voor anker, 's winters worden ze geborgen op de groenstrook.

Aan het eind van de kade vind je achter café Carusel (► blz. 94) de **waterbusterminal** 2 voor de verbinding met Pihlajasaari. Rechts daarvan kun je in de zomer een Finse gezinsactiviteit bewonderen, het wassen van tapijten op speciaal daarvoor gebouwde steigers. Naast een basketbal- en skateboardpleintje staat het derde **monument voor de slachtoffers van de zee**.

Jugendstil en Bijbel

Iets landinwaarts kom je bij **Villa Ensi** 8 in de wijk **Eira**, die grotendeels van 1904 tot 1914 is aangelegd en als het Jugendstilparadijs van Helsinki geldt. Als je genoeg gelopen hebt, kun je vanaf het **Eiraziekenuis** 9 (Eiran Sairaala; Lars Sonck, 1905) met tram 3 teruggaan naar het centrum – maar misschien wil je toch eerst nog een kijkje nemen bij de **Agricolakerk** 10 (Mikael Agricola kirkko) uit 1935. De naam verwijst naar de Finse hervormer Mikael Agricola (1509-1557) uit de school van Luther. Hij geldt als de vader van de Finse literatuur. Hij vertaalde het Nieuwe Testament in het Zuid-Fins, dat zo een schrijftaal werd.

Met een vormgeving van Jugendstil of het functionalisme: de gevels in de wijk Eira zijn een lust voor het oog

In de **villawijk Eira** is duidelijk te zien dat deze stijlperiode in Helsinki tot heel andere resultaten heeft geleid dan in bijvoorbeeld Wenen, Riga en Brussel. In de toepassing van vormen, motieven en kleuren bleef men hier vrij terughoudend – zoals de Finnen dat meestal zijn. Er wordt wel gezegd dat de mooiste Jugendstilpanden in de kleine, zeewaarts lopende **Huivilakatu** staan. Of deze straat of de Kaapteeninkatu of de Laivurinkatu de zuiverste voorbeelden van de Jugendstil heeft en wat precies de nuances verschillen tussen de Jugendstil en de Finse nationale stijl zijn, mag ieder voor zich uitmaken.

→ OM DE HOEK

Design in de sauna

Op **Hernesaari** (Erwteneiland) bij het zuidelijkste punt van Helsinki staat designsaunacomplex **Hernesaaren Löyly** 3. Het met hout beklede gebouw trekt de aandacht door zijn architectuur, maar achter het moderne uiterlijk vind je een oeroude Finse traditie: de drie sauna's, waaronder een rooksauna, worden nog met hout gestookt. Een restaurant en groot dakterras bieden een fenomenaal uitzicht over de stad en de zee. Het beste is nog dat je na de sauna een duik kunt nemen in de Oostzee (Hernesaarenranta 4, loylyhelsinki.fi, sauna ma. 16-22, di.-do. 14-22, vr. 13-23, za. 9-11 en 13-23, zo. 11-21 uur, €21 voor 2 uur, restaurant ma.-do. 11-23, vr.-za. 11-24, zo. 11-22 uur). Iets zuidelijker biedt party- en zonstrand **Hernesaaren Ranta** met bars en restaurants een mix van vermaak en ontspanning. Een beetje onwerkelijk is het wel om langs zand en palmbomen uit te kijken op Helsinki ...

12

Een tempel in de rots – rond Hietaniemi

Een zandstrand, een begraafplaats, musea en een doodgewone woonwijk – dat kun je verwachten bij een wandeling door een stadsdeel dat alles van natuur tot cultuur in zich verenigt. De vrij onbekende wijk Etu-Töölö, waar de beroemde Tempelkerk staat waarvoor met springstof ruimte werd vrijgemaakt uit het Finse graniet, strekt zich uit van de Mannerheimintie tot aan het schiereiland Hietaniemi.

Direct achter het **Kamppicomplex** (► blz. 40) staat de fraai gewelfde hal die **Tennispalatsi** 1 heet omdat hier ooit vier tennisbanen lagen. Na jaren van verval kon men het complex renoveren en een andere bestemming geven. Het witte bouwwerk in zuiver functionalistische stijl opende oorspronkelijk zijn deuren in 1938, in aanloop op de geplande Olympische Spelen van 1940. Toen die eindelijk in 1952 alsnog werden gehouden, was het 'Tennispaleis' de arena voor basketbalwedstrijden. Boven de bioscoop – gehuld in de geur van verse popcorn – presenteert het

Niet alleen mooi om te zien: de koepel met koper van de Tempelkerk zorgt als klankbord voor een optimale akoestiek

Helsinki Art Museum (HAM) op de twee bovenste verdiepingen eigentijdse Finse en internationale kunst, installaties en happenings. Interessant is zeker ook de permanente expositie, waar de Fins-Zweedse kunstenaar Tove Jansson zich van een heel andere kant laat zien dan met haar beroemde Moemincultfiguur.

Wereld onder de grond

Van het Centraal Station tot aan de Westhaven (Länsisatama, ► blz. 66) wordt het stadsbeeld doorsneden door een 5 m diepe groeve – een overblijfsel uit de tijd dat hier een spoorlijn liep voor het vervoer van goederen naar de haven. Nadat in 2008 het scheepstransport was verlegd naar de omgeving van Vuosaari, was deze spoorlijn voor goederenvervoer overbodig geworden. In 2012 werd hier een 1,5 km lange, diepgelegen corridor voor voetgangers en fietsers aangelegd: de Baana (Fins voor spoorlijn).

Over de Baana ligt ook een brug; als je deze oversteekt en rechts aanhoudt, kom je bij het **Natuurhistorisch Museum** 2 (Luonnontieteellinen Museo), een fraai gebouw in neorenaissancestijl. De bezoeker wordt begroet door een bronzen eland die voor het museum staat. Binnen vind je een omvangrijke en ook voor kinderen interessante collectie die je meeneemt op een reis door de Finse natuur of door het verloop van de evolutie sinds de oerknal.

Icoon van Helsinki's architectuur

Via de licht omhooglopende Fredrikinkatu bereik je de **Tempelkerk** 3 (Tempeliaukion kirkko), die ook wel 'Rotskerk' wordt genoemd. Vanbuiten is de vlakke koepel nauwelijks te zien, en ook de ingang met de discrete charme van een ondergrondse garage doet niet vermoeden welke fantastische ruimtelijke werking het interieur biedt: de ruwe rotssteen, een door betonribben gedragen koepel van koperdraad en een sobere inrichting bieden een imposant decor voor de steeds veranderende lichtval. Terecht geldt deze moderne kerk als een van de mooiste van Scandinavië. De kerk is het resultaat van een architectuurprijsvraag waarbij men voor de opgave stond een nieuw te bouwen godshuis aan te laten sluiten bij een door huurflats omringd

► FILM

Onder het dak van het HAM vind je ook de **bioscoop Tennispalatsi**, de grootste bioscoop van het land. In de veertien zalen worden de actuele kaskrakers en topfilms meestal in de oorspronkelijke taal getoond (met uitzondering van kinderfilms). Vaak is er een dubbele ondertiteling: in het Fins en ook in de tweede landstaal, het Zweeds.

Wie een fobie voor spinnen heeft: opgepast! Het **Natuurhistorisch Museum** wordt niet alleen door opgezette spinnen, maar ook door levende bevolkt. In 1963 werd in de kelders voor het eerst de exotische spinnensoort *Loxosceles laeta* gezien. Vermoedelijk is deze giftige spin uit Zuid-Amerika als verstekeling op een schip meegekomen naar het koude noorden. Deze soort kan het zeer lang zonder water en voedsel stellen, en daarom is het moeilijk ze helemaal uit te roeien. Maar wees gerust: de beestjes leven teruggetrokken in het donker en er is weinig kans dat je door een spinnenbeet muteert tot Spiderman.

Het abstracte **Sibeliusmonument** ter ere van Finlands beroemdste componist, **Jean Sibelius**, riep na de onthulling in 1967 aanvankelijk veel weerstand op. De kunstenaar Eila Hiltunen kwam aan de kritiek tegemoet door aan het abstracte werk een conventionele buste van de musicus toe te voegen. De meer dan zeshonderd gelaste en gepolijste stalen buizen verwijzen naar orgelpijpen, maar Sibelius heeft nooit voor orgel gecomponeerd. Het monument zou eigenlijk eerder aan boomstammen moeten doen denken, omdat de noordere natuur een inspiratiebron voor zijn muziek was. Het mooist is het hier in de vroege avond, wanneer de buizen in een rode gloed staan en de fotograferende toeristen verdwenen zijn. Vaak blaast de wind door de holle buizen – hoor je de muziek?

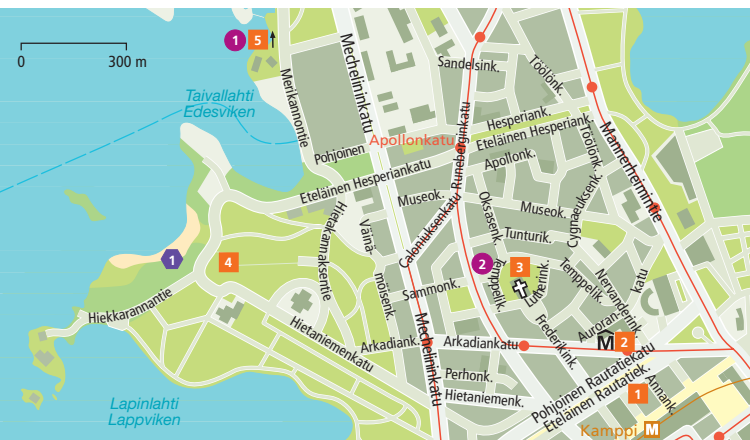
Laatste rustplaats en zandstrand

Hietaniemi – het groene schiereiland, dat aan de westkant van de stad ver uitsteekt in de baai, wordt bijna geheel in beslag genomen door de **Hietaniemibegraafplaats** 4, de grootste van het land. Sinds 1829 is het de laatste rustplaats van veel belangrijke personen uit de Finse geschiedenis. Ten westen van de kapel ligt de afdeling met oorlogsslachtoffers, en hier vind je ook de graven van enkele Finse presidenten, zoals Urho Kekkonen en Paasikivi. Ook andere beroemdheden, zoals Tove Jansson, liggen hier. Interessant is een vergelijking van deze graven met die op de Russisch-orthodoxe, joodse of islamitische afdelingen. Een wandeling buiten de muren van de begraafplaats langs de kust is bijzonder sfeer- vol. Het schiereiland Hietaniemi is overigens niet voorbehouden aan de doden, het is ook een zeer levendige bestemming voor een dagje uit. Als je de kustweg in noordelijke richting volgt, kom je bij **Hietaranta** 1, het bekendste zandstrand van Helsinki. ‘Hietsu’ trekt in de zomer vooral jongeren; in het hoogseizoen kun je tussen de zonzon-aanbidders en beachvolleyballers nauwelijks een plaatsje vinden. Het is een heerlijke plek om een duik in het frisse zeewater te nemen of je op een nabije rots te warmen aan de zonnestralen.

→ OM DE HOEK

Krap bemeten, gezellig en lekker

Vanaf Hietaniemi kun je een mooie wandeling langs de kust maken naar het **Sibeliusmonument** 5, een van de dingen in Helsinki die je echt moet hebben gezien (je kunt er ook naartoe met bus 24). Niet ver van het Sibeliusmonument staat op een smalle landtong een rood huisje van hout. Dit 115 jaar oude **Café Regatta** 1 is niet alleen volgestouwd met prullaria uit voorbije tijden, maar zit meestal ook tjokvol met gasten, die dan maar een beetje moeten inschikken. De ovenwarme *korvapuustit* (kaneelkoekjes) maken de krappe ruimte meer dan goed. 's Zomers kun je prachtig buiten zitten met uitzicht over de baai. Verder kun je er barbecuen met worstjes boven een kampvuur. Als je een goede conditie hebt, wandel je daarna verder noordwaarts langs de mooie kust naar Seurasaari (► blz. 70)

Uitneembare kaart: D-F 3-5 | Tram 1, 2, 8, Bus 24 (naar het Sibeliusmonument)

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Tennispalatsi 1

HAM Kunstmuseum: Eteläinen Rautatiekatu 8, tel. 09 31 08 70 03, hamhel.sinki.fi, di. 10-17.30, wo.-zo. 11.30-19 uur, €12/10, tot 18 jaar gratis, sommige exposities gratis, za. rondleidingen in het Engels (bij het kaartje inbegrepen).

Bioscoop Tennispalatsi: Salomonkatu 15, finnino.fi/en/teatterit/tennispalatsi, €12-17 (afhankelijk van dag en tijdstip).

Natuurhistorisch Museum 2:

Pohjoinen Rautatiekatu 13, luomus.fi, di., do.-vr. 10-17, wo. 10-19, za. 10-18, zo. 10-16 uur, juni-aug. dag. 10-17, do.

tot 18 uur, €17, 7-17 jaar €8, tot 7 jaar gratis.

Tempelkerk 3: Lutherinkatu 3, tel. 09 23 40 63 20, voor openingstijden en tickets (€5) zie tempelaukionkirkko.fi.

ETEN EN DRINKEN

Café Regatta 1: Merikannontie 8, caferegatta.fi, dag. 8-21 uur.

Töölö Coffee Bar 2: Runeberginkatu 31, tel. 010 423 55 70, cafetoria.fi/en, ma.-vr. 10-17.30, za. 10-16 uur. Klein, maar met een veelzijdig koffieaanbod, vlak bij de Tempelkerk.

plein waar in het midden een granietrots lag. Pas in de derde ronde in 1961 vonden de gebroeders Timo en Tuomo Suomalainen met hun concept een originele oplossing: zij gingen niet de hoogte in, maar kozen voor de diepte, en maakten met springstof ruimte vrij voor een kerk in de rots. Het mooist is het in de kerk in de vroege ochtenduren, wanneer de zon onder een lage hoek door de ramen schijnt en de ruimte nog vrij leeg is. Of je kunt er genieten van het fantastische geluid tijdens een van de regelmatig gehouden concerten: vanwege de bijzondere sfeer en de goede akoestiek is de Rotskerk een van de geliefdste concertzalen van het land.

Het strand Hietaranta

Met een afstand van minder dan 90 km ligt Tallinn, de hoofdstad van Estland, eigenlijk vlak bij Helsinki. De veerboten Tallink Silja en Eckerö Line varen vanaf de Länssiterminaal enkele keren per dag over de Finse Golf in een rechte lijn heen en weer naar Tallinn, een reis van 2 à 3 uur. Een dagtrip van het moderne Helsinki naar de door een stadsmuur omringde oude kern van Tallinn (UNESCO Werelderfgoed) lijkt een tijdreis naar de middeleeuwen. In de verre toekomst worden de hoofdsteden mogelijk met elkaar verbonden door een tunnel. Met een lengte van meer dan 100 km zou dat dan de langste onderwatertunnel ter wereld zijn – en per trein zou je dan in een halfuurtje in de Baltische staten zijn ...

High-Tech-Center

Grote vernieuwing – in Länsisatama

Op het Hietalahdentori, het marktplein bij de westhaven, toont de Finse hoofdstad zich nogmaals als een metropool met grote en representatieve bouwwerken. Vlakbij maakt de scheepswerf duidelijk waaraan Finland eerder zijn welvaart dankte. Maar de vernieuwing gaat ook hier door. Het grootste cultuurcentrum van Finland is voortgekomen uit de voormalige kabelfabriek van Nokia, en de nieuwe wijk Ruoholahti staat op een voormalig industrieterrein.

Met de tram of te voet ben je via de Bulevardi of de Baana binnen de kortste keren bij de westhaven (Länsisatama), waarmee zowel de haven zelf als de hele wijk wordt bedoeld. De westhaven zoals deze er nu uitziet, is aan het begin van de 20e eeuw ontstaan, toen diverse kleine eilanden door landophogingen werden verbonden met het vasteland. Het gebied aan de rand van de stad maakt door verdere bebouwing, nieuwe bedrijvigheid en betere verbindingen steeds meer deel uit van het centrum van Helsinki.

Klaar met de vernieuwing: ontspannen kijkje op de voormalige werf van Länsisatama

Van bier naar kunst

Aan het westeinde van de mooie Bulevardi zie je kort nadat je het Alexandertheater uit de jaren 70 van de 19e eeuw bent gepasseerd, aan de linkerkant een groot industriecomplex dat uit rode baksteen is opgetrokken. Dit is de voormalige brouwerij Sinebrychoff, die ooit de oudste brouwerij van heel Scandinavië was. Deze werd in 1819 opgericht door de brouwmeester Sinebrychoff uit St.-Petersburg. De familie Sinebrychoff verzamelde in haar nieuwe vaderland van begin af aan ook kunst. Deze collectie is in 1921 aan de Finse staat nagelaten, en in datzelfde jaar is het **Kunstmuseum Sinebrychoff 1** (Sinebrychoffin taidemuseo) geopend. Sinds 2013 maakt het samen met het Ateneum en het Kiasma deel uit van de Nationale Galerie. Naast de grote collectie met Oude Europese meesters en Russische en Karelsche iconen is vooral het museumhuis als hart van de exposities de moeite waard. Het representatieve woonhuis van de brouwersfamilie staat midden in het in Engelse stijl aangelegde **Sinebrychoffpark**.

Volop eetkraampjes

Iets verderop ligt het Hietalahdentori, een van de grootste pleinen van de stad. Aan het plein staan hoge, ontzag inboezemende gebouwen, zoals de voormalige **Technische Hogeschool 2** uit 1877, die in de Hollywoodfilm *Gorky Park* figureerde als het regeringsgebouw van Moskou. Het plein zelf wordt gedomineerd door de **Hietalahti-markthal 1**, een uitzonderlijk mooi Jugendstilgebouw. Vooral in de zomer is een bezoekje cool, wanneer de vlooiemarkt buiten de hal veel geïnteresseerden trekt. En in de markthal kun je voor alles van soep tot sushi en streetfood wel een kraampje vinden.

Poort naar het oosten

Via de Hietalahdenranta wandel je langs het kleine havenbassin en over de kustpromenade zuidwaarts tot aan de Länssiterminaal (Terminal-West), die sinds de verplaatsing van de containerschepen naar Vuosaari in 2008 vooral in dienst van het toerisme staat: hier liggen de veerboten die bijvoorbeeld naar het pittoreske Tallinn of St.-Petersburg varen. Voortdurend wordt hier

Hernesaaari op de zuidelijkste punt van Helsinki is de drijvende kracht achter de voorheen wat saaie buurt: tot nu toe bracht alleen de cruise-terminal wat leven in de brouwerij in het voormalige industriegebied. Sinds kort ontwikkelt het schiereiland zich echter razendsnel tot een woon- en recreatiegebied aan het water. Zo werden in 2015 en 2016 hier het party- en recreatiestrand Hernesaaren Ranta en het saunacomplex Hernesaaren Löyly geopend (► blz. 61).

► INFO

Als je na een lange dag geen puf meer hebt, kun je vanaf de Kabelfabriek comfortabel met tram 8 (station Länsisatamankatu) of met de metro (station Ruoholahti) naar het centrum terugrijden.

voortgekomen. Oude industrieterreinen, de haven, nieuwe architectuur en het water gaan hier een fraaie verbinding aan. Tegenwoordig wonen hier zowel bijstandtrekkers als ambtenaren, en zijn er zowel innovatieve creatieve bedrijven te vinden als fabrieken en haventerminals. Rond de oude Nokiakabelfabriek komt een zakelijk district op met veel hightechbedrijven. Sinds de verbouwing van het Alkogebouw bij het metrostation tot het winkelcentrum Ruoholahti Kauppakeskus (2003) kun je hier ook uitgebreid winkelen.

Ten zuiden van het metrostation bevindt zich de **waterbusterminal** 4 voor de overvaart naar het eiland Pihlajasaari. Als je vanaf hier langs de oever kijkt, zie aan het water de vijf markante kantoorgebouwen van het **High-Tech-Center** 5 (HTC) staan. Ze zijn in 2001 voltooid en vernoemd naar de schepen van beroemde ontdekkingsreizigers, zoals de Santa Maria van Columbus en de Kon-Tiki van Thor Heyerdahl.

Kabel adieu

Een zeer bijzonder hoogtepunt in Ruoholahti is de **Oude Nokiakabelfabriek** 6 (Kaapelitehdas). Tot 1980 werden hier kabels voor het Finse telecommunicatiebedrijf vervaardigd. In 1991 werd de kabelfabriek verbouwd tot het grootste cultureel centrum van het land – met genoeg om te bezichtigen op een regenachtige dag.

In de kabelfabriek bevinden zich tegenwoordig kunstopleidingen, een danstheater, tien galerieën en drie interessante musea: het **Fins Museum voor Fotografie** (Suomen valokuvataiteen museo) met wisselende exposities, het **Theatermuseum** (Teatterimuseo) met een combinatie van activiteiten en informatie rond de wereld van het toneel, en het **Hotel- en Restaurantmuseum** (Hotelliä ravin-tolamuseo) met onder meer achtergronden bij de spannende geschiedenis van alcohol in Finland. Behalve deze attracties zijn er restaurants, cafetaria's en allerlei evenementen die bezoekers aantrekken. Jonge muzikanten en kunstenaars kunnen er hobby-, atelier- of studioruimtes huren. In het complex opende onlangs het **Danshuis** (Tanssin talo) zijn deuren. Dit centrum, dat speciaal voor dit doel werd ontworpen, wil het publiek laten kennismaken met alle facetten van de dans en is het eerste van zijn soort in Finland.

Uitneembare kaart: D-F 6-7 | **Metro Ruoholahti Tram** 6/6T, 7, 8, 9; **Bus** 15

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Kunstmuseum Sinebrychoff 1: Bulevardi 40, tel. 0294 50 04 60, sinebrychoff.fintaidemuseo.fi, di., do.-vr. 11-18, wo. 11-20, za.-zo. 10-17 uur, €16/14, tot 18 jaar gratis, gratis toegang tot de vaste tentoonstelling op de 2e verdieping.

Oude Nokiakabelfabriek 6: Tallberginkatu 1G, tel. 09 47 63 83 00, kaapelitehdas.fi. Bij de infobalie op het glazen binnenplein (ma.-zo. 11-19 uur) vind je alles over actuele evenementen en openingstijden. Daar is ook de entree van **Tanssin talo**, het Danshuis (tel. 040 560 17 70, tanssintalo.fi/en). Voor de afzonderlijke kunstgaleries neem je ingang B, C, D of E; ingang G voert naar de drie musea:

Theatermuseum: in de Kabelfabriek, tel. 040 192 23 00, teatterimuseo.fi.

Fins Museum voor Fotografie: in de Kabelfabriek, tel. 09 68 66 36 21, valo

kuvataiteenmuseo.fi, tot 18 jaar gratis.

Hotel- en Restaurantmuseum: in de Kabelfabriek, tel. 044 747 41 10, hotellijaravintolamuseo.fi, tot 18 jaar gratis.

Alle musea: di.-zo. 11-18, wo. tot 20 uur, toegang €12/6, combiticket €15.

ETEN EN DRINKEN

Het café-restaurant **Ravintola Hima & Sali** 1 in de Kabelfabriek is te bereiken via ingang C en is met zijn bijna 10 m hoge hal een echte blikvanger. De keuken biedt onder andere lichte vegetarische gerechten en soepen voor een redelijke prijs; in het stijlvolle café en in de bakkerij kun je terecht voor zoete versnaperingen (Tallberginkatu 1 C, tel. 09 694 17 01, himasali.com, ma.-vr. 8.30-21, za.-zo. 12-18 uur, lunch €7,50-11).

de blik naar het zuiden getrokken, naar het grote complex van de **Arctech-Helsinkiwerf** 3, die sinds 2014 onderdeel is van de United Shipbuilding Corporation (USC), de grootste scheepsbouwonderneming van Rusland, maar eerder jarenlang bekendheid genoot als de Wärtsiläwerf. Men is hier nu gespecialiseerd in de bouw van ijsbrekers.

Paradepaardje van de vernieuwing

Ook aan de andere kaden van de westelijke haven zag men vroeger werven, pakhuizen en kransen, later hoofdzakelijk lege industrieterreinen. Sinds het eind van de 20e eeuw is het havengebied gesaneerd. Hieruit is de wijk Ruoholahti

Ga lekker zitten als proefzitter

14

Finlands behouden ziel – Seurasaari

Is er in Helsinki nog iets te vinden van de karakteristieke houten gebouwen, vissershutten en saunahuisjes die vanouds de 'ziel van Finland' vormden? Jazeker. Je vindt ze nog aan de overkant van de brug naar Seurasaari, waar het modernisme een tegenhanger vindt in openluchtmuseum, folkloristische evenementen, zandstrand en eilandromantiek.

Tussen de hectiek van het stadsleven en het eiland Seurasaari ligt een smalle, ruim 200 m lange **houten brug 1**. Met het verlaten van het vasteland over het glinsterende water duikt de bezoeker in een wereld die reeds lang vervlogen lijkt. Voor de bouw van de brug, die in 1892 (met de twee karakteristieke paviljoens) uit boomstammen werd vervaardigd, was het eiland in gebruik als weidegrond. Sinds ongeveer 1880 werd het steeds meer een populaire bestemming voor een picknickuitje in het groen, maar toen was het eerst nog alleen per boot bereikbaar. Ook toen al had het eiland een restaurant, danspaviljoens,

Met het Openluchtmuseum in de rug ervaar je bij het wandelen, zonnebaden of picknicken pas echt de vrijheid van Seurasaari

aanlegsteigers en wandelpaden, maar dankzij de brug werd het 'Veuleneiland' (Zweeds: *Förlisön*) echt een recreatief eiland met de Finse naam *seura-saari*.

Het eiland verwelkomt de bezoeker met donkergroene bomen, een met mos begroeide bodem en gladgesleten granietrotsen aan de kust, die uitnodigen om wat te rusten en te mijmeren. Het wekt de indruk van een natuurparadijs, en dat wordt nog versterkt door de vele aanwezige diersoorten, met tjielpende vogels en bijna tamme eekhoorns (niet voeren!). Het is dan ook geen verrassing dat het eiland bij Helsinkiërs geliefd is om er even 'uit' te zijn.

Een beeld van het leven van vroeger

Zodra je de brug over bent, stuit je op een **tickehuisje 2** – de toegang tot het eiland zelf is altijd gratis, maar men verkoopt hier meteen al de toegangskaarten voor de gebouwen die op het 15 ha grote terrein van het **Openluchtmuseum** (Seurasaaren ulkomuseo) staan.

Het grootste openluchtmuseum van Finland omvat 87 historische gebouwen uit de 18e, 19e en 20e eeuw uit de verschillende provincies van het land. Het werd naar het voorbeeld van Skansen in Stockholm in 1909 ingericht door professor Axel Olai Heikel, maar dankt zijn bestaan vooral aan de schilder Akseli Gallen-Kallela, die vele door sloop bedreigde bouwwerken een nieuw leven op Seurasaari bood. Veel villa's hebben nog een stedelijke achtergrond, terwijl tal van andere gebouwen juist een indruk geven van het Finse platteland, met daartussen opvallende accenten als een windmolen of een oude telefooncel. Je kunt het interieur van afzonderlijke gebouwen bekijken, terwijl vrijwilligers in klederdracht de bezoekers een beeld geven van oude handwerktechnieken en de toenmalige manier van leven. Een goede indruk krijg je bij de kleine **pachtboerderij Niemelä 3** uit het Midden-Finse Konginkangas, het eerste gebouw dat op Seurasaari werd geplaatst, en de **boerderij Antti 4** uit het West-Finse Säkylä. Dit zijn een soort minidorpjes met sauna's, boothuizen en vele andere bijgebouwen en schuren. Een van de grootste bezienswaardigheden is de torenloze **Houten Kerk 5** (Karunan vanha kirkko) van Karuna. Dit godshuis werd in 1685-1686 ge-

De houten brug naar Seurasaari is de enige toegang tot het eiland. Het is ook een poort naar een andere wereld

Dankzij de **zandstranden 1** aan de noordwestkust is het eiland Seurasaari ook geliefd bij zwemmers en zonzonbidders – zelfs in de winter! In 1906 werd op de westkust een **nudiststrand 2** (Nudistiranta) ingericht, met zoals in Finland gebruikelijk een keurige scheiding tussen mannen en vrouwen. Overigens kunnen mannen en vrouwen wel op woensdag en zondag bij elkaar zitten, maar dan in zwemkleding. De nabijgelegen rotskust is een mooie plek als je uitsluitend van de zon wilt genieten.

bouwd als privékapel voor baron Arvid Horn en werd later uitgerust met olieverfschilderijen, een kansel en een orgelfront; de vrijstaande klokkentoren kwam er pas in 1767 bij. Maar ondanks alle folklore en pittoreske volkskunst in architectuur en inrichting wordt hier wel duidelijk dat het vroegere Finland vooral een zwaar leven inhield.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Openluchtmuseum Seurasaari:

tel. 0295 33 69 12, kansallismuseo.fi/en/seurasaarenlukumuseo, half mei-half sept. ma.-vr. 9-15, za.-zo. 11-17, juni-aug. dag. 11-17 uur, gesl. op de dag van midzomeravond, €10/8, 7-17 jaar €4, tot 7 jaar gratis, gezinsticket €25. Rondleiding half juni-half aug. dag. 12 uur (Duits), 15 uur (Engels). Zie ook: seurasaarisaitio.fi.

Pukkisaari 7: rondleiding op verzoek via tel. 050 544 16 35, sommelo@sommelo.fi.

Villa Tamminiemi 8: Seurasaarentie 15, tel. 02 95 33 69 21, kansallismuseo.

fi/en/tamminiemi, apr.-sept. wo.-zo. 11-17, de rest van het jaar za.-zo. 11-17 uur, €12/9, 7-17 jaar €4, gezinskaartje €28, combikaartje Seurasaari en Tamminiemi €18, 7-17 jaar €6, gezin €40.
Nudistenstrand 2: tel. 09 310 16 91, juni-half aug. dag. 10-18 uur, €3,50, kinderen €1,50 (met kleedhokjes, toiletten en douches)

ETEN EN DRINKEN

Voor een versnapering kun je terecht in drie gelegenheden. Voor een langere pauze leent zich het pittoreske **Café Mieritz 1** vlak bij de brug (tel. 040 649 30 40, 's zomers ma.-di. 11-16, wo.-zo. 11-20, de rest van het jaar za.-zo. 12-17 uur). Hier serveert men goede koffie en lekkere taart in een historische ambiance. Midden op het eiland vind je restaurant **Seurasaaren Kruunu 2** met een Finse keuken in een sfeervol gebouw uit 1890 en een café in de aanbouw uit 1952 (tel. 044 77 32 120, seurasaarenkruunu.fi/en, vanaf half feb. za.-zo. 11-17, half mei-sept. café dag. 11-18, restaurant zo.-do. 12-17.30, vr.-za. 12-21.30 uur, hoofdgerecht €15-20).

GRILLEN & CHILLEN

De **barbecue op het festivalterrein 3** kan door iedereen op elk moment gratis worden gebruikt. Vooral op zomeravonden is dit een geweldige manier om de dag ontspannen af te sluiten. Het gebruik van een eigen barbecue of open vuur is verboden.

De wereld uit een ei

Een bijzondere blikvanger is het **Kalevalakehto 6**, een modern huisje in de vorm van een boot dat op de punt van het eiland staat. Het werd in 2010 door Finse en Amerikaanse architectuurstudenten gebouwd. De structuur van het huisje, een combinatie van hout, staal en glas, moet herinneren aan het Finse nationale epos *Kalevala*, over het ontstaan van de wereld uit een ei, de bouw van een boot door de held Väinämöinen, het magische metalen object Sampo. De ligging aan het water en de verbinding van oud en nieuw zorgen voor een sfeer van meditatieve rust. Het was eigenlijk bedoeld als tijdelijke installatie, maar blijft nu voor onbepaalde tijd behouden.

→ OM DE HOEK

Op het naburige eilandje **Pukkisaari 7** (Bokkeneiland) is in 1998 een marktdorp uit de jongere ijzertijd gereconstrueerd. Elk eerste weekend van september komt het marktplein echt tot leven: er wordt dan kunstnijverheid en eten aangeboden zoals die gangbaar waren in de ijzertijd en er worden wedstrijden als in de ijzertijd gehouden.

Op de vastelandzijde van Seurasaari staat de grote roze **Villa Tamminiemi 8**, die gedurende de lange regeringsperiode van president Urho Kekkonen (1956-1981) een belangrijke politieke rol vervulde. De nog lang niet vergeten 'grote oude man' geldt als een van de opvallendste figuren in de internationale politiek tijdens de Koude Oorlog. Hij heeft hier gewoond tot zijn dood in 1986. Het museum toont de oorspronkelijke inrichting, geschenken die hij als president ontving, en de sauna waarin Leonid Breznev, Willy Brandt en andere staatsgasten met Kekkonen zaten te zweten. In oostelijke richting kun je nu over paden die dicht bij het water liggen terug naar het centrum wandelen. Je passeert enkele mooie houten villa's en **Mäntyniemi 9**, de ambtsetel van de huidige president. Dit fraaie complex van veel hout en glas prijkt sinds 1993 aan de baai Humallahti. De rol van nationaal zenuwcentrum heeft het overgenomen van het Presidentieel Paleis aan het Marktplein (► blz. 25).

Elk jaar stromen de Helsinkiërs toe naar Seurasaari voor de viering van Juhannus, de vrijdag tussen 20 en 26 juni. Dat is namelijk de dag van het Finse midzomerfeest. Oorspronkelijk was dit een heidens feest ter ere van de dondergod Ukko, maar na de kerstening is het gecombineerd met de geboortedag van Johannes de Doper – vandaar de Finse naam Juhannus.

Het feest de zomerwende markeert het einde van de lente en het begin van de zomer. Sinds 1954 is Seurasaari het middelpunt van de festiviteiten, waarbij oude tradities in ere worden gehouden, met muziek, dans, theater en vooral het midzomervuur (*juhannuskokko*). De kortste nacht van het jaar werd vroeger magische kracht toegedicht: als je bloemen onder je kussen legt, droom je wellicht van je toekomstige ...

Uitneembare kaart: B-D 1-4 | Bus Nr. 24, ca. 20 min. vanaf het centrum. Door-gewinterde wandelaars kunnen het eiland ook te voet bereiken (vanaf Hietaniemi)

15

Vestingen op eilanden voor de stad – Suomenlinna

Als verdedigingswerk kent Suomenlinna drie historische perioden: de kleine eilandengroep is achtereenvolgens als militair bolwerk gebruikt door Zweden, Russen en Finnen. Het inmiddels van veel groen voorziene complex is nu een sfeervolle plek om je lekker te ontspannen.

Als je even wat anders wilt dan de drukte van de stad en toch ook wilt kennismaken met wat historische achtergrond, is deze eilandengroep de aangewezen plek. De vestingeilanden vormen een populair recreatiegebied voor inwoners van de hoofdstad. Alleen al de oversteek met uitzicht op grote veerboten, andere eilandjes en het silhouet van Helsinki is de moeite waard. Aanraders om mee te nemen: stevige schoenen en warme

De imposante granietblokken bij de Koningspoort herinneren eraan dat de eilandengroep een militaire voorpost van Zweden was

kleding, omdat je grotendeels over kasseien loopt en er vaak een koude bries staat; eventueel ook een zaklantaarn (of mobieltje).

Een spiegel van de geschiedenis

Om de oostflank van hun rijk tegen de Russen te beschermen begonnen de Zweden in 1748 met de bouw van een militair bolwerk op de eilandengroep voor Helsinki en noemden die Svaeborg (Zwedenburg). In 1809 veroverde het leger van de tsaar de eilandengroep. Het bolwerk werd omgebouwd tot een Russische garnizoensstad. Toen Finland in 1917 onafhankelijk werd, begon de derde fase in de geschiedenis van de vesting, die sindsdien Suomenlinna (Finnenburg) wordt genoemd. Hoewel het laatste garnizoen het eiland in 1978 heeft verlaten, zijn de sporen van het militaire verleden overal nog heel goed zichtbaar. Sinds 1991 behoort de vesting tot het UNESCO Werelderfgoed.

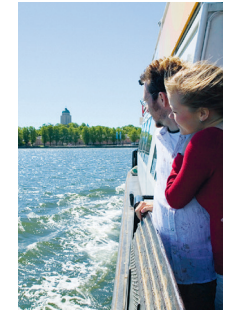
Geen uitlaatgassen

Nu bieden de gerestaureerde verdedigingswerken en garnizoensgebouwen onderdak aan woningen, ateliers, restaurants en natuurlijk musea. De vesting is een zelfstandig stadsdeel geworden. Het eiland telt ongeveer 800 inwoners. Verbrandingsmotoren zijn verboden: voetgangers en fietsers bepalen het straatbeeld; sinds 2017 is er een fietstaxidienst (Taksi Viapori, Facebook: taksiviapori).

Wandelen

De HSL-veerboot legt aan op de plaats die al in de Russische tijd als hoofdhaven fungeerde. Daaraan herinnert nog het roze kazernegebouw, waar nu onder meer een microbrouwerij met restaurant (Suomenlinnan Panimo), een café, de Galerie Rantakasarmi en het **toeristenbureau 1** zijn ondergebracht. Hier is een brochure verkrijgbaar over de musea, cafés en wandelroutes. De blauw gemarkeerde route bestrijkt de 1,5 km van noord naar zuid over de twee grootste eilanden en geeft een goed overzicht van Suomenlinna.

Als je deze wandelroute volgt, zie je al snel de in 1854 gebouwde **Suomenlinnakerk 2** (Suomenlinnan kirkko). Dit was een Russisch-orthodoxe garnizoenskerk, maar werd in de jaren 20 van

Met veerboot, waterbus of excursieboot – de korte overtocht naar Suomenlinna is een belevenis op zich

Op een mooie zomerdag is Suomenlinna een heerlijke plek voor een **picknick**. Iets te eten kun je al vóór de oversteek kopen op het Marktplein, of daarna in een supermarkt nabij de hoofdpier van het eiland

▶ RONDLEIDING

De Ehrensvärdvereniging verzorgt rondleidingen in het Engels (juni dag. 13.30, juli-aug. 10.30 en 13.30, mei, sept.-okt. wo., za. 13.30, de rest van het jaar za. 13.30 uur, ca. 1 uur, €12, 7-17 jaar €4. Kaartjes bij het museum of via suomenlinnatours.com. Zeiltocht op een historisch oorlogsschip, vanaf €25, kinderen €12,50.

de vorige eeuw verbouwd tot een sober luthers godshuis. Uniek is wel dat het gelijktijdig ook dienstdoet als bakken voor sloop- en luchtvaart.

Het moderne complex van het **Suomenlinna-museum** 3 (Suomenlinna-museo) geeft op twee verdiepingen een multimediale presentatie van de geschiedenis van de vesting. Interessant is de film van 25 minuten over de geschiedenis van de vesting. Pal achter het museum leidt een lange brug van Iso Mustasaari naar buureiland Susisaari met imposante dokken en bastions.

Het **Ehrensvärdmuseum** 4 (Ehrensvärd-museo) voert de bezoeker terug naar het Zweedse tijdperk, toen de eerste bouwer van de vesting

Augustin Ehrensvärd hier woonde. De grote binnenplaats werd als centraal plein van de vesting aangelegd; hier staat nu het monumentale grafmonument van Ehrensvärd. Aan de andere kant zie je een van de oudste nog in bedrijf zijnde droogdokken ter wereld, uit het midden van de 18e eeuw, waar nu oude houten schepen worden gerestaureerd.

Magisch!

Voorbij **Pipers Park** 5 (Piperin puisto) gaat het eiland Susisaari over in het eiland Kustaanmiekka. Dit is het meest idyllische deel van de eilandengroep. Het licht glooiende landschap doet denken aan de Gouw van de Hobbits. De talloze kanonnen, een symbool van Suomenlinna, dateren uit de Russische tijd. Bij warm weer biedt het strand aan de rechterkant van het park wat verkoeling, bij slecht weer kun je in een picknickhut terecht. Maar picknicken is het fijnst op een door de zon verwarmde rots met uitzicht op zee.

Wie het avontuur niet schuwt, kan (met een zaklantaarn) de tunnels verkennen, die tussen de wel 5 m dikke muren door lopen. De ingangen zijn op de kaart aangegeven. Hier kun je zelf ervaren hoe het moet hebben gevoeld om in de donkere, klamme gewelven op patrouille te gaan.

Aan het eind van de route kom je bij het fort **Kustaanmiekka** 6 (Gustavsvärd), dat is vernoemd naar de Zweedse koning Gustaaf III. Iets voorbij het fort eindigt de blauwe route bij de monumentale **Koningspoort** 7 (Kuninkaanportti), die in de Zweedse tijd de hoofdboort van de vesting was, en was versterkt met een ophaalbrug, een pier en kanonnen. Als je liever niet helemaal terugwandelt, neem je bij de aanlegsteiger lekker de waterbus terug naar Helsinki.

→ OM DE HOEK

Vanaf het Pipers Park is een extra wandeling naar de oostkust aan te raden. Je ziet dan drie **bastions** 8 met nu een glasblazerij, een theehuis en een zomertheater. Het pad eindigt bij de op een bok geplaatste **duikboot Vesikko** 9, die als enige in Finland uit de Tweede Wereldoorlog behouden bleef. Ook al is het binnenin erg krap, het is de moeite waard om te kijken hoe de bemanning aan boord leefde (€7/4).

Romantiek in plaats van kanonnen – de vesting is ook populair vanwege het mooie uitzicht op de stad

Een vesting, kanonnen, de bruisende zee – stof voor een fantasyverhaal? Zo dacht George R.R. Martin, de succesvolle schrijver van *Game of Thrones*, er wel over. De nederlaag van de zogenaamd onneembare vesting tegen de inferieure strijdmacht van de Russen in 1809 stelt historici nog steeds voor een raadsel en inspireerde Martin tot het korte verhaal 'The Fortress', dat is gepubliceerd in zijn verhalenbundel *Dream Songs*. Hij was overigens niet de eerste – al in 1848 creëerde J.L. Runeberg in zijn gedichtenbundel *Fänrik Ståls sägner* het gedicht 'Sveaborg', waarin hij de vesting omschreef als 'koningin van de zee, die met ogen van graniet over het water kijkt'.

VEERBOOT EN WATERBUS

HSL-veerboot: het hele jaar 1-4 x per uur vanaf het Marktplein; www.hsl.fi/en, enkeltje €2,80, 7-17 jaar €1,40, tot 7 jaar gratis. Kaartjes van het openbaar vervoer (HSL) zijn hier ook geldig.

Waterbus JT-Line: mei-sept. elk hele of halve uur vanaf het Marktplein; jt-line.fi, retour €8, 7-17 jaar €4, tot 7 jaar gratis

(eilandhoppens-kaartje met de eilanden Lonna en Vallisaari €8, kinderen €4, ▶ blz. 84).

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Toeristenbureau 1: tel. 0295 33 84 10, suomenlinna.fi, mei-sept. dag. 10-18, rest van het jaar 12.30-16 uur. Via de website kun je gratis thematische routes downloaden.

Suomenlinnamuseum 3: mei-sept. dag. 10-18, 's winters 10.30-17 uur, €8, tot 17 jaar €4, tot 7 jaar gratis

Andere musea: meestal mei-sept. dag. 11-17 uur, ongeveer €5-7, Douanemuseum gratis.

ETEN EN DRINKEN

Binnen de muren van het fort Kustaanmiekka verschuilt zich **Pizzeria Nikolai** 1 (tel. 05 05 72 67 41, kp-ravintolat.fi/en, half apr.-sept., ma.-za. 12-20, zo. 12-18 uur). Je kunt er een plekje zoeken aan een tafel op de muren van het bastion of op het zonterras.

In het Pipers Park heb je een mooi uitzicht bij het uitstekende **Café Piper** 2 ('s zomers dag. 10.30-19 uur) dat al sinds 1928 in bedrijf is.

Uitneembare kaart: kaart 3 | Boot van/naar Kauppatori en van/naar Katajanokka

ENTREEBEWIJZEN voor een andere wereld ... Naast het Kiasma (► blz. 37) vind je in Helsinki talloze andere musea. Hier mijn favorieten:

MAAR BESLIS VOORAL ZELF!

Stadsmuseum (Helsingin kaupunginmuseo)

ma.-vr. 11-19, za.-zo. 11-17 uur, gratis

JA NEE

De route door het museum is meteen een wandeling door het verleden: je kunt je inleven in de geschiedenis van de stad, niet in de laatste plaats dankzij een virtuele 'tijdmachine'.

📍 kaart 2, H 5, helsinginkaupunginmuseo.fi/en/exhibitions/time-machine

Gallen-Kallelamuseum (Gallen-Kallelan Museo)

half mei-aug. dag. 11-18, anders di.-za. 11-16, zo. 11-17 uur, €10, tot 18 jaar gratis

JA NEE

Deze Jugendstilvilla, fraai gelegen aan een baai van het voorstadsje Tarvaspää, was de woon- en werkruimte van de beroemdste Finse kunstenaar van de nationale romantiek. Een prachtig voorbeeld van de Jugendstil.

📍 buiten kaart B 1, gallen-kallela.fi

Finse Music Hall of Fame (Musiikki-museo Fame)

mei-sept. zo.-di. 11-18, wo.-vr. 11-20, za. 10-18 uur, €25/15, 7-17 jaar €13

JA NEE

Van Sibelius tot Nightwish – in de 'Ruhmeshalle' staan klassieke en populaire muziek op gelijke voet. Of dat nu gaat via karaoke, dansen of dirigeren, de bezoeker speelt hier een eigen rol in de Finse muziekcultuur.

📍 voorbij F 1, musiikkimuseofame.fi

WeeGee exhibitiecentrum

di., za.-zo. 11-17, wo.-vr. 11-19 uur, €20, 18-29 €10, jonger dan 18 of ouder dan 70 jaar gratis

JA NEE

Vier musea onder één dak – met in totaal 5000 m² aan tentoonstellingsruimte is het WeeGee in Espoo Finland's grootste museum! EMMA, het museum voor moderne kunst, doet in niets onder voor het Kiasmamuseum.

📍 kaart 5, emmamuseum.fi

Mannerheimmuseum (Mannerheim-museo)

vr.-zo. 11-16 uur
€12, tot 12 jaar gratis

JA NEE

Wie was de grote oude man die zo lang het gezicht van de Finse geschiedenis bepaalde? Dat ervaar je in zijn houten villa, niet vrij van een nationalistische ondertoon, te midden van het mooie Kaivopuistopark.

📍 H 6, mannerheim-museo.fi

Didrichsens Kunstmuseum (Didrichsen-in Taidemuseo)

di.-zo. 11-18 uur
€16/14, onder 18 jaar gratis

JA NEE

Schilderachtig gelegen op het eiland Kuusisaari verenigt het door Viljo Revell ontworpen gebouw kunst en architectuur. Direct ernaast nog een pareltje: Finse kunstgeschiedenis in Villa Gyllenberg (wo., za.-zo. 12-17 uur, €12).

📍 voorbij A 2, didrichsenmuseum.fi

Ainola

mei-sept. di.-zo. 10-17 uur,
€15/10/8, 7-16 jaar €4

JA NEE

Een klassieker! Hier woonden de componist Jean Sibelius en zijn vrouw Aino. De villa, ontworpen door Lars Sonck, ligt romantisch in Järvenpää, slechts een halfuur van het centrum van de stad.

📍 buiten kaart 5, ainola.fi

Heureka

Eind juni-half aug. ma.-vr. 10-19, za.-zo. 10-18, de rest van het jaar dag. 10-17, do. tot 20, za.-zo. tot 18 uur
€22, 5-17 jaar €15

JA NEE

Een hands-onmuseum in een futuristisch gebouw in Vantaa. Honderd technische experimenten in alle soorten voor groot en klein. Plan dus goed je tijd, bijvoorbeeld onderweg naar de nabijgelegen luchthaven.

📍 kaart 5, heureka.fi

Fazer-bezoekerscentrum (Fazer Vierailukeskus)

boek vooraf online een rondleiding (Eng.) €15,50/13,50, 3-17 jaar €9,50

JA NEE

Helsinki in het licht van de chocolade: tijdens een rondleiding van een uur maak je kennis met het moderne bezoekerscentrum van de populairste levensmiddelenfabrikant van Finland, met aansluitend proeverij.

📍 kaart 5, visitfazer.com

Niet alleen voor een regenachtige dag – de musea van Helsinki

Ruim zestig musea telt Helsinki, een aanzienlijk aantal voor een stad van deze omvang. In aantallen en kwaliteit weegt dit weliswaar niet op tegen het overweldigende aanbod van St.-Petersburg in het Oosten of Stockholm in het Westen, maar misschien schuilt hierin juist wel de charme van Helsinki's museumlandschap: men wil niet de strijd aangaan met de internationale zwaargewichten en toont gewoon wat men zelf in huis heeft. Tip: concentreer je bij de keuze van musea op wat je nergens anders te zien krijgt. Schroom daarbij niet om voorbij de grenzen van de stad te kijken. Tijdens je bezoek aan een van de talloze tentoonstellingen die aan de Finse kunst- en cultuurgeschiedenis zijn gewijd, zul je stellig menig pareltje ontdekken. En als het gaat om de domeinen die een rol spelen in het plaatselijke cultuurleven – moderne kunst, architectuur en design – kunnen de Finnen zich zeer beslist met de groten der aarde meten.

INFORMATIE

Internet

myhelsinki.fi/en/see-and-do/sights (klik op 'Museums & Galleries')

Tarieven en kortingen

Het bezoek aan een museum is in Helsinki niet goedkoop. Maar enkele musea zijn gratis, zoals het Stadsmuseum (► blz. 78) en zijn dependances – onder andere het Trammuseum (M E 2/3, ratikkamuseo.fi) en het Museum van Sociale Woningbouw (M G 2, workerhousingmuseum.fi) – en verder het Arabia Design Centre (► blz. 103), het Bank van Finland Museum (M kaart 2, H 5, rahamuseo.fi) en het Krantenmuseum (M kaart 2, G 5, paivalehdnuseo.fi). De andere locaties zijn vaak op een bepaalde dag of tijdstippen gratis toegankelijk. Zo kun je op de 1e vr. van de maand gratis naar het Kiasma (► blz. 37) en het Architectuurmuseum (► blz. 81), mag je vr. 16-18 uur gratis het Nationaal Museum (► blz. 39) in en do. gratis naar binnen in het Technisch Museum (M kaart 5, teknikaanuseo.fi). Met de Go Helsinki Card (helsinki.fi) bespaar je bij veel musea op de entreekosten.

De expositie 'Don't shoot the messenger' in het Designmuseum

De mooiste architectuur

Architectuur en design zijn handelsmerken van Helsinki – zoals literatuur dat is voor Dublin of de samba voor Rio. Al in de tijd van de tsaren was de stadsplanologie een op de toekomst georiënteerd totaalontwerp. In de 20e eeuw zette Alvar Aalto deze traditie voort. Nu richten zijn opvolgers zich in Helsinki's voorsteden op moderne, menselijke ruimtes om te wonen en te werken.

In samenhang met de omgeving Architectuurmuseum (Suomen Arkkitehtuurimuseo)

M kaart 2, G 6

Dit museum dat achter het Designmuseum staat, beschikt over talloze voorbeelden van stedelijke architectuur, en dan vooral in het grote verband. Het geweldige museumgebouw van drie verdiepingen stamt zelf uit 1899, maar de getoonde objecten zijn veel jonger. Het accent ligt in dit museum op de architectuur en stadsontwikkeling in de 20e eeuw. Overigens is de getoonde collectie van bescheiden omvang – die hangt sterk af van het thema van de wisselende exposities.

Kasarmikatu 24, tel. 045 77 31 04 74, mfa.fi, tram: 10, di.-zo. 11-18, wo. tot 20 uur, €10/5, tot 18 jaar gratis, combikaartje met Designmuseum €15

Symbol van Helsinki

Finlandiahuis (Finlandiatalo) M F 4

Het aan de Töölöbaai gelegen complex van wit carraramarmer en grijs granietsteen, dat in 1971 werd voltooid, draagt in alle details de signatuur van de bouwer, Alvar Aalto. Momenteel wordt het ruim 50 jaar oude bouwwerk gerenoveerd, zodat je het alleen vanbuiten kunt bezichtigen. Volgens de planning zijn de werkzaamheden in 2024 gereed. Ondertussen kun je terecht in **Piku Finlandia** (Klein Finlandia) aan de voet van het Finlandiahuis. Het café biedt een mooi uitzicht over de baai.

Mannerheimintie 13, finlandiatalo.fi, tram: 4, 10, ma.-di. 9-19, wo.-vr. 9-20, za. 11-20 uur

Ruimte voor concert en congres Cultuurhuis (Kulttuuritalo) M G 2

Niet ver van het centrum aan het eind van de Töölöbaai en vlak bij recreatiepark Linnanmäki staat het Cultuurhuis. De gewelfde façade van baksteen trekt meteen de aandacht. Alvar Aalto ontwierp het complex (1952-1958) voor de Communistische Partij van Finland, maar na een financieel debacle van de KPF werd het overkoepelde bouwwerk in 1990 aan de staat verkocht. Net als vroeger worden er congressen gehouden, maar nu is het ook een podium voor concerten. Beroemdheden als Jimi Hendrix, Led Zeppelin, Frank Zappa, Tina Turner, AC/DC, Metallica en Lady Gaga hebben hier ooit opgetreden.

Sturenkatu 4, tel. 044 556 61 93, kulttuuritalo.fi, tram: 1, 3, 6, 7, 8, bus 23 vanaf station, de foyer is gratis toegankelijk, ma.-vr. 8-16 uur, rondleiding in het Engels juli-aug.

Alvar Aalto (1898-1976) is Finlands bekendste architect en ontwerper, en een toonaangevende moderne architect. Voorbeelden van zijn 'humane' architectuur zijn overal te vinden, al is hij in Finland het best vertegenwoordigd, met name hier in Helsinki: zijn werk heeft heel duidelijk een stempel gedrukt op het aanzien van de stad.

Waar de meester woonde en werkte

Alvar Aaltohuis (Alvar Aallon kotitalo) 🏠 B 1

Dit gebouw in het voorstadje Munkkiniemi is voltooid in 1936 en diende als woon- en werkruimte van Aino en Alvar Aalto. De vormgeving van dit pareltje is in alle details consequent doorgevoerd. De toepassing van materialen uit eigen land (vooral hout), het ontwerp van het terras en platte dak, talloze innovatieve ideeën ten aanzien van wonen en werken maken het Alvar Aaltohuis tot een programmatisch toonbeeld van het modernisme. In de museumwinkel kun je rondneuzen zonder entree te betalen. Riihitie 20, tel. 09 481 350, alvaraalto.fi/en/location/the-aalto-house, tram 4 naar station Laajalahden aukio in Munkkiniemi, dan lopend via de Laajalahdentie in westelijke richting, bij het sportterrein rechtsaf de Riihitie in gaan; rondleidingen in de regel di.-zo. meerdere malen per dag (zie website voor beschikbare tijdstippen en boekingen), €30/15, tot 18 jaar gratis

Aalto's studio

Studio Aalto 🏠 buiten kaart A 1 Aalto's architectenbureau, op loopafstand van zijn woonhuis, geldt als een van zijn beste bouwwerken uit de jaren 50. Tot 1976 heeft hij hier met zijn medewerkers gewerkt. Met grote ramen, indirecte lichtinval en een interessant vormgegeven binnenplaats was het witte pand met puntdak volledig toegesneden op de behoeften van het wereldberoemde architectenbureau. Het bood mensen ruimte om te tekenen, maquettes te maken, presentaties te geven, te vergaderen, samen te lunchen en architectuurgeschiedenis te schrijven. Tiilimäki 20, alvaraalto.fi/en/location/studio-aalto, tram 4 naar voorlaatste station Tiilimäki, daar lopend de straat ongeveer 400 m volgen, rondleidingen in de regel di.-zo. meerdere malen per dag (zie website voor beschikbare tijdstippen en boekingen), €20/10, tot 18 jaar gratis

Stijlvol eten en drinken

Restaurant Savoy 🏠 kaart 2, G 5 Hier komen architectuur, design en gastronomie samen. Het sinds 1937 onveranderd gebleven dakrestaurant is weergaloes – zowel wat betreft het uitzicht als de geboden kwaliteit – en helaas

ook qua prijzen. Het gebouw zelf is een 'industriepaleis' van acht verdiepingen. Alvar en Aino Aalto tekenden voor het design van de twee bovenste verdiepingen. De meubilering en verlichting zijn tot in detail op elkaar afgestemd. De bekendste stamgast was maarschalk Carl Gustaf Emil Mannerheim (1867-1951), de voor hem gereserveerde tafel is nog altijd te zien. Hij gaf de chef-kok het recept voor *vorschmack* (gezouten vis of vlees), dat een klassieker van de Finse keuken werd. Ook in het Savoy verkrijgbaar: Mannerheims speciale longdrink Marskin Ryyppy, een mix van wijn, aquavit, gin en vermouth. Geschrokken van de hoge prijzen? Schuin ertegenover, in Café Aalto van de Academische Boekhandel (ook van Aalto, ► blz. 99), ben je goedkoper uit. Eteläesplanadi 14, tel. 09 61 28 53 00, savoyhelsinki.fi, tram: 2, 4, 5, 7, wo.-vr. 11.30-14.30, 18-24, za. 18-24 uur

Meesterwerk uit de 19e eeuw

Nationale bibliotheek (Kansalliskirjasto) 🏠 kaart 2, H 5

In de ogen van velen is dit het geniaalste bouwwerk van de Duitse architect Carl Ludwig Engel (► blz. 21). Het fantastische trappenhuis, de chique leeszaal en indirecte lichtinval zijn niet alleen bijzonder mooi, maar waren in de tijd van ontstaan (1840-1846) ook innovatief. Engel gaf het representatieve bouwwerk met zijn afgevlakte koepel een prominente plaats: pal naast de Dom. Sinds 2016 heeft het pand zijn oude glans herkregen. Je vindt er een aardig café en vaak interessante tijdelijke exposities – beslist de moeite waard! Unioninkatu 36, tel. 02941 231 96, kansalliskirjasto.fi, metro: Helsingin yliopisto, tram: 2, 4, 5, 7, ma.-vr. 9-18 uur, gratis

Grootste bibliotheek in het noorden

Universiteitsbibliotheek (Helsingin yliopiston kirjasto) 🏠 kaart 2, H 4

Zo'n 150 m noordelijker bouwde de nieuwe Universiteitsbibliotheek in 2012 voort op het werk van Engel. Het 'Kaisahuis' van architectenbureau Antinen Oiva doet met zijn gewelfde façade wat overdreven aan, maar binnen zorgen het atrium –

met een verrassend uitzicht op de stad – en enkele cafés en zithoeken steeds weer voor een aha-ervaring. Met ruim 73 km aan kastruimte, 33.000 elektronische tijdschriften en 350.00 e-books is dit Finlands grootste bibliotheek.

Fabianinkatu 30, tel. 02 94 12 39 20, helsinki.fi/en/helsinki-university-library, metro: Helsingin Yliopisto, ma.-vr. 8-20, za.-zo. 11-17 uur

Stadskamer

Centrale Bibliotheek Oodi

🏠 kaart 2, G 4

Finnen zijn boekenwormen. Vandaar dat Finland zijn inwoners in 2018 ter gelegenheid van de 101e Onafhankelijkheidsdag een nieuwe bibliotheek schonk. De 100.000 boeken spelen hier echter een ondergeschikte rol. Oodi wil een plek zijn waar mensen kunnen eten, spelen en chatten, en elkaar kunnen ontmoeten, waar ze hun huiswerk kunnen maken, kunnen werken, hun creativiteit kunnen uitleven en, ja, kunnen lezen. Oodi geeft zo op unieke Finse wijze inhoud aan het concept *kirjasto* (bibliotheek) en wijst de weg naar de bibliotheek van de toekomst. Tegelijk is dit futuristische meesterwerk van het Finse architectuurbureau ALA Architects – naast bouwwerken als de Stiltekapel, designsauna Löyly en Allas

Sea Pool – een toonbeeld van Helsinki's nieuwe architectuur in houtbouw.

Töölönlahdenkatu 4, tel. 09 31 08 50 00, oodihelsinki.fi, metro: Rautatientori, ma.-vr. 8-21, za.-zo. 10-20 uur, toegang gratis

Het oude tot iets nieuws maken

Arabianranta 🏠 K 1

Op de plek waar Gustaaf I Wasa in 1550 de eerste steen voor de bouw van Helsinki had gelegd, werd begin 2000 begonnen met de bouw van het nieuwe noordelijke stadsdeel Arabianranta. Tegenwoordig geldt deze wijk als een voorbeeld van de wijze waarop men tegengestelde kan combineren: oud en nieuw, natuur en stad, industriegebied en woonwijk, kunst en technologie. Arabianranta is ook bekend als het eerste Finse experiment om een complete woonomgeving, van koelkast tot supermarkt, draadloos met elkaar te verbinden. De wijk is echter vooral een centrum voor kunst en design: de eigenaren van gebouwen zijn verplicht om 1 à 2% van het budget in kunst te investeren. Hier vind je de Hogeschool voor Kunst en Design en het littala & Arabia Design Centre (► blz. 103) met outlets van grote merken en het Arabia Museum.

arabianpalvelu.fi/en, tram 6, 8

Aalto's credo voor architectuur verwerkt in zijn eigen huis: niet tegen, maar met de natuur!

Pauze, even reboorten

Helsinki biedt talloze mogelijkheden om even op adem te komen. Dat geldt zowel voor groene plekjes in de stad zelf als voor de wildernis op slechts een paar kilometer afstand, terwijl er ook oasen van rust in gebouwen zijn. Echt 'Fins': een rondje sauna met een duik in zee.

Klaar voor een eiland?

Lonna en Vallisaari

📍 L 7, buiten kaart L 8
Vlak voor Helsinki strekt zich een pittoresk landschap van meer dan driehonderd eilanden uit. De nieuwste attractie, Vallisaari (vallisaari.fi) is met zijn verdedigingswerken, cafés en schitterende natuur een goed alternatief voor Suomenlinna (► blz. 74). Twee door bordjes gemarkeerde rondwandelingen (3 en 2,5 km) voeren langs de spectaculairste uitkijkpunten. Sinds 2020 brengt de Helsinki Biënnale (helsinki.fi) 's zomers internationale kunst naar de eilandjes. Van een militair verleden getuigt het kleine, nauwelijks 150 m lange eilandje Lonna (lonna.fi),

dat de Russische marine gebruikte voor de opslag van mijnen en het demagnetiseren van schepen. Behalve in het eilandrestaurant is er voor ontspanning een openbare sauna (mei-sept. di.-za. €19 voor 2 uur).

Alle drie eilanden Vallisaari, Lonna en Suomenlinna met de waterbus mei-sept. per eiland vanaf het Marktpllein: jt-line.fi of frs-finland.fi/suomenlinna-lonna, €8, kinderen 7-16 jaar €4

Wildernis net buiten de stad

Nuuskio 📍 kaart 5

Wat biedt het Finse landschap nog meer behalve water? – bos natuurlijk! Niet heel ver buiten de hoofdstad ligt Nationaal Park Nuuskio. Het weergaloe landschap met ruige rotsheuvels en groene naaldbossen is niet alleen een paradijs voor wandelaars: volgens goed Fins gebruik mag iedereen er naar hartenlust bessen en paddenstoelen verzamelen, vissen en (op de aangewezen locaties) barbecuen en kamperen. Het natuurcentrum Haltia laat de bezoekers van de natuur van Finland alvast kennismaken aan de hand van wisselende exposities. Bovendien vind je hier een restaurant en kun je er een geschikte outdooruitrusting huren; verder worden er tal van activiteiten georganiseerd. Op hooguit 1 km van Haltia ligt een rendierpark. Ook Nuuskio zelf kent een soortenrijke dierenwereld. Misschien krijg je tijdens een wandeling zelfs de mascotte van het park te zien, de vliegende eekhoorn ...

Met bus of trein naar Espoo, dan bus 245 naar halte Haltia. Voor informatie en kaarten zie nationalparks.fi/nuuskio of haltia.com, voor activiteiten naturaviva.fi of feelthenature.fi/en

In contact met elanden

Korkeasaari 📍 K 4

Als je bij een bezoek aan de stad ook graag dieren als eland, beer, veelvraat (marterachtige) en rendier wilt zien, kun je een wandeling maken over het eiland Korkeasaari (Hoog eiland). Op het uitgestrekte omheinde terrein van de dierentuin op het eiland zijn al met al honderdvijftig diersoorten en duizend plantensoorten te bewonderen – met niet alleen inheemse soorten, maar ook schitterende exoten. In combinatie met een panoramisch uitzicht vanaf de uitkijktoren en de oversteek is dit een opwindend uitstapje.

Mustikkamaanpolku 12, korkeasaari.fi, bus 16, veerboot mei-sept. vanaf Kauppatori en Hakaniemi, mrt. za.-zo., apr. dag., mei ma.-vr. 10-18, mei za.-zo., juni-aug. dag. 10-20, sept. dag., okt. za.-zo. 10-18, anders 10-16 uur, €18/17, kinderen 4-17 jaar €12/11, onder 4 jaar gratis, korting op online- en avondtickets

Het groene hart van Helsinki

Keskuspuisto 📍 vanaf D-G 1-4

Het dichtbeboste centrale park strekt zich uit van de baai Töölönlahti tot de noordgrens van Helsinki. Het is 10 km lang, ruim 100 jaar oud en heeft een oppervlak van zo'n 1000 ha – een unieke mogelijkheid om de Finse natuur in de stad te ervaren. De bijna 100 km aan wandelpaden zijn op veel plaatsen verrijkt met informatiepanelen en worden in de winter deels als routes voor langlaufen gebruikt. Een echt oerbos met weelderige begroeiing vind je in het noordelijke deel Haltiala, waar ook de rivier Vantaajoki doorheen stroomt. Met enig geluk zie je wellicht een eland.

Het zuidelijke deel van het park begint pal achter het Centraal Station, het noordelijke deel Haltiala is te bereiken met bus 614 en 615

In het rijk van de planten

Botanische Tuin (Kaisaniemi) 📍 G 4

Achter het grijze steen van het Centraal Station ligt een weelderig groengebied verscholen. De botanische tuin is vooral in de zomer bijzonder aantrekkelijk met zijn kleurrijke rozenpracht. In de winter bieden de tien kassen een toeluchts-

Een tropische wereld op hoge noordelijke breedtegraad – in Kaisaniemi

oord van warmte en licht tegen de kou en de duisternis: van de geurende naaldbossen van Finland reis je als het ware zuidwaarts naar tropisch oerwoud en dorre woestijnen. Hier kun je je verbazen over de grootste zaden ter wereld. Of over de reuzenwaterlelie *Victoria cruziana*: het blad van deze waterplant kan met een doorsnede van 2 m het gewicht van een volwassen mens dragen.

Kaisaniemenranta 2, luomus.fi/en/kaisaniemi-botanic-garden, tram: 3, 6, 7, 9, metro: Hakaniemi en Helsingin Yliopisto, kas di.-za. 10-17, do. tot 18, zo. 10-16 uur, €10/7/5, tot 7 jaar gratis; tuin dag. 9-20 uur, gratis

Ook in de **stadskern** zijn hier en daar kleine **rustpunten** te vinden, waar je even kunt bijkomen. Vanaf de trap van de Dom heb je een prachtig uitzicht over het Senaatsplein en kun je vanbovenaf naar het mensengewoel kijken. In de Universiteitsbibliotheek kun je genieten van een volkomen rust. Op het schiereiland Hietianemi vind je stilte op de begraafplaats of kun je een duik in het frisse water wagen bij het populairste strand van de stad, Hietaranta. Het beste toeluchtsoord om te ontkomen aan de hectiek van de stad is de Stiltekapel.

Meer dan eenderde van het oppervlak van Helsinki bestaat uit parken en groenvoerziening. Op de website **'Green Hearts'** (vihreasylyti.fi) kun je de geheimen van de parken alvast ontdekken. De beste tips voor uitstapjes in de natuur vind je op citynature.eu/en/helsinki.

Maak een goede keus ...

Wie ging vroeger eigenlijk naar Helsinki? Zakenmensen, diplomaten en natuurlijk tijdens de Olympische Spelen veel internationale sportliefhebbers. Voor deze clientèle zijn de hotels van Helsinki gebouwd. Kleine, gemoedelijke pensions voor individuele toeristen zijn er zo goed als niet te vinden.

Na de jaren 80 verzezen er grote, praktische en comfortabele hotels die meestal tot een keten (Sokos, Scandic) behoorden. Recent kwamen daar boetiek- en art-hotels bij, die het accent meer op een kleinschaliger karakter leggen.

Bij alle vormen van accommodatie geldt een zeer hoge standaard, maar kun je ook een hoog prijsniveau verwachten. Een vaste tarievenlijst heeft vrijwel geen enkel hotel in Helsinki. Zo kun je met wat geluk zelf voor een koopje een kamer in het chique vijfsterrenhotel Kämp (► blz. 29) bemachtigen. De vuistregel dat je de beste prijs krijgt als je vroegtijdig een kamer reserveert, gaat maar gedeeltelijk op: een voordeelprijsje krijg je vaak alleen *last minute!*

Overigens is er een verbluffend groot aanbod van vakantiewoningen of appartementen. Op deze manier krijg je een groter woonoppervlak en de mogelijkheid zelf je kostje te bereiden voor een veel lagere prijs dan in een restaurant. Ook via Airbnb (airbnb.nl) kun je allerlei particulier verhuurde woningen vinden, die vaak centraal zijn gelegen, modern zijn ingericht en aanzienlijk goedkoper zijn dan de hotels.

Geen wonder van architectuur: de gevel van het Arthur is typerend voor veel hotels in Helsinki

BESPAREN

De Finse prijzen voor een overnachting zijn hoog, die in Helsinki heel hoog. Om je budget niet te zwaar te belasten kun je de dure binnenstad mijden. De hotels verder naar buiten, vooral in Espoo en Vantaa, zijn veel goedkoper. En de verbindingen met het openbaar vervoer zijn over het algemeen uitstekend.

KORTING

Kijk op de websites van hotels of bij de boekingscentrale van hotels of er korting geldt. Deze kan groot zijn, vooral in het weekend. De dure hotels richten zich namelijk meestal op zakenmensen, en die zijn in het weekend juist merendeels niet in de stad.

Vierkant, praktisch, goed

Both Helsinki 🏠 F 5

Een parel van architectuur kun je dit voormalige studentenhuis niet noemen, vanbinnen niet en ook niet vanbuiten. Verder moet je ook aan het comfort niet al te hoge eisen stellen. Maar voor bezoekers met een kleine beurs biedt deze locatie beslist voordelen: vanwege de centrale ligging, op enkele minuten lopen van Kamppi en Helsinki's populairste zandstrand – en met fietsverhuur om de hoek. Verder zijn de kamers met een, twee, drie of vier bedden (met wc en douche) uitgerust met alle belangrijke voorzieningen, zelfs een kitchenette ontbreekt niet. Ten slotte zorgen de 24-uurservice, faciliteiten als een wasruimte en een sauna en de vriendelijke, multiculturele en milieubewuste sfeer voor het echte hotelgevoel. En dat allemaal voor een niet te evenaren prijs-kwaliteitverhouding.

Hietaniemenkatu 14, tel. 09 13 11 43 34, bothhome.fi, tram: 2, bus: 24, 1 pk vanaf €60, 2 pk vanaf €70

De ligging is alles

Hotel Arthur 🏠 kaart 2, G 4

Het ontstaan van Hotel Arthur gaat terug tot 1907, al dateert het huidige hoofgebouw uit 1957. De gevel oogt niet spectaculair, maar de ligging is fantastisch. Er zijn 203 welvoorzien kamers: van eenvoudige goedkope tot luxueuze jugenstilvertrekken op de negende verdieping. Met een sauna (€8 p.p. per uur). 's Ochtends en 's avonds serveert het restaurant een prima buffet.

Vuorikatu 19, tel. 09 17 34 41, hotelarthur.fi, tram: 3, 9, 6T/6, metro: Helsingin Yliopisto, 2 pk €100-240

Rustig en gemoedelijk in een trendy wijk

Hotel Anna 🏠 kaart 2, G 6

Een van de weinige kleinere hotels in Helsinki waarvan je kunt zeggen dat de sfeer er 'gemoedelijk' is. Dit rustige middenklassehotel staat in het levendige designdistrict, op ongeveer 10 minuten lopen van de Esplanade. Elk van de 64 een- en tweepersoonskamers is goed

uitgerust, met minibar, wifi en tv. Naast de geweldige ligging heeft het hotel een goed ontbijtbuffet en vanzelfsprekend een sauna te bieden.

Annankatu 1, tel. 09 61 66 21, hotelanna.com, tram: 10, 2 pk €120-190

Klein, maar fijn

Hotel Carlton 🏠 kaart 2, G 5

Met zijn ligging tegenover het station staat dit kleine hotel, dat positief afsteekt tegen de internationale gelijkvormigheid, midden in de levendige drukte van de stad. Op de begane grond van het gebouw, dat dateert uit de jaren 30 van de vorige eeuw, vind je een koffiezaak met grote ramen die uitzicht bieden op de bedrijvigheid op straat. Een trap voert naar de 21 kamers, die elk individueel en comfortabel zijn ingericht. Bij mooi weer kun je heerlijk op het terras zitten.

Kaisaniemenkatu 3, tel. 09 684 13 20, carlton.fi, tram: 3, 6, 9, metro: Helsingin Yliopisto, 2 pk €110-190

Finse flair in 'Russische' kamers

Hotel Helka 🏠 F 5

... had net zo goed in Rusland kunnen staan. Het hotel werd eind jaren 20 van de vorige eeuw gevestigd door een van Finlands oudste vrouwenorganisaties. In 1983 was het de inspiratie voor sov-jethotel Boedapest in de thriller *Gorky Park*, maar eigenlijk heet het eenvoudige, keurige stadspanid 'Helka'. Het ligt centraal in de Finse hoofdstad, niet ver van het Tennispalatsi en het Kamppi-complex. Het driesterrenhotel heeft 150 lichte en ruime, met meubilair van Artek of andere Finse ontwerpers ingerichte kamers. Tijdens een late afzaker in de Helka Baari kun je misschien een keer een biertje proberen van de lokale brouwerijen. En een sauna, is die er ook? Natuurlijk is er een: in Hotel Helka bevindt het wellnesscomplex zich zelfs op de bovenste verdieping – met heel mooi panoramisch uitzicht en een dakterras om op af te koelen.

Pohjoinen Rautatienkatu 23, tel. 09 61 35 80, hotelhelka.com, tram: 1, 2, 7, 9, metro: Kamppi, 2 pk €140-260

Stijlvolle Jugendstil

GLO Hotel Art Helsinki 🏠 kaart 2, F 6
Het is wel te begrijpen dat dit in 1903 gebouwde hotel ooit 'Linna', ofwel vesting, werd genoemd. Met zijn granietblokken en de toren is het een juweeltje van de nationaalromantische Jugendstil. Deze indruk wordt nog versterkt door het interieur met zijn gewelven, het trappenhuis en de grote 'Jugendsali'. De meer dan 170 stijlvolle kamers (in vier categorieën), verdeeld over het historische hoofdgebouw en twee naburige gebouwen, passen daarentegen meer bij het designdistrict, waar dit hotel staat. Veel sfeer dus en veel comfort – wat in de prijs tot uiting komt. Maar dan kun je ook rekenen op een voortreffelijk restaurant, een sauna in de toren, veel gemakken (zoals fietsverhuur) en een attente bediening.

Lönnrotinkatu 29, tel. 09 58 40 94 45, glohotels.fi, tram: 6, 2pk €105-310

Droomeiland

Hostel Suomenlinna 🏠 kaart 3
Dit is een plek voor avonturiers met een kleine beurs die bestlist eens de sfeer van een bijzondere overnachting willen proeven. Deze jeugdherberg scoort vooral door zijn fenomenale ligging: het gebouw van een voormalige basisschool ligt op het historische vestingeiland Suomenlinna, op een steenworp van de belangrijkste haven en maar 15 minuten varen van de Marktplaats. Er zijn 40 bedden, verdeeld over eenvoudige maar schone 1- tot 10-persoonskamers. In de gemeenschappelijke keuken kun je uitstekend je eigen maaltijden bereiden – direct om de hoek is een supermarkt. Vooral nadat de laatste bezoekers aan het eind van de dag het eiland hebben verlaten, ervaar je hoe bijzonder het is hier te zijn: je hebt de bastions en geschutstukken, de branding en de klippen vanaf dat moment bijna voor jezelf. Helemaal bijzonder is het hier in de winter, als een dik pak sneeuw Suomenlinna bedekt.

Suomenlinna C 9, tel. 09 68 47 471, hostelhel.sinkl.fi/en, HSL-veerdienst en waterbus JT-Line, bedden vanaf €25, 2 pk vanaf €70

Achter Zweedse gordijnen

Hotel Katajanokka 🏠 J 5
Zoals al te zien is aan de naam, staat dit hotel, dat veel aandacht heeft voor lifestyle, midden op het schiereiland Katajanokka. Dat het achter een hoge bakstenen muur staat, heeft een reden. Tussen 1837 en 2002 was hier namelijk een heel ander soort hotel gevestigd: de gebouwen deden indertijd dienst als hoofdstedelijke gevangenis en de cellen boden plaats aan meer dan tweehonderd gevangenen. Het in modern-Scandinavische stijl verbouwde hotel bezit nog enkele herinneringen aan die tijd, zoals authentiek ingerichte cellen onder in restaurant Linnankellari. Verder biedt het Katajanokka aangename en rustige kamers, een fitnessstudio, sauna en een snelle tramverbinding met het centrum. Bij mooi weer wordt vrijdags op het zomerterras op de oude binnenplaats livemuziek gespeeld.

Merikasarminkatu 1a, tel. 09 68 64 50, hotelkatajanokka.fi, tram: 4, 2 pk €150-305

Helsinki's eerste designhotel

Klaus K. Hotel 🏠 kaart 2, G 5
In de magische driehoek van Esplanade, Mannerheimintie en Erottaja werd in 1882 een meisjesschool geopend. Lars Sonck, die beroemd werd als vertegenwoordiger van de Finse nationaal-romantische architectuur, kreeg in 1912 opdracht de school tot een hotel om te bouwen. Na een renovatie werd het pand in 2005 heropend. Sindsdien staat het Klaus K. Hotel te boek als Finlands eerste designhotel. Alle 171 uitstekende kamers zijn individueel ingericht en voorzien van een mystieke naam. Als geld geen grote rol speelt, kun je overnachten in een van de drie loft-suites, die garant staan voor een bijzondere belevenis. Stijvol aangekleed zijn ook de fitnessstudio en de gastronomische afdelingen: het Italiaanse fijnproeversrestaurant Toscanini, het ontbijtrestaurant en de loungebar. Bulevardi 2-4, tel. 020 770 47 00, klaushotel.com, tram: 1, 3, 6, 10, 2 pk €135-260

Bar Runar van Hotel F6 is vernoemd naar de architect Runar Finnilä, maar in de eerste plaats naar de hond van het huis

Boven de daken van de stad

Hotel Indigo 🏠 kaart 2, G 6
Het interieur van dit milieuvriendelijke boetiekhotel is geïnspireerd op de creatieve omgeving: centraal gelegen aan de Bulevardi in het designdistrict zijn de 120 moderne kamers ingericht met muurschilderingen van lokale kunstenaars en met objecten van Fins design. Restaurant Bröd, dat in het hotel is gevestigd, biedt wat de naam belooft: op de kaart staan Europese en typisch Finse gerechten, maar het lekkerst smaakt toch het versgebakken brood (Zweeds: *bröd*). Voor iedereen die van Helsinki wil genieten is dit een prima uitvalsbasis: doe je 's ochtends te goed aan een welvoorzien ontbijtbuffet, huur 's middags een fiets om de stad te verkennen en onspan 's avonds in de sauna of het stoombad.

Bulevardi 26, tel. 09 47 84 00 00, hotelindigo.com, tram: 1, 3, 5, 2 pk €115-220

Een hotelhond die Runar heet

Hotel F6 🏠 kaart 2, H 5
Dit 66 kamers tellende familiehotel is verhoudingsgewijs niet al te groot. Men legt hier de nadruk op hoge kwaliteit en duurzaamheid door gebruik te maken van groene energie, verantwoorde

materialen en kruiden uit de eigen kas. De kamers zijn ingericht in de stijl van een boetiekhotel en zijn van alle gemakken voorzien. Je begint de dag met een aangenaam gevoel als je ziet hoe het ontbijt voor je ogen wordt bereid. Daarna kun je een van de fietsen van het hotel huren, ook al is dat op deze toplocatie (in een zijstraat van de Esplanade) eigenlijk helemaal niet nodig. Wie van cultuur wil genieten vindt in de nabije omgeving musea en galeries, wie liever wil winkelen kan uitstekend terecht in de naburige winkelcentra. Verder zijn alle bezienswaardigheden in het centrum vanaf hier gemakkelijk te voet bereikbaar. Even bijkomen is mogelijk in het schaduwrijke park bij de Oude Kerk en voor echte ontspanning kun je naar het prachtige jeugdstilbadhuis. 's Avonds is het aangenaam toeven in Bar Runar, die is vernoemd naar de architect Runar Finnilä én naar de alomtegenwoordige huishond van het hotel. Het trendy hotel biedt bovendien een moderne fitnessruimte, een gezellige kleine binnenplaats en enthousiast personeel. Aan al dat comfort hangt natuurlijk wel een prijskaartje. Fabianinkatu 6, tel. 09 68 99 96 66, hotelf6.fi, tram: 2, 2 pk €160-240

SNOEPERS

... zullen de Finse variant van het **kaneelkoekje**, de *korvapuusti* niet versmaden. De beste **lekkernijen** van Finland zijn die van het merk Fazer, zoals de blauwe Fazer-chocolade en de zoute Lakritz Salmiakki.

Voor fijnproevers en snoepers

In het verleden was Helsinki een gastronomische woestenis, maar nu wemelt het er van de restaurants, die keukens uit de hele wereld hierheen brengen. De restaurants met specialiteiten van Lapland versterken het exotische nog meer.

De ligging tussen oost en west heeft ook op de menukaart een stempel gedrukt. Tot het Zweedse culinaire erfgoed behoren de gemarineerde haring, de degelijke kost van *pyttipannu* met gebakken aardappelen, uien en spek, en de traditie van het rivierkreeft eten. De pirog (*piirakka*) komt uit de oude Fins-Russische streek Karelië. De hartige deegtasjes gevuld met aardappel of rijst kun je goedkoop in de supermarkt kopen – een lekker tussendoortje! Over het algemeen hebben de Finnen een voorkeur voor seizoensgerechten met ingrediënten uit het bos (bessen, paddenstoelen, rendiervlees) en de zee (*vis*, schelp- en schaaldieren). Alomtegenwoordig is het roggebrood (*ruisleipä*).

Na de sauna eten de Finnen het liefst een stuk worst (*makkara*) met daarbij een glas bier (*olut*). En als je het over de duivel hebt: de Finnen zijn beroemd en berucht om hun alcoholconsumptie. Vanwege de enorm hoge prijzen van alcoholische dranken en het staatsmonopolie op drankzaken, reserveren Finnen dit genot vaak voor het weekend, waarbij ze de afgelopen dagen meteen inhalen – met voorspelbare gevolgen.

Rendier ('poro') in een doosje

Z'U BEGINT EEN GOEDE DAG IN HELSINKI

Brunchen met Aalto

Dylan Marmoripiha 📍 kaart 2, G 5
In Helsinki heeft Dylan inmiddels een aanzienlijk aantal vestigingen. Als enige is Marmoripiha gevestigd in een pad dat is ontworpen door Alvar Aalto. Uiteraard is het minimalistische interieur van de 'Marmeren binnenhof' volledig in overeenstemming met de stijl van de architect. Kom vooral naar deze locatie in het weekend voor een late brunch. Het wisselende buffet biedt alles wat je hartje begeert: koud of warm, iedereen vindt gegarandeerd iets van zijn gading.

Keskuskatu 3 A, 2e verdieping, tel. 040 772 86 77, dylan.fi/marmoripiha, tram: 2, 4, 5, 7, lunch (€11,90) ma.-vr. 10.30-14 uur

Koffiemekka

La Torrefazione 📍 kaart 2, G 5
In de kleine, onopvallende koffiezaak in het hart van Helsinki serveert men niet alleen goede fairtradekoffie voor een echte Finse *kahvipaussi*, maar ook een heerlijk ontbijt (€13,50), lunch (€10-14) of – alleen in het weekend – brunch (€19,50).

Aleksanterinkatu 50, tel. 094 289 06 48, latorre.fi, tram: 2, 4, 5, 7, ma.-vr. 7.30-20 (ontbijt 7.30-10, lunch 10.30-14), za. 10-18 (ontbijt 10-14 uur)

Here comes the Sunn

Sunn 📍 kaart 2, H 5
Extravagant brunchbuffet (€23) in een van de oudste panden van Helsinki: van croissants en yoghurt tot haring, gebraden kip en taart. Eventueel met een glas prosecco of wijn. En het beste komt nog: onder het eten kun je relaxed de bedrijvigheid op het Senaatsplein bekijken. Ideaal voor een ontspannen culinaire start van de dag. Zo begint het zonnetje pas echt te schijnen ...

Aleksanterinkatu 26, 2e verdieping, tel. 010 231 28 00, ravintolasunn.fi, tram: 2, 4, 5, 7, ma.-vr. 11-15, za.-zo. brunch 10-16 uur, hoofdgerecht €22-30

Smullen op de markt

Moko Market 📍 F 6

In het industriegebouw van rode baksteen vind je naast een interieurzaak met allerlei vintage- en decoratie-artikelen een klein café dat sinds 1991 wordt gerund door twee zussen. De lekkere zaterdagbrunch (€19,90) biedt een geweldige keus aan regionale en biologische producten. Met een zelfgemaakte smoothie in de hand kun je heerlijk ontspannen in de gemeedelijke sfeer van een verbouwd pakhuis.

Perämiehenkatu 10, tel. 010 315 61 56, moko.fi, tram: 1, ma.-vr. 8-17, za. 10-16 uur, ontbijt ma.-vr. 8-10 uur €13,50, lunch €11,30-15,50

Kuifje en Bobbie in de wassalon

Tin Tin Tango 📍 F 3

Wie van de avonturen van de Belgische stripfiguur Kuifje (in het Frans Tintin) houdt, is hier aan het juiste adres. Het sfeervolle café biedt trouwens nog veel meer: een echte aanrader voor langslapers zijn bijvoorbeeld de voedzame continentale ontbijtcombinaties die van 's ochtends tot 's avonds te krijgen zijn. In de loop van de avond wordt het café met de stripplassiekers aan de muren omgetoverd tot een bar. Dan wordt het hier nog multifunctioneler: helemaal achterin staat zelfs een wasmachine. Dus, wie toevallig dringend een wasje moet draaien, kan ook hier terecht!

Töölöntörinkatu 7, tel. 09 27 09 09 72, tintin tango.fi, ma.-wo. 7-22, do.-vr. 7-23, za. 9-23, zo. 10-21 uur, ontbijt €7,50-16

Ontbijten bij Fazer

Fazer Café 📍 kaart 2, G 5

Een echte tip voor liefhebbers is het ontbijt in het chique koffiehuis Fazer. Als je van de Aleksanterinkatu via de Kluuvikatu terugwandelt naar de Esplanade, zie je onderweg aan je linkerhand de opvallende zwarte façade van dit gerenommeerde café, dat voor de opening in 1930 met veel marmer werd ingericht. Van 7.30 tot 10.30 uur kun je hier voor een redelijke prijs (€14,90) uitgebreid smullen. Het uitstekende buffet biedt niet alleen een grote verscheidenheid aan drankjes,

soorten brood, fruitsalades enzovoort, maar bovendien huisgemaakte taarten. Voor langslapers is er in het weekend een brunch (9/10-14 en 12.15-14 uur, €29,90). De delicatessenwinkel lokt verder nog met een groot assortiment brood, taart, banket, de vermaarde Fazer-chocolade en andere lekkernijen. Kluuvikatu 3, tel. 020 729 67 03, fazer.fi, tram: 2, 4, 5, 7, ma.-vr. 7.30-22, za. 9-22, zo. 10-20 uur, lunch met soepbuffet vanaf €10,50

DUURZAAM ETEN

Een buffet, s'il vous plaît

Silvoplee 🍷 G 3

Hier wil je alles wel een keer proeven. De ware troef van dit grootste en populairste vegetarische restaurant van de stad is het reusachtige buffet. Fruit, groente, salades, sauzen, soepen en warme gerechten – bij dit buffet vind je bijna alles. Al kun je misschien maar beter niet al te veel nemen: er wordt afgerekend naar gewicht en dan is het niet echt goedkoop. Het grootste deel van de gerechten is veganistisch en biologisch. Als je na het buffet nog wat

Mämmi, een gebakken, maar koud geserveerde **moutpudding**, wordt door Finnen als een **nationaal gerecht** beschouwd. *Mämmi* wordt vanouds op Goede Vrijdag gegeten, omdat men vroeger op deze dag niet mocht koken. De pudding is overigens geen lust voor het oog – een Amerikaanse gezant zou na de Tweede Wereldoorlog ontzet zijn geweest, omdat hij dacht dat de Finnen hun eigen uitwerpselen opaten ... Ook in Finland is deze specialiteit niet bij iedereen even geliefd: meestal wordt *mämmi* met slagroom en suiker geserveerd om de mout wat meer smaak te geven.

ruimte over hebt, kun je een bezoekje brengen aan de naburige smoothiebar met drankjes, hapjes en rauwkost. De naam zinspeelt overigens niet alleen op het Franse *s'il vous plaît*, maar verwijst ook naar de naam van de eigenares, de actrice Satu Silvo.

Toinen linja 3, tel. 09 726 09 00, silvoplee.fi, metro: Hakaniemi, tram: 3, 9, ma.-vr. 11-18, za. 12-18 uur; smoothiebar: ma.-vr. 8-19, za. 10-18 uur, prijs naar gewicht van het bord ca. €10

Vers en duurzaam

Yes Yes Yes 🍷 kaart 2, G 6

Op het hoekje van de Iso Roobertinkatu, waar vroeger een McDonald's zat, wordt nu iets heel anders dan fastfood geserveerd! In dit kleine restaurant geniet je van vegetarische gerechten met ingrediënten van het seizoen en bontgekleurde cocktails die je een energieke oppepper geven. Vrolijke kleuren, schoon, en voor al ... duurzaam!

Iso Roobertinkatu 1, tel. 09 61 28 51 30, yesyesyes.fi, tram: 10, di.-vr. 16-23, za. 12-23 uur, €10-15

Groene groente

Zucchini 🍷 kaart 2, H 5

De naam is een soort understatement: je kunt hier niet alleen courgette krijgen, maar allerlei groentes. Dit kleine en gezellige restaurant ligt niet ver van de Esplanade. De bezoekersaantallen spreken voor zich: vaak zit het hier zo tjokvol dat je nauwelijks een zitplaats kunt bemachtigen. De dagelijks wisselende lunch biedt grote porties tegen redelijke prijzen. Het restaurant is helaas alleen door de week en ook alleen rond lunchtijd geopend. Het menu staat niet in het Engels op de kaart vermeld, maar het personeel helpt gelukkig graag als iets niet duidelijk is.

Fabianinkatu 4, tel. 09 622 29 07, tram: 2, ma.-vr. 11-16 uur, €10-12

Koffie- en theetempel

Johan & Nyström 🍷 H 5

Koffieleuten worden pal achter de Oespensikathedraal verwerkt met een enorme keus aan thee en koffie, met daarbij zoete of hartige taart. Op de plaats waar

Gezellige sfeer in kleine cafés als Regatta – als tegenhanger van de stijlvolle lounges in de binnenstad

ooid de paardenstal van de tsaar stond, biedt het gemoedelijke, uit hout en baksteen opgetrokken café een authentieke sfeer met moderne design. De koffie van hoge kwaliteit wordt rechtstreeks van de producent betrokken.

Kanavaranta 7C, tel. 040 562 57 75, tram: 4, 5, ma.-za. 8/9-19, zo. 9-18 uur, taart €3-9

KLASSIEKERS EN HIPPE ZAKEN

Back to the roots

Kortteliravintola Ego 🍷 kaart 2, G 6
Ego heeft veel gezichten: boven vind je een buurtrestaurant en een bar, beneden een wijnkelder en restaurant. Geniet in een ontspannen sfeer van een goed glas wijn of kies van de kaart een gerecht van chef-kok Kalle Tanner dat je zonder veel opsmaak laat kennismaken met de essentie van de Finse keuken, zowel voor een lunch (€34) als voor een diner (ca. €65). In de zomer kun je een plekje zoeken op het terras. Uitstekende

wijnkaart en sfeervolle ruimtes. De kalfschnetzel wordt warm aanbevolen, maar je kunt hier ook uitstekend terecht voor vegetarische gerechten.

Korkeavuorenkatu 27, tel. 010 505 0909, egoravintola.fi, tram: 10, di.-vr. 11.30-14 en 17-24, za. 14-24 uur

BEST OF

Voor een goed begin van de dag is het ontbijtbuffet in **Café Fazer** (► blz. 91) of **Café Ekberg** (► blz. 43) aan te raden. De mooiste plekken om in alle rust van een Finse *kahvipausti* te genieten zijn **Café Regatta** (► blz. 65), **Café Engel** (► blz. 22), **Kiasma Café** (► blz. 39) en **Café Ursula** (► blz. 60). Tot de beste restaurants behoren **Aaltos Design-restaurant Savoy** (► blz. 82) en **Kappeli** (► blz. 28) aan de Esplanade.

Esplanade live

Café Strindberg 🍷 kaart 2, G 5
Dit degelijke café-restaurant in een chique omgeving houdt de rijke traditie van de koffiehuiscultuur in leven in het verder zo trendy en modieuze Helsinki. Het café is gevestigd in de Kämp Galleria (► blz. 100) en biedt met grote ramen uitzicht op het noordelijke deel van de Esplanade. Het is een populaire plek om onder het genot van een goede kop koffie met een smakelijk taartje – en eventueel een kleine *smørrebrød* – te zien en gezien te worden. Het een verdieping hoger gelegen restaurant serveert Fins-mediterrane à-la-carte-gerechten, waarin rivierkreeftjes, sint-jakobsschelpen, mozzarella, geitenkaas en vlees en vis worden verwerkt. En inderdaad: voor de hoge kwaliteit en de exclusieve ambiance betaal je wel iets meer.

Pohjoisesplanadi 33, tel. 09 61 28 69 00, strindberg.fi, tram: 1-7, 10, café: ma.-di. 9-20, wo.-vr. 9-21, za. 10-21, zo. 12-19 uur, taart €4-9; restaurant: ma.-di. 11.30-22, wo.-do. 11.30-23, vr. 11.30-24, za. 13-24 uur, hoofdgerecht €25-35

CULINAIRE STADSWANDELING

Liefde gaat door de maag, ook als het de liefde voor een stad betreft. Tijdens een culinaire wandeling kom je alles te weten wat je altijd al over de Finnen en hun eten wilde weten.

Heather's neemt je 'met de vork in de hand' mee op een 4,5 tot 5 uur durende wandeling met een lengte van ongeveer 5 km dwars door de geschiedenis van de stad. De prijs (€85) is aan de stevige kant, maar bedenkt dat je na afloop van deze culinaire ontdekkingsreis gegarandeerd een voldaan gevoel hebt!

Blauwe zomervilla in het groen

Café Sininen Huvila 🍷 G 3
De 'Blauwe Villa' is een alleraardigst klein buitencafé, dat op korte loopafstand van het stadscentrum ligt in de pittoreske omgeving van Linnunlaulu

(Vogelzang). Midden tussen houten villa's uit de 19e eeuw kun je hier te goed doen aan een grote keus in heerlijke kaneelkoekjes en andere lekkernijen en taartjes, en ondertussen ook nog eens genieten van een prachtig uitzicht op Helsinki. Omdat je bij dit café buiten zit, zijn de openingstijden afhankelijk van het weer. Op een zonnige dag is een bezoekje zeker de moeite waard. Je kunt het dan mooi combineren met een wandeling langs de bij fietsers en joggers populaire route rond de Töölönlahtibaai.

Linnunlaulutie 11H, tel. 050 502 11 15, sinisenhuvilankahvila.com/en, tram: 1, 8, half apr.-sept. dag. 10-22 uur, taart €3-6

Echt Fins

Kolme Kruunua 🍷 kaart 2, H 4
Dit restaurant, dat ten noorden van het centrum ligt, is een van de weinige horecagelegenheden waar al in geen jaren iets is veranderd. In 1928 opende Kolme Kruunua ('De Drie Kronen') de deuren als een café. In 1952 veranderde het drinklokaal in een restaurant. Het sympathieke, ouderwetse interieur is volkomen wars van alle hedendaagse trends. Ook het eten – degelijke Finse kost, zoals gebakken Baltische haring, *pyttipannu* of gehaktballetjes (naar men beweert de lekkerste die er in heel de Finse hoofdstad te krijgen zijn!) – en de zeer schappelijke prijzen passen uitstekend bij deze omgeving. Wanneer de keuken om middernacht dichtgaat, blijft de zaak als kroeg nog een poosje open. Het kan zijn dat chef-kok Heikki Niska dan voorleest uit zijn eigen dichtbundels; per slot van rekening is hij de enige dichter-kok van Finland.

Liisankatu 5, tel. 09 135 41 72, kolmekruunua.fi, tram: 7, ma.-vr. 16-1, za.-zo. 12-1, keuken tot 24 uur, hoofdgerecht €19-35

Uitzicht in het rond

Café Carusel 🍷 G 7
In dit koffiehuis, dat is gevestigd in een rond gebouw aan de Merisatamanranta-baai en dat pronkt met een van de populairste terrassen die uitzicht bieden op zee, kun je even bijkomen tijdens

of na een wandeling langs de kust. Bij het gebouw vind je ook het vertrekpunt van veerboten naar de eilanden. Achter café Carusel liggen het Kaivopuistopark en de jugendstijlwijk Eira. Voor de lunch (11-14 uur) kun je er terecht voor koffie, taart, salade, sandwiches en lekkere vernaperingen. 's Zomers geniet je bij Carusel volop van de zon, 's winters kun je er terecht voor warme chocolademelk met kaneelkoekjes.

Merisatamanranta 10, tel. 09 622 45 22, carusel.fi, tram: 1, dag. vanaf 10 uur (de sluitingstijden wisselen, zie de website voor actuele informatie), hoofdgerecht €12-18

Trefpunt van kunstenaars

Kosmos 🍷 kaart 2, G 5
Dit legendarische restaurant wordt al sinds de opening in 1924 door een en dezelfde familie geleid. Sinds de jaren 50 heeft Kosmos de naam een restaurant voor de bohème te zijn; vooral schrijvers beschouwden het als een tweede huiskamer. Tot op de dag van vandaag is Kosmos een kunstenaarstent gebleven. De inrichting is licht en elegant, en de keuken legt zich toe op zowel innovatieve Finse gerechten als klassiekers als wienerschnitzel, *vorschmack* en gemarineerde haring. Vooral de culinaire experimenten zijn een bezoekje aan Kosmos waard.

Kalevankatu 3, tel. 09 64 72 55, kosmos.fi, tram: 1, 3, 6, 10, ma.-vr. 11.30-1, za. 16-1 uur, hoofdgerecht €21-39

Panorama van de zee

Meripaviljonki 🍷 G 3
Dit aan zee gelegen paviljoen in Hakaniemi is alleen al een genot vanwege de architectuur. Het aan de baai Eläntarhanlahti gelegen restaurant biedt met zijn glazen façade een fantastisch uitzicht over het water. Ook op culinair gebied heeft deze eetgelegenheid allerlei bijzonderheden te bieden: vis, zeebanket en zeekreeft domineren de menukaart.

Säästöpankinranta 3, tel. 020 742 53 20, ravintolameripaviljonki.fi, metro: Hakaniemi, tram: 3, 6, 7, 9, ma.-di. 11-22, wo.-vr. 11-23, za. 14-23 uur, hoofdgerecht €20-75

In Finland zijn mannen gewoon 'mies'. Dat het Fins helemaal niets met andere Europese talen te maken heeft, wordt behalve uit het beroemde *yksi, kaksi, kolme* (een, twee, drie) ook op andere manieren duidelijk. Telkens wanneer je oog valt op een straatnaambord, krantenartikel of reclamebord – met hun vaak bizarre aaneenschakelingen van dubbele medeklinkers en al dan niet van een trema voorziene dubbele klinkers – vraag je je vergeeft af wat daarvan de strekking zou kunnen zijn. Soms plaatst dat je voor een dilemma, bijvoorbeeld als je bij toiletten staat en kunt kiezen tussen 'M' en 'N'. Welke deur moet je in hemelsnaam nemen? Welnu: het Fins woord voor 'man' is dus *mies*, dat voor 'vrouw' *nainen*.

Fins eten voor een redelijke prijs

Konstan Möljä 🍷 F 6
Eenvoudig, maar lekker: huisgemaakte traditionele Finse gerechten waarvoor je doorgaans alleen terecht kunt in dure sterrenrestaurants. Hier serveert men voor een betaalbare prijs rendier, zalmsoep, vleesballetjes, gemarineerde haring en de door Finnen bijzonder geliefde aardappelen in alle denkbare variaties, of het nu à la carte is of bij een 'all you can eat'-avondbuffet. De *vorschmack*, een gerecht van lamsvlees en ansjovis, is gewoon heerlijk. De eigenaar doet erg zijn best om ook een jonger publiek te laten kennismaken met de traditionele Finse keuken. Dat lukt hier bijzonder goed: de rustieke ambiance met hout en allerlei attributen die associaties met de zeevaart oproepen ademt de sfeer van het oude Finland. Hietalahdenkatu 14, tel. 09 694 75 04, konstanmolja.fi, tram: 6, 7, 9, di.-vr. 17-22, za. 16-23 uur; lunchbuffet di.-vr. 11-14.30 uur €11,30; avondbuffet di.-do. 17-22, vr.-za. 16-23 uur, €28

Rivierkreeft bereid met dille is een favoriet gerecht

Bij volle maan

Kuu 1 F 3

De inrichting van Kuu ('Maan') sluit aan bij de keuken: beide zijn helder en eenvoudig. Dat neemt niet weg dat Kuu een echt toprestaurant is. Hier komen Finse klassiekers en Scandinavische gerechten met een moderne toets op tafel. Dankzij de natuurlijke ingrediënten ontvouwen zich heerlijke aroma's. Je hebt hier een grote keus aan wijnen.

Töölönkatu 27, tel. 09 27 09 09 73, ravintola kuu.fi, tram: 2, 4, 5, 10, ma.-vr. 16-23, za. 14-23, zo. 16-22 uur, hoofdgerecht €20-38

Eten op een eiland

Saari 1 G 7

Dit restaurant met balkon, terras en jachthavenbar ligt ongeveer 200 m voor de kust van het stadsdeel Eira en is een ideale bestemming voor iedereen die op een mooie zomerdag op zijn gemak wil genieten van een fraai uitzicht en goed eten. Op de menukaart staan Finse specialiteiten, vooral veel gerechten met verse vis. Tijdens het rivierkreeften-seizoen is er nauwelijks een populairder adres te vinden. De gasten worden naar Saari gebracht met behulp van een kleine veerboot die om de 20 minuten van de Merisatamanranta (achter Café Carusel) vertrekt. De prijs van de overtocht wordt bij de rekening van het restaurant opgeteld.

Sirpaleasaari, tel. 09 74 25 55 66, ravintolasaari.fi, bus 24 tot Merikatu, dan vanaf de Merisatamanranta passagiersveerboot, mei, sep. ma.-za. 17-23, juni-aug. ma.-za. 12-23, zo. 16-22 uur, menu €55-60

EXPERIMENTEEL EN ONGEWOON

Pannenkoek in Russische stijl

Blinit 1 G 2

Russisch eten voor de kleine beurs: een aardig en goedkoop fastfoodrestaurant in de hippe wijk Kallio, waar men natuurlijk voornamelijk blini's serveert. Deze pannenkoek uit Rusland kan worden verrijkt met een grote variatie aan uiteenlopende zoete of hartige vullingen. Vanbuiten doet dit restaurant eerder aan als een cafeteria, maar laat je daardoor niet afschrikken: het gebruik van verse ingrediënten en de zeer schappelijke prijzen maken een bezoekje aan Blinit de moeite waard.

Sturenkatu 9, tel. 040 090 96 03, blinit.fi, tram: 1, 3, 8, ma.-vr. 13-22, za.-zo. 12-22 uur, €9,50-14,90

Wereldkeuken

Caverna 1 kaart 2, G 5

Mensen, voedsel en grotten horen van oudsher bij elkaar, dat is het concept dat aan Caverna ten grondslag ligt. In het centrum van Helsinki stap je binnen in een uniek 'grotrestaurant' waar je kunt genieten van gerechten uit alle hoeken van de wereld. Tijdens het lunchbuffet heb je keuze uit veertig gerechten, van Braziliaanse vleesspiesjes tot Japanse teppanyaki. Er zijn geregeld optredens van muzikanten en als je wilt kun je in de karaokeruimte meezingen met je favoriete liedjes.

Yliopistonkatu 5, tel. 05 05 55 93 25, caverna.fi, tram: 2, 4, 5, 7, metro: Helsingin Yliopisto, ma.-di. 11-16, wo.-do. 11-22, vr. 11-24, za. 12-24, zo. 12-19 uur

Door en door Fins

Finnjäväl 1 kaart 2, F 4

Wat is kenmerkend voor de Finse keuken? Hier kun je dat ontdekken! Twee chef-koks zetten zich ervoor in om

Finlands culinaire erfgoed nieuw leven in te blazen. Oorspronkelijk moest het project waarmee ze dit doel wilden verwezenlijken maar twee jaar duren. Wegens overweldigend succes opende het restaurant eind 2019 echter opnieuw zijn deuren – in Helsinki's prestigieuze kunsthall. Voor echte fijnproevers worden in Salonki gerechten van absolute topkwaliteit geserveerd; in Saloni gaat het er iets minder formeel aan toe. Nog even iets over de term *Finnjäväl* ('Finse duivel'): die is afkomstig uit Zweden en werd gebruikt als een denigrerende aanduiding voor de Finse immigranten die in de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw naar dat land kwamen. Hier wordt de term opgevat als een geuzennaam.

Ainonkatu 3 (Kunsthalle Helsinki), tel. 030 04 72 337, finnjavael.fi, tram: 1, 2, Sali di.-za. 17-23.30, Salonki di.-vr. 11.30-23.30 (keuken gest. 14.30-17), za. 13-23.30 (keuken open tot 21 uur), Sali lunch €39, diner €59, Salonki menu €98-126

De wereld rond

Onda 1 H 2-3

Behalve voor een menu à la carte kun je hier terecht voor een buffet met heerlijke gerechten uit de hele wereld, en ook voor opties als glutenvrij en veganistisch. Liefhebbers van vlees komen hier trouwens ook aan hun trekken. Een aanrader is de Peruaanse zaterdagbrunch. Na 22 uur verandert het restaurant in de populaire nachtclub Siltanen.

Hämeentie 13B, tel. 044 066 05 30, ravintola onda.fi, tram: 3, 6, 7, 9, lunch ma.-vr. 11-15, diner wo.-vr. 16-21, za. 15-21 uur, lunch €11,50-14, hoofdgerecht €21-27

Laplandse magie in Helsinki

Saaga 1 kaart 2, F 6

Het twee verdiepingen tellende Saaga maakt dankzij de inrichting met rendierhuiden en -geweien aan de muur en afbeeldingen van Samische sjamanentrommels al meteen duidelijk welke culinaire wind hier waait. Met traditionele gerechten als reepjes rendiervlees, op een open vuur gerookte zalmforel en een voorgerechtschotel met Laplandse delicatessen kun je een culinair uitstapje naar Lapland maken.

Ook de kruipbraam, die veel voorkomt in Lapland, ontbreekt uiteraard niet op de menukaart. Enkele gerechten worden geserveerd in rustieke gietijzeren pannen en op houtplankjes, de drankjes in houten bекers (*kuksa*).

Bulevardi 36, tel. 09 74 25 55 44, ravintolasaaga.fi, tram: 6, di.-za. 17-23 uur, hoofdgerecht €24-32

Eten als een tsaar

Troikka 1 E 4

Dit traditionele restaurant, dat als sinds de jaren 20 van de vorige eeuw niet ver van de Tempelkerk in bedrijf is, is ingericht als een woonkamer uit de tijd van de tsaren. De voormalige eigenaar, kolonel Barrington, had dan ook in het leger van de Russische tsaar gediend. De porties zijn royaal en de gerechten zijn smakelijk, van het koude voorgerecht *zakuski* en de soepen als *soljanka* en *borsjtsj* tot de hoofdgerechten als Kievkip, biefstuk stroganoff, pepersteak en sjasliek van lamsvlees. De prijzen zijn bescheidener dan bij de meeste andere Russische restaurants in Helsinki.

Caloniuksenkatu 3, tel. 050 340 71 00, troikka.fi, tram: 1, 2, 8, di.-vr. 17-22, za. 14-22 uur, hoofdgerecht €24-34, menu €52-62

HAPJES VAN DE GRILL(I)

's Avonds laat nog op pad, begint je maag te knorren ... ken je dat?

De inwoners van Helsinki eten dan graag een hapje uit de hand. Overal in de stad vind je kleine eetgelegenheden die op deze late klanten wachten. De lengte van de wachtrij die bij een *grilli* of een *nakki-kioski* (worstentent) staat – ook als het vriest! – geeft een indruk van de geboden kwaliteit. De kiosken verkopen koffie, burgers, patat, hotdogs, pirog en allerlei andere eetwaren. De beste grilli van de stad zou **Jaskan Grilli** in Töölö (Dagmarinkatu 2) zijn. En als je een fan van fastfood bent: in Finland heeft de keten Hesburger nog altijd een streepje voor op het grote Amerikaanse McDonald's.

WINKELPALEIZEN

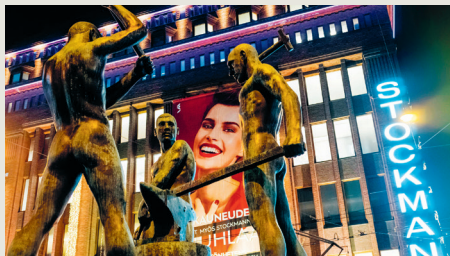
In het populaire winkelgebied tussen de **Esplanade** en het **stationsplein** vind je de iconen van de Finse designwereld en winkelcentra die meerdere verdiepingen tellen. Het loont best ook de moeite om ten zuidwesten van de Esplanade eens een kijkje in het **designdistrict** te nemen. Tegen de trend in om meer online te gaan winkelen, worden er steeds weer winkelcentra geopend waar klanten iets kunnen gebruiken en allerlei vormen van vertier vinden. In het centrum zijn de winkelcomplexen van **Kamppi**, **Forum**, **Sokos** en **Stockmann** door middel van ondergrondse tunnels met elkaar verbonden. Ook buiten het centrum vind je reusachtige winkel-paleizen, zoals **REDI** in het stadsdeel Kalasatama, **Itis** in Itäkeskus, **Sello** en **Iso Omena** in Espoo en **Jumbo** in Vantaa. Winkelcentrum **Tripla** in Pasila is de laatste parel op de kroon.

Even geen haring – winkelen

Dat toeristen uit binnen- en buitenland naar de Finse hoofdstad komen om te winkelen was lange tijd onvoorstelbaar. Wat zou je hier willen kopen – haring? Maar de economische groei, en dan vooral de ‘uitvinding’ van het Fins design, heeft een enorme verandering teweeggebracht.

Het grote voorbeeld hiervan is de Esplanade, die oorspronkelijk alleen als wandelgebied was bedoeld. Tegenwoordig is dit de spil in diverse stromen van bezoekers, die in deze buurt de etalages van de wereldberoemde Finse merken willen bekijken of op speurtocht gaan naar andere winkelstraten in de buurt.

De buurtwinkeltjes, overvolle rommelwinkels vol ongesorteerde snuisterijen en de vlooiemarkten, waar je nog iets van het oude Finland ziet, zijn er natuurlijk ook nog wel. Maar hiertegenover staan tegenwoordig schitterende winkelcentra, goed gevuld met klanten (vaak uit Rusland of Oost-Azië), chique boetieks, populaire modezaken en talloze jonge, onafhankelijke en onconventionele winkelconcepten waarmee zelfs veel grotere steden nog heel blij zouden zijn. Ook op het terrein van het winkelen slaagt Helsinki er dus in om de kloof tussen mondaine consumptietempels en markten met regionale producten, en tussen creatieve avant-garde en landelijke tradities te overbruggen.

Het ijzer smeden als het heet is – dat geldt zeker ook voor koopjesjagers

BOEKEN EN MUZIEK

Niet alleen voor academici

Akateeminen Kirjakauppa

📍 kaart 2, G 5

Aan de buitenkant donker en afwijzend, binnen veel licht en heldere tinten – de Academische Boekhandel is een fraai bouwwerk van enkele verdiepingen, ontworpen door de grote meester Alvar Aalto. Als een van de grootste boekhandels in Europa biedt men ook vakboeken en literatuur in het Engels. En je kunt een kopje koffie drinken in Café Aalto. Pohjoisesplanadi 39/Keskuskatu 1, akateeminen.com, tram: 1, 2, 3, 4, 6, 10, ma.-vr. 9-19, za. 9-18 uur

Oude, bijzondere boeken

C. Hagelstam Antikvariaatti

📍 kaart 2, G 6

Liefhebbers van boeken kunnen voor dit antiquariaat maar beter de tijd nemen. Het aanbod van internationale boeken over architectuur, design, muziek en kunst en verder oude land- en zeekaarten, prentbriefkaarten en drukwerk vanaf de 17e eeuw is ronduit overweldigend. Veel schatten zijn online te koop. Fredrikinkatu 35, cecilhagelstam.com, tram: 1, 3, 6, ma.-vr. 11-18, za. 11-16 uur

Coole platenzaak

Digelius 📍 kaart 2, G 6

Hier kun je heerlijk rondsnuffelen in een fantastisch aanbod van zeldzame jazz-platen, folk, Finse en wereldmuziek. In hetzelfde pand verkoopt **Eronen** (dubjazz salsa.com) soul- en reggaeplaten. Voor zeldzame vinyl platen ga je naar het om de hoek gelegen **A.H. Records** (Fredrikinkatu 12, ahrecords.fi).

Laivuririnne 2, digeliusmusic.com, tram: 1, 3, ma.-vr. 12-18, za. 11-16 uur

Van alles voor iedereen

Black & White 📍 H 3

Deze platenzaak in Hakaniemi is niet alleen een van de oudste in Helsinki, maar ook een de grootste en best gesorteerde: de nieuwe en tweedehands cd's en lp's bieden voor elk wat wils.

Toinen Linja 1, blackandwhite.fi, metro: Hakaniemi, Tram: 3, 6, 7, 9, ma.-vr. 10-18, za. 10-15 uur

WARENHUIZEN EN WINKELCENTRA

Hét warenhuis van het noorden

Stockmann 📍 kaart 2, G 5

Dit warenhuis is niet alleen het bekendste van het land, maar ook – zo zegt men tenminste in Finland – het beste van heel Scandinavië. De oorspronkelijk uit Lübeck afkomstige G.F. Stockmann opende al in 1862 zijn eerste winkel aan de Mannerheimintie. Hieruit ontstond later een heel imperium met filialen in tal van Finse steden. De huidige bakstenen façade van dit hoofdgebouw is tot stand gekomen na verbouwingen in de jaren 30 en in 1989, en omvat een heel stratenblok. Het voor het laatst in 2010 uitgebreide vlaggenschip heeft een assortiment dat is verdeeld over acht verdiepingen en 50.000 m², waarbij onder andere alle chique merken in parfumerie en mode vertegenwoordigd zijn. Stockmann kan misschien in luister en grootsheid niet op tegen de mooiste galeries van Europa, maar voor winkelende toeristen is het toch bijzonder interessant om rond te kij-

DWAZE DAGEN

Als je ineens heel veel Helsinkiërs ziet rondlopen met een gele plastic tas met het opschrift **Hullut Päivät** (in het Zweeds: *Galna Dagar*), dan weet je dat er wat aan de hand is bij **Stockmann**. Met de 'dwaze dagen', die tweemaal per jaar (in mei en in oktober) worden gehouden van maandag tot zondag, trekt het warenhuis duizenden klanten naar zijn filialen. Er zijn dan ook producten te koop die Stockmann anders niet aanbiedt – voor zeer voordelige prijzen. Niemand weet precies wanneer de volgende dwaze dagen zijn. Het motto is daarom: blijf vooral goed om je heen kijken!

ken, zeker op de afdelingen met souvenirs en delicatessen. Bovendien krijgen bezoekers uit het buitenland 10% korting.

Aleksanterinkatu 52, stockmann.fi, tram: 1, 2, 3, 4, 6, 10, ma.-vr. 9-21, za. 9-19, zo. 11-18 uur

Winkelen vlak bij de metro

Kamppi 🚶 kaart 2, F 5

Dit multifunctionele complex dat enigszins als een groot betonblok aandoet, is met meer dan 30 miljoen bezoekers per jaar een van de grootste winkelcentra van het land. Het aanbod op het gebied van winkelen en gastronomie is gevarieerd en internationaal, en het gebouw van zes verdiepingen met een ondergronds bus- en metrostation maakt een overweldigende indruk.

Urho Kekkonenkatu 1, kamppi.fi, metro: Kamppi, ma.-vr. 10-20, za. 10-19, zo. 12-18 uur

Jong en oud forum

Forum 🚶 kaart 2, G 5

Al sinds de jaren 50 van de vorige eeuw staat op deze plek een winkelcentrum

Zelfs in de winter krijg je in de Aleksanterinkatu (in de volksmond Aleks) geen koude voeten. Een netwerk van leidingen onder het plaveisel houdt de straat sneeuw- en ijsvrij. Vooral rond kerst komt de verwarmde ondergrond de Helsinkiërs ten goede: vanaf eind november schittert de Aleks onder een dak van guirlandes van licht, terwijl kinderen zich verbazen over de kerstversieringen in de etalages van warenhuis Stockmann. Dit spektakel is zo geliefd dat de straat in de maand voor Kerstmis autovrij wordt gehouden. Het kerstseizoen begint op de laatste of voorlaatste zondag van november met een parade, waarbij ook de burgemeester en uiteraard de kerstman (*joulupukki*) met zijn slee en rendieren aanwezig zijn.

dat de naam 'Forum' draagt. De eerste versie werd gebouwd ter gelegenheid van de Olympische Zomerspelen die in 1952 in Helsinki werden gehouden. Het huidige pand is geopend in 1985, is zo groot als een heel stratenblok en biedt een onderkomen aan meer dan 140 winkels, restaurants en cafés. Ondergronds bevinden zich een parkeerplaats en tunnels naar naburige gebouwen. Het accent in het aanbod ligt op mode, maar het Forum is ook een heel geschikt halteplaats als je een culinaire tussenstop wilt maken.

Mannerheimintie 14-20, forum.fi, metro: Kamppi, tram: 1, 2, 3, 4, 6, 10, ma.-vr. 10-20, za. 10-19, zo. 12-18 uur

Bijzonder chic

Kämp Galleria 🚶 kaart 2, G 5

Je moet je nu eenmaal een beetje aan de buurt aanpassen. Vandaar dat deze winkeltempel is verbonden met het chique hotel Kämp. Je kunt hier daarom bijzonder mooi winkelen op het hoogste (prijis)niveau – maar je kunt natuurlijk ook alleen kijken. De merken in de etalages van deze chique winkelpromenade zijn een soort who's who van de Finse en internationale modewereld.

Pohjoisesplanadi 33, kampf Galleria.com, tram: 2, 4, 5, 7, ma.-vr. 9-20, za. 9-18, zo. 11-18 uur

Urban centrum

Mall of Tripla 🚶 voorbij F 1

Het noordelijke stadsdeel Pasila kreeg sinds het einde van 2019 niet alleen meer allure door de ingebruikname van een nieuwe treinstation, maar eveneens door de opening van Tripla, het met dit station verbonden winkelcentrum. Als we de brochures mogen geloven, is dit het grootste winkelcentrum van Noord-Europa. Als het om het aantal winkels gaat, klopt dat inderdaad: Tripla telt er 250. Qua oppervlakte is Tripla met 85.000 m² echter 'slechts' het op zes na grootste winkelcentrum van Finland. Dit centraal gelegen winkelcomplex, dat vanuit het centrum van de stad in 5 minuten bereikbaar is, moet als 'nieuw stadshart' een tweede stadscentrum worden. Afgezien van de

Elegante winkelomgeving in Forum

gebruikelijke voorzieningen biedt Tripla o.a. een parkeergarage, een hotel, een bioscoop, de Finse Music Hall of Fame (► blz. 79) en – ondergronds – het eerste indoorsurfcentrum van de Finse hoofdstad.

Fredikanterassi 1, mallotripla.fi, trein: Station Pasila, ma.-za. 9-21, zo. 11-19 uur, de openingstijden van individuele winkels kunnen variëren, de parkeergarage en supermarkten zijn 24/7 geopend

MARKTEN

Klassiekers

Kauppatori en Vanha

kauppahalli 🚶 kaart 2, H 5

De markten van Kauppatori en de Oude Markthal behoren tot de kenmerkende plekken van de stad. Natuurlijk is de bedrijvigheid op een markt in de winter niet zo turbulent als in de zomer, maar de sneeuw en de oranje koffietenten zorgen wel voor een speciale sfeer. In de zomer ontvouwt zich in de drukte tussen de bonte kraampjes met allerhande koopwaar een bijna zuidelijk

temperament. Als je de lokale specialiteiten probeert, kijk dan wel uit voor de niets ontziende meeuwen!

Iets voorname gaat het er aan toe in de **Oude Markthal** (Vanha kauppahalli). Hier vind je zo'n 25 delicatessenzaken en kleine cafés, waar Finse heerlijkheden als rentierbout, berenvlees en kruipbramenjam te koop worden aangeboden – met daarbij lekkere broodjes die je ter plekke kunt opeten.

Markt: Kauppatori, tram: 2, ma.-za. 6.30-18, in de zomer ook zo. 10-17 uur; Oude Markthal: Eteläranta, vanhakauppahalli.fi, tram: 2, ma.-za. 8-18, in de zomer ook zo. 10-17 uur

Groot en authentiek

Hakaniementori en Hakaniemen kauppahalli 🚶 H 3

De op een na belangrijkste markt van de stad wordt gehouden op een reusachtig plein, dat door de kraampjes eigenlijk niet genoeg wordt gevuld om een levendige sfeer te creëren (vooral 's winters niet). Toeristen zijn hier in de minderheid, zodat de Helsinkiërs min of meer onder elkaar zijn. Heb je minder behoefte aan kraampjes met souvenirs

Het Marimekkopatroom Unikko (klaproos) bestaat al 50 jaar

en eerder belangstelling voor het authentieke Helsinki, dan is dat natuurlijk een voordeel. Bovendien is het prijsniveau hier beduidend lager dan op het centrale Kauppatori. De kraampjes van de bakstenen markthal uit 1914 staan tijdens de restauratie in de vlak naast dit historische pand gelegen 'Glazen Hal'.

Markt: ma.-za. 6.30-16 uur, 's zomers bijna elke zo. 10-16 uur vlooiemarkt; Markthal: Hakaniemien torikatu 1, hakaniemienkauppahalli.fi, tram: 3, 6, 7, 9, metro: Hakaniemi, ma.-za. 8-18 uur

Marktkoopjes en -delicatessen

Hietalahdentori en Hietalahden kauppahalli 📍 F 6

Het grote en door representatieve gebouwen omringde plein Hietalahdentori is vooral in de zomer en in weekenden geliefd bij koopjesjagers. De vlooiemarkt 'Hietsun kirppis' die hier elke dag wordt gehouden is dan ook de grootste en bekendste van het land. Het plein wordt gedomineerd door de prachtige

markthal Hietalahden kauppahalli. Na een tienjarig intermezzo fungeert de 'Hietsu' sinds 2013 weer als een markthal in de klassieke zin van het woord, met delicatessenzaken, cafés en restaurants. Ideaal voor een hapje, een lunch of een diner.

Vlooiemarkt: Hietalahdentori, tram: 6/6T, ma.-vr. 8-18, za. 8-16, 's zomers zo. 10-16 uur; Markthal: Lönnrotinkatu 34, hietalahdenkauppahalli.fi, ma.-di. 8-18, wo.-do. 8-20, vr.-za. 8-23, zo. 10-16 uur

CADEAUS, CURIOSA, DESIGN

Alvar Aalto en andere klassiekers

Artek 📍 kaart 2, G 5

Dit bedrijf, dat in 1935 door Alvar Aalto en andere ontwerpers werd opgericht, is nog altijd wereldberoemd. Het merk geniet een geweldige reputatie. In het hoofdgebouw aan de Zuidelijke Esplanada verkoopt men op twee verdiepingen echte designstukken van Alvar Aalto en

zijn atelier, maar je vindt er ook andere klassiekers, zoals de Barcelona Chair van Mies van der Rohe. Goed, tijdsloos meubel-design voor een stevige prijs.

Keskuskatu 1b, artek.fi, tram: 1, 2, 3, 4, 6, 10, ma.-za. 10-18 uur

Internationaal assortiment

Formverk 📍 kaart 2, G 6

Deze succesvolle onderneming werd in 1993 opgericht en vertegenwoordigt ruim dertig ontwerpers, vooral uit Finland, Zweden en Italië. Je vindt er gebruiksmeubilair, tuinmeubels, lampen en geestige accessoires van hoge kwaliteit. Formverks bekendste ontwerper is Kenneth Wikström.

Iso Roobertinkatu 12-14, formverk.com, tram: 3, 6, 10, ma.-vr. 10.30-18, za. 11-15 uur

Breekbaar

Iittala & Arabia Design Centre 📍

buiten kaart H 1

Even ten noorden van het centrum zijn twee pareltjes van het Fins design een samenwerking aangegaan: Iittala is sinds 1881 gespecialiseerd in glaswerk, terwijl Arabia zich sinds 1873 richt op fraai porselein (vooral de Moeminkopjes zijn populair bij verzamelaars). In de oude fabriek van Arabia vinden liefhebbers van design niet alleen allerlei fraaie souvenirs, je ziet er ook kunstenaars aan het werk. In het bijbehorende museum kom je uitgebreid in contact met Fins design in aardewerk en glas, terwijl je in het laboratorium ook nog zelf creatief aan de slag kunt gaan.

Hämeentie 135, designcentrehelsinki.com, tram: 6, 8, ma.-vr. 10-19, za. 10-16, zo. 12-16 uur; café: ma.-vr. 9-16; museum: di.-vr. 11-17, za. 10-16, zo. 12-16 uur, gratis

Decoratieve kunstnijverheid

Aarikka 📍 kaart 2, G 5

Sinds 1954 verkoopt Aarikka houten sieraden, mobiles, lampen, kopjes, en souvenirs en decoratieve objecten van hout, staal en edelmetaal. Het assortiment dijt steeds verder uit en Aarikka wordt steeds geliefder. De diverse objecten zijn handgemaakt en vervaardigd uit Finse materialen.

Pohjoisesplanadi 27, aarikka.com, tram: 2, 4, 5, 7, ma.-vr. 10-18, za. 10-16 uur

Juwelier met Suomidesign

Kalevala Koru 📍 kaart 2, H 5

De bekendste en grootste fabrikant van Finland verkoopt uitsluitend in eigen land ontworpen en geproduceerde sierobjecten van goud, zilver, brons en roestvrij staal – voor hem en haar. De motieven zijn vaak ontleend aan oude sieraden of verwijzen naar de mythen van het nationale epos *Kalevala* in een moderne vorm. In de winkel vind je bovendien passende klederdracht.

Pohjoisesplanadi 25, kalevalajewelry.com, tram: 2, 4, 5, 7, ma.-vr. 10-18, za. 10-17 uur

Wereldberoemde modeontwerpster

Ivana Helsinki 📍 kaart 5

De kleding van de internationaal bekende mode-ontwerpster Paola Ivana Suhonen is ook te koop in haar eigen winkels in Parijs en Londen. In haar moederland, Finland, wordt in deze boetiek haar altijd actuele en natuurlijk ook erg dure collectie verkocht. Toen Ivana Trump, de inmiddels overleden echtgenote van Donald Trump, in 2010 een klacht indiende op grond van de naamsgelijkenis, moesten de naam en het logo van de firma enigszins worden gewijzigd.

Palopirtintie 15, ivanahelsinki.com, metro M1, M2 tot Itäkeskus, daarna nog 15 min. lopen, wo.-za. 12-18 uur

Kleurig design

Marimekko Esplanadi

📍 kaart 2, G 5

Sinds 1951 is deze toonaangevende Finse textiel-fabrikant wereldberoemd om zijn bloemdesigns in vrolijke kleuren. Die sieren niet alleen jurken en blouses, maar ook tassen, gordijnen, modeaccessoires, rubberlaarzen, beddengoed en tafellinnen. Behalve in de eigen zaak in Mikonkatu 2 is Marimekko ook vertegenwoordigd in de grote warenhuizen van Helsinki, zoals Stockmann, Forum en Kamppi.

Pohjoisesplanadi 33, Kämp Galleria, verdieping G, marimekko.fi, tram: 2, 4, 5, 7, ma.-vr. 10-20, za. 11-18, zo. 12-17 uur

LEEFTIJDSRENS

Jongeren krijgen lang niet altijd toegang tot een club. In Helsinki is de toegang, afhankelijk van het soort tent, verboden voor wie jonger is dan 18, 20, 22, 23 of zelfs 24 jaar. Vaak gelden er ook nog weer diverse subregels, zoals minimumleeftijd tot middernacht 22, daarna 24 jaar, of minimumleeftijd voor begane grond 18, de verdieping erboven 21 jaar. De portier (*vahtimestari*) let hier echt heel precies op!

TOEGANG EN PRIJZEN

Meestal is de toegang gratis, maar populaire clubs vragen zo'n €5-12. Daar komt de garderobe nog bij (zo'n €2-4). Bij de meeste moet je per drankje betalen: met wat geluk krijg je een glas bier (0,4 l) voor minder dan €5, vaker betaal je daarvoor minstens €7. Sterkedrank, longdrinks en cocktails beginnen doorgaans bij €10.

Noordse partykoningin

Er was een tijd dat Helsinki 's avonds niet echt een stad vol leven was, maar dat is voorbij. Er bestaat nu een flitsende uitgaanswereld van clubs, kroegen en partygelegenheden. Overal schieten de uitgaansadressen uit de grond, de populaire buurten lossen elkaar geregeld af en zelfs in de grijze arbeiderswijken is het een en al uitgaansleven.

Als je op vrijdag of zaterdag uitgaat, krijg je volop livemuziek te zien en te horen, kun je zelfs tot na 4 uur dansen en leer je met Helsinki een nieuwe Europese partykoningin kennen.

Tot de hotspots van de uitgaanswereld behoort het stationsplein, waar een hoge concentratie (nacht)clubs te vinden is, die je zelfs in meer dan een weekend niet allemaal kunt afwerken. Een paar honderd meter verder westwaarts liggen onder het station Kamppi talloze kunstenaarstent, alternatieve bars, rockclubs en lerse pubs heel dicht bij elkaar.

In de wijk Töölö is het publiek wat ouder en zijn de gelegenheden wat degelijker. Dat geldt ook voor de Esplanade, waar je een mix van stijlvolle chillout-oases, rustieke pubs en chique nachtclubs vindt. Als het om nachtclubs gaat, is het zuidwestelijke designdistrict the place to be. Verder naar het noorden is de voormalige arbeiderswijk Kallio met talloze cafés, restaurants, bars en clubs het nieuwe en populaire partydistrict voor studenten en hipsters. Maar als je echt op z'n Fins uit je dak wilt gaan, dan ga je naar een van de talloze karaokebars!

In noordse stijl, wat onderkoeld

BARS EN KROEGEN

Bij de heilige president

St. Urho's Pub 🍷 F 4

De dikke bril in het logo van de kroeg en de naam geven het al aan: de schutpatroon van deze pub is niemand minder dan Urho Kekkonen, de legendarische president van Finland, die hier om zo te zeggen heilig is verklaard. 'Urkki' is te vinden tussen het Parlement en het Nationaal Museum en is al sinds 1973 een bekende pub die geregeld wordt bezocht door bezoekers uit de wereld van de opera, de politiek en de pers. Op de drankenlijst staan meer dan honderd biermerken, waaronder diverse Belgische trappistenbieren. En als je een keer iets Fins wilt proberen, vraag dan om een troebele Sahti, het traditionele ongefiltreerde zelfgebrouwen bier van het land. Op de menukaart staan pubgerechten in de hogere prijsklasse, met burgers, fish-and-chips en pizza.

Museokatu 10, tel. 09 58 07 72 22, urhospub.fi, tram: 4, 10, zo.-do. 15-24, vr.-za. 15-1 uur

Cocktail met film

Riviera 🍷 H 2

Deze knusse bioscoop en de daarbij behorende bar bieden de bezoeker genot op zowel culinair als cineatografisch gebied: terwijl op het filmdoek uiteenlopende films worden getoond – van het algemeen populaire programma tot klassiekers – kun je in de bar uitstekend terecht voor een goed glas bier of wijn en een paar hapjes.

Harjukatu 2, tel. 050 331 45 08, rivierakallio.fi, metro: Sörnäinen, ma.-do. 16-22, vr.-za. 16-23 uur

Podium voor zangtalenten

Wallis Karaoke Bar 🍷 J 5

Als het mogelijk is dat de Finnen ergens evenveel van houden als van de sauna, dan komt karaoke in de buurt: op het podium en met een microfoon in de hand laat de Fin het cliché van zwijzaamheid in de prullenbak verdwijnen. De nummer één in Helsinki is het in 2017 geopende Wallis met een

gemoedelijke bakstenen entourage en een terras dat een geweldig uitzicht biedt op zee. Vrees niet: als je zelf niet zo nodig op het podium hoeft, kun je in een hoekje terugtrekken en van de sfeer genieten.

Kanavaranta 7 E 22, npp.fi/en/restaurants/wallis-karaoke-bar, tram: 4, 5, wo.-zo. 20-3, vr.-za. 18-4.30 uur

Zingen in de wc

Restroom 🍷 G 7

Zingen hoeft niet voorbehouden te blijven aan de douche: dit gebouwtje werd in 1952 opgetrokken als ruimte voor openbare toiletten, maar herbergt nu een eenvoudige karaokebar, zonder een podium en zonder veel luxe, maar daardoor met des te meer charme. Wie dringend behoefte heeft zich de longen uit het lijf te zingen, kan hier terecht. Daarnaast laat de bar ook wel zien dat Finnen een hang naar het wat zonderlinge hebben.

Tehtaankatu 23 A, tel. 096 727 43, karaokebar.net/restroom, tram: 1, vr.-za. 18-2 uur

Relaxte kunstenaarskroeg

Musta kissa 🍷 G 3

In het hart van Kallio is dit een fijne tent voor wie bij goede muziek wil genieten van bier, wijn of een cocktail, en zo nu en dan een liveoptreden wil bijwonen of wil deelnemen aan een kunstexpositie of performance (lieft ook experimenteel). De inrichting is rustiek, met de charme van de jaren 70.

Toinen linja 15 (ingang om de hoek, Suonionkatu 1), Facebook: MustaKissaHelsinki, tram: 3, 6, 7, 9, ma.-di. 17-2, wo.-zo. 16-2 uur

Authentiek of cultuurschok?

Zetor 🍷 kaart 2, G 5

In een zijstraat van de Mannerheimintie gelegen kroeg met restaurant en nachtclub – al heel lang een cultadres en voor velen een must als je in Helsinki bent. Zetor is vernoemd naar een Tsjechische tractorfabriek en in de rustiek-kitscherige entourage met veel hout, opgezette rendieren en een allegaarte van het Finse platteland staan inderdaad ook echt tractoren opgesteld.

Te midden van alle drukte worden de-geelijke Finse gerechten geserveerd als *pyttipanna*, worst, rendierlees of een enorme Tractor Man's Steak (€35/50). Af en toe wordt er 's avonds livemuziek gespeeld en kan er worden gedanst. Verder kun je bij Zetor roulette spelen en souvenirs kopen, onder andere artikelen van de Leningrad Cowboys.

Mannerheimintie 3-5, raflaamo.fi/en/helsinki/zetor, tram: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, ma.-di. 15-23.30, wo.-do. 15-2, vr.-za. 13-4.30, zo. 13-23.30 uur

Goed, beter, bier

Bryggeri Helsinki ⚙️ kaart 2, H 5
Voor echt lekker bier kun je terecht in Bryggeri, waar zelfgebrouwen bier wordt geschonken – en dat is ook duidelijk te zien: de koperen brouwketel in het midden van het restaurant trekt als eerste de aandacht. Bij het bier in Duitse stijl wordt steeds rekening gehouden met de Scandinavische keuken: op de menukaart staat bij de gerechten, veelal op basis van seizoens- en streekproducten bereid, meteen een aanbeveling voor het bijpassende bier. Je hebt hier een grote keus uit regionale en Finse bieren. Vooruit dan maar: kippis!

Sofiankatu 2, tel. 010 235 25 05, bryggeri.fi, ma.-vr. 11-24, za. 12-24 uur

TICKETS EN INFORMATIE

Of het nu gaat om sportwedstrijden, concerten of andere evenementen: bij het **verkooppunt Tiketti** kun je aan de balie terecht om toegangskarten te kopen of online te bestellen ⚙️ kaart 2, F 4, Urho Kekkosen katu 4-6, tel. 06 001 16 16, tiketti.fi, ma.-za. 9-21, zo. 11-19 uur). Andere ticketaanbieders op internet voor heel Finland zijnlippu.fi en ticket master.fi.

Het beste magazine met informatie over het uitgaans- en culturele leven in de hoofdstad is **Helsinki This Week** (als folder of online op helsinkithisweek.com).

Pub op roletjes

SpåraKOFF Pub Tram ⚙️ kaart 2, G 5
De rondrijdende, knalrode tramkroeg SpåraKOFF biedt een wel zeer originele ambiance door een sightseeingtour te combineren met het bezoek aan een pub. Een nostalgische tram uit 1959 is met behulp van veel mahoniehout en messing omgetoverd tot een sfeervolle pub die ruimte biedt aan dertig gasten en rijdt gedurende de zomermaanden rondjes van ongeveer 45 minuten dwars door de binnenstad van Helsinki (haltes: Centraal Station/Mikonkatu 17, Linnanmäki, Ooperatalo, Kauppatori). Men serveert cider, softdrinks en natuurlijk bier, want Koff is een populair merk van de grootste Finse brouwerij Sinebrychoff, die ook de oudste van Scandinavië is (tegenwoordig onderdeel van het Carlsbergconcern). Je kunt lekker zitten, rondkijken en met elkaar proosten – een uniek en misschien wat kort genoegen, want het is jammer dat de rit zo snel afgelopen is.

Mannerheimintie 5, tel. 0300 870 020, raflaamo.fi/en/helsinki/sparakoff, SpåraKOFF-Pub-tramtours: vanaf half mei vr.-za., juni-aug. ma.-za. 14, 15, 17, 18, 19 en 20 uur, start bij tramstation Mikonkatu naast het Centraal Station, €12, onder 12 jaar €5

Ontegenzeglijk Fins

Villi Wäinö ⚙️ kaart 2, G 5
Het concept van dit restaurant in de binnenstad wijst elk internationaal karakter van de hand. De Finse bijnaam *Suomalainen Olutravintola* geeft al aan wat hier belangrijk is: dit is een 'Fins bierhuis'. Dat is het ook te zien aan de inrichting (veel hout, motieven van *Kalevala* en uiteraard een sauna), aan snacks (gedroogd rendierlees) en vanzelfsprekend aan het bierassortiment: de meeste Finse brouwerijen zijn hier vertegenwoordigd. Zelfs de muziek die elke vrijdag en zaterdag door een dj wordt gedraaid en gasten aanmoedigd om te dansen is Fins. Al met al zijn er drie verdiepingen en in de zomer is er ook nog een terras.

Kalevankatu 4, tel. 050 357 67 04, villiwaino.fi, tram: 1, 3, 6, 10, zo.-do. 14-2, vr. 14-5, za. 12-5 uur

Relaxed met een biertje in de hand – in de SpåraKOFF Pub Tram

Bar als een huiskamer

Punavuoren Ahven ⚙️ G 6
Ten noorden van Eira in de vroegere arbeiderswijk Punavuori gelegen. Deze tent is bij toeristen minder bekend, maar des te meer bij buurtbewoners, die zich hier thuisvoelen als in een woonkamer. Net als bij veel bars in Helsinki verwijst de naam naar een vis (baars in dit geval). Opvallend is dat er geen muziek wordt gedraaid. De sfeer is misschien juist daardoor uitgelatener en weerspreekt het cliché van zwijgzaam Finnen. Of zou het aanbod van alcohol daarmee te maken hebben? Er worden veel lokale, maar ook Britse en Duitse bieren geschonken. Verder komen liefhebbers van whisky aan hun trekken: je hebt hier de grootste keus van heel Finland.

Punavuorenkatu 12, kalaravintolat.fi/ravintola/punavuoren-ahven, tram: 1, 3, zo.-ma. 14-24, di.-za. 14-2 uur

Een echte bierent

Oluthuone Kaisla ⚙️ kaart 2, G 4
Meer dan tweehonderd bieren staan in het 'bierhuis' Kaisla op de kaart – dat is een nationaal record! Enkele van de 33 tapkranen zijn steevast gereserveerd voor producten van Finse microbrouwerijen. Voor een

tussendoortje zijn er diverse snacks beschikbaar, zoals sandwiches, nachos of worst. Afgezien van de grootte valt Kaisla in de categorie 'authentieke bierkroegen', met een warme sfeer en een inrichting waarin veel hout is verwerkt en men niet is gewicht voor modern design. Een ander voordeel is de uiterst centrale ligging vlak bij het Centraal Station en recht tegenover het metrostation van de universiteit van Helsinki. Dat kan nog goed van pas komen als je je iets te veel hebt verdiept in het bestuderen van al die verschillende biersoorten ...

Vilhonkatu 4, 2 ingangen: Vilhonkatu, Vuorikatu, tel. 010 766 38 50, raflaamo.fi/en/restaurant/helsinki/kaisla, metro: Kaisaniemi, ma.-do. 14-1, vr.-za. 12-3, zo. 13-1 uur

LIVEMUZIEK

Stedelijke cultuurfabriek

Korjaamo ⚙️ E 2
Zin om wat cultuur op te snuiven? In de 'Reparatiewerkplaats' (*korjaamo*) is altijd iets te beleven! De gele hallen van de voormalige tramremise zijn tegenwoordig het decor voor een ruim aanbod van kunst en vermaak,

variërend van muziek tot tentoonstellingen en theater. In de bioscoop kun je speciaal geselecteerde films bekijken en als je trek hebt gekregen, kun je terecht in het restaurant of de sushibar. Tijdens de zomermaanden vinden er buiten ook evenementen plaats in de tuin. Ten slotte vindt je in dit pand ook het Trammuseum.

Töölönkatu 51 A/B, tel. 040 082 42 29, korjaamo.fi, tram: 2, 3, 4, 10, bar: ma. 11-14, di. 11-21, wo.-do. 11-23, vr. 11-1, za. 12-1 uur; museum: di.-wo., vr. 11-16, do., za.-ma. 11-17 uur, toegang gratis

Als in Dublin

Molly Malone's 🌟 kaart 2, G 5
Uit de groen geschilderde gevel van deze kroeg blijkt al meteen dat dit een Ierse pub is. Het is zelfs de oudste Ierse pub van Helsinki, die bovendien geregeld wordt gekozen tot de top vijftig van Europa. Elke avond is er live-muziek en vaak ook stand-upcomedy. De gestage toevoer van Guinness of single-maltwhiskey aan de drie bars zorgt voor een authentieke sfeer. De twee verdiepingen van de pub zitten dikwijls propvol.

THEATER, OPERA, CONCERT

Helsinki telt vijftig theaters, van gevestigde grote huizen tot kleine avant-gardistische podia, en met danstheaters en zomertheaters. Het belangrijkste theater is het **Nationaal Theater** (Suomen kansallisteatteri, 🌟 kaart 2, G 4, kansallisteatteri.fi) naast het station, waar het repertoire meestal klassiek is. Wie van opera of ballet houdt, kan zich richten op de **Nationale Opera** (Suomen kansallisooppera, 🌟 F 3, oopperabaletti.fi). Voor klassieke muziek is Helsinki een gewaardeerde locatie in heel Europa. De grootste concerten worden uitgevoerd in het **Muziekhuis** (Helsingin musiikkitalo, 🌟 F 4, musiikkitalo.fi).

Kaisaniemenkatu 1C, mollymalones.fi, tram: 3, 5, 6, 7, 9, metro: Helsingin Yliopisto, zo.-do. 14-2, vr.-za. 14-4 uur

Jazzclub, restaurant en streetbar Storyville

Al jarenlang staat deze gelegenheid bekend als een van de beste jazzclubs in de hele wereld. In een voormalige kolonkelder treden minstens viermaal per week allerlei jazz- en bluesbands op; de muziek die ze ten gehore brengen varieert van traditioneel tot cool en modern. Je kunt hier een verdieping hoger bovendien goed en niet al te duur eten (onder andere ambitieuze cajun- en Creoolse gerechten), en bij mooi weer kun je buiten op een van de gezelligste terrassen van de stad zitten en genieten van grillgerechten of koele *lapinkulta* van de streetbar.

Museokatu 8, storyville.fi, tram: 4, 10, pianobar (begane grond): ma.-do. 19-1/4, vr.-za. 19-4; muziekclub (beneden): do. 19-1, vr.-za. 19-4 uur

Wild en luid Tavastia en Semifinal

🌟 kaart 2, F 5
De legende leeft voort: **Tavastia** is in 1970 opgericht en is dé rockclub van het land. Het is niet alleen voor Finse musici een eer om hier te mogen spelen. Er is dan ook bijna elke avond live-muziek te horen van bekende Finse of buitenlandse bands – meestal gaat het er vrij wild en luid aan toe. Ernaast staat **Semifinal**, dat een kleine broer lijkt; hier kunnen nieuwkomers meestal hun sporen verdienen, om dan later ooit in Tavastia te mogen spelen (de clubs hebben dezelfde openingstijden en website).

Urho Kekkonenkatu 4-6, tavastiaklubi.fi, metro: Kamppi, zo.-do. 20-1, vr.-za. 21-4 uur

Hardrock

On the Rocks 🌟 kaart 2, G 4
Het is maar goed dat deze tent naast het Centraal Station staat, want zo'n buur zal niet zo gauw over lawaai beginnen te klagen. In deze kelderrockclub worden elke week meerdere liveoptredens en dj-feesten georganiseerd. Een verdieping hoger en op

het terras of bij de streetbar vind je stand-upcomedy en jamavonden. De vrijdag- en zaterdagavondfeesten zijn legendarisch. Wie zin heeft om een potje pool te spelen, kan gratis gebruikmaken van de biljarttafels. De club is zich zeer beslist bewust van de eigen positie, dat blijkt wel uit de groet waarmee de bezoekers welkom worden geheten: *Helsinki is the rocking capital of Europe and right in the center there's On the Rocks. Welcome!* Mikonkatu 15, tel. 040 063 09 60, rocks.fi, tram: 2, 5, zo.-do. 16-4.30, vr. 16-5, za. 14-5 uur

De beste livemuziek

Apollo Live Club 🌟 kaart 2, G 5
Waar zich overdag het kooplustige winkelpubliek verdringt, staan de mensen ook 's nachts als sardientjes dicht op elkaar – maar dan swingend op de maat van de muziek. Apollo, een van Helsinki's populairste clubs, bevindt zich in Forum, het centraal gelegen winkelcentrum. Dat dit vroeger een bioscoop is geweest, zie je aan de extravagante inrichting met rode gordijnen. In Apollo staan afwisselend live-muziek, disco en stand-upcomedy op het programma – en natuurlijk ook karaoke.

Mannerheimintie 16, apolloliveclub.fi, tram: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, straatbar: ma.-do. 15-21.30, vr.-za. 15-4 uur, gratis toegang ma.-do. en vr.-za. voor 22 uur, minimum leeftijd: 18 jaar, vr.-za. na 22 uur 24 jaar; terrasbar: 's zomers 18-4 uur; liveclub en karaoke: vr.-za. 22-4 uur, minimum leeftijd: 24 jaar

DANSED

Drie bij elkaar

Kaiku 🌟 H 3
Laat je niet misleiden door de nogal haveloze aanblik van het oude fabrieksterrein: technoclub Kaiku in de hippe wijk Kallio geniet een internationale cultstatus! En als je even wat anders wilt, kun je een stukje verderop terecht in de legendarische undergroundclub **Kuudes Linja** (kuudeslinja.com) en in **Siltanen** (in restaurant Onda, ► blz. 97).

ZIN IN EEN FILM?

Finnkino (finnkino.fi, tel. 600 007 007) runt vijftien bioscopen in elf Finse steden, in Helsinki zijn het er drie: **Kinopalatsi** 🌟 kaart 2, G 4, Kaisaniemenkatu 2), **Tennispalatsi** 🌟 kaart 2, F 5, Salomonkatu 15) en **Maxim** 🌟 kaart 2, G 5, Kluuvikatu 1). Hier draaien internationale blockbusters. Maxim is de oudste bioscoop van Finland en is na renovatie in 2018 heropend.

Orion 🌟 kaart 2, F 5, Eerikinkatu 15, cinemaorion.fi, kwaliteitsfilms in een schitterende art-decobioscoop uit 1927.

Regina 🌟 kaart 2, G 4, Töölönlahdenkatu 4, tel 029 53 38 000, kino.regina.fi, juweeltjes uit de collectie van het Nationale Audiovisuele Instituut in de Centrale Bibliotheek Oodi.

Korjaamo Kino Bio Rex 🌟 kaart 2, G 5, Mannerheimintie 22-24, korjaamokino.fi, verzorgt vr.-zo. filmvoorstellingen in Lasipalatsi en in de bioscoop van Korjaamo in Töölö (► blz. 108).

Hämeentie 13/Kaikukatu 4, tel. 045 111 14 66, clubkaiku.fi, tram: 3, 6, 7, 9, vr.-za. 21-4.30 uur, minimum leeftijd: 20 jaar

Historisch pand in het park

Kaivohuone 🌟 H 7
Sinds 1838 dineerde de high-society in het door Carl Ludwig Engel ontworpen pand van het voormalige kuuroord en nog altijd bruist het hier, midden in het groene Kaivopuistopark, van het leven. Je komt hier niet voor je rust: 's nachts is deze locatie het trefpunt van talloze feestvierders. Er zijn vaak optredens van Finse topartiesten. Wie de zweetende en dansende menigte even wil ontlopen, kan naar het terras gaan en genieten van het fantastische uitzicht. Tip: het is maar een klein eindje lopen naar zee.

Iso Puistotie 1, kaivohuone.fi, tram: 3, mei-aug. wo., vr.-za. 22-4 uur

Reisinformatie

AANKOMST

Op Airport Helsinki-Vantaa

De luchthaven van de Finse hoofdstad ligt zo'n 20 km ten noorden van het centrum. Vanaf Amsterdam en Brussel vertrekken dagelijks meerdere vluchten naar Airport Helsinki-Vantaa (finavia.fi/en). Vervoer naar Helsinki: bus 600 (Lentoasema-Rautatietori) rijdt in 40 minuten volgens een vaste dienstregeling van de luchthaven naar het Centraal Station. Om de 10 minuten

GO HELSINKI CARD

Als je de Finse hoofdstad intensief wilt leren kennen, kun je op de kosten besparen met een **Go Helsinki Card** (gocity.com/helsinki). Deze kost €52 voor 24 uur, €63 voor 48 uur of €74 voor 72 uur. Voor de duur van de kaart heb je dan gratis toegang tot zo'n dertig attracties, profiteer je van speciale aanbiedingen en kortingen (zoals 10-20% korting in bepaalde restaurants), kun je zo vaak en lang als je wilt plaatsnemen in de bus van City Sightseeing Helsinki en binnen zone A en B onbeperkt reizen met trein, bus, tram, metro en de Suomenlinna-veerboot (let op: de kaart is niet geldig op de rit naar de luchthaven). Je kunt de kaart eenvoudig online kopen en ophalen bij een van de afhaalpunten of tijdens je verblijf in Helsinki aanschaffen bij een van de verkooppunten, zoals bij het toeristenbureau, bij reisbureaus en grote hotels (de adressen vind je op de website onder 'Collection'). Ben je niet van plan musea te bezoeken, dan ben je overigens goedkoper uit met een **dagkaart van vervoersbedrijf HSL** (1 dag €8, 2 dagen €12, 3 dagen €16, 4 dagen €20, ► blz. 112).

brengt een trein je in een halfuur in het centrum via de Ring Rail Line. Deze lijn beschrijft een grote cirkel, zodat het eigenlijk niet uitmaakt of je de P-trein (Helsinki, Tikkurila, luchthaven, Myyrmäki, Helsinki) of de I-trein in omgekeerde richting neemt. De roltrappen naar het treinstation van de luchthaven vind je in de corridor tussen de terminals. Kaartjes (voor trein of bus) zijn verkrijgbaar bij de R-kioski of de HSL-kaartjesautomaten. Een kaartje voor de regionale trein Vantaa-Helsinki kost €4,10. Ook taxi's zijn ruimschoots voorhanden; het traject naar het centrum van Helsinki kost €45-50; voor extra bagage en avond- en nachtritten wordt een toeslag berekend. Vooraf je taxi boeken is ook mogelijk: je vluchtgegevens worden gevolgd, zodat je na aankomst direct in de taxi kunt stappen (airporttaxi.fi, vanaf €50).

VEILIGHEID EN NOODGEVALLEN

Finland is een uiterst veilig land voor toeristen: de misdaadcijfers liggen hier beduidend lager dan in vrijwel alle andere landen van Europa. Waakzaamheid is vooral geboden als je een uitstapje maakt naar Tallinn of St.-Petersburg, waar het met de veiligheid aanzienlijk slechter is gesteld. Het politiebureau ligt buiten het centrum in Pasila (Pasilanraito 11). Bel bij vermissing of diefstal van je pinpas of creditcard zo snel mogelijk het internationale nummer van je bank. Of blokkeer via tel. 0031 (0)90 03 43 45 67 (zie ook pasblokkeren.nl) of tel. 0032 (0)78 170 170 (zie ook cardstop.be).

Belangrijke telefoonnummers

Europees alarmnummer: tel. 112
 Politie in Helsinki: tel. 0295 47 00 11
 Medisch noodgeval: tel. 116 117 (24 uur per dag)
 Medische noodhulp: bij een medisch noodgeval kunnen buitenlanders het best hulp zoeken in de Universiteitskliniek in

Je kunt Helsinki op allerlei manieren verkennen, de beste opties blijven toch een ritje in de tram of op een van de gele stadsfietsen

het Haartman Hospital (Haartmaninkatu 4, tel. 09 47 17 11 20). Ook bij de artsenspost Terveystalo Kamppi (Jaakonkatu 3, tel. 030 60 00) is meestal personeel aanwezig dat Engels spreekt. In minder acute gevallen kun je naar het dichtstbijzijnde medisch centrum (*terveysasema*) gaan.

DIPLOMATIEKE VERTEGENWOORDIGING

Nederlandse ambassade: Erottajankatu 19B, 00130 Helsinki, tel. 09 22 89 20, berichten via WhatsApp: tel. +316 82 38 77 96.

Belgische ambassade: Kallioliinintie 5, 00140 Helsinki, tel. 09 17 04 12, finland.diplomatie.belgium.be/nl.

TOERISTENINFORMATIE

Toeristenbureau: alle informatie voor een optimaal verblijf in de Finse hoofdstad, sinds 2022 gevestigd op een nieuwe locatie (Aleksanterinkatu 24, ma.-vr. 9.30-17, za.-zo. 10-16, mei-sept. ma.-vr. 9-19, za.-zo. 10-17 uur). Tijdens de zomermaanden kun je voor toeristische informatie ook terecht in het paviljoen op de Lyypekinlaituri (voor de openingstijden zie myhelsinki.fi).

WEBSITES

myhelsinki.fi: toeristische informatie en een uitgebreide evenementenagenda
discoverhelsinki.fi: informatieve en inspirerende tips, ook als app
visitfinland.com: informatie over leuke bestemmingen in het hele land
hel.fi: website van de stad
yle.fi/news: actuele Finse nieuwsberichten in het Engels
finland.fi: alles wat je graag wilt weten over Finland

DUURZAAM IN HELSINKI

Voor je verblijf in Helsinki heb je geen auto nodig – alle interessante bezienswaardigheden, wijken en uitstapjes kun je makkelijk met het openbaar vervoer of op een stadsfiets bereiken. Op myhelsinki.fi/en/think-sustainably lees je hoe je je verblijf zo duurzaam mogelijk kun inrichten en op hel.fi/en/urban-environment-and-traffic vind je nuttige informatie over alle vervoersmiddelen. Kom je toch met de auto, dan kun je die aan de rand van de stad parkeren en daarna met het openbaar vervoer reizen om tijd en kosten te besparen (www.hsl.fi/en/travelling/park-ride).

... met het openbaar vervoer

Helsinki beschikt over een groot netwerk van bus, tram, metro en over een veerdienst naar Suomenlinna. Het hoofdstedelijke metronetwerk, dat met 'Länsimetro' is uitgebreid naar het westelijke Espoo (huidige eindstation Matinkylä), is het noordelijkste metrostelsel ter wereld. Het netwerk wordt gerund door stedelijk vervoersbedrijf HSL (voor uitvoerige informatie over trajecten en tarieven zie www.hsl.fi/en). Het **tarief** is afhankelijk van het aantal zones dat je doorkruist. De stedelijke agglomeratie van Helsinki telt er vier (ABCD), waarbij de zones A en B samen als één reisgebied tellen. Een enkeltje voor een reis binnen zones A en B kost €2,80 en is 80-110 minuten geldig; gedurende die tijd kun je naar believen gebruikmaken van bus, trein, tram, metro en de veerdienst naar Suomenlinna (dat in zone A ligt). Je koopt je kaartjes bij de blauwe ticketautomaten of via de HSL-app. Voor je instapt, moet je over een geldig kaartje beschikken. Als je veel van het openbaar vervoer gebruik gaat maken, kun je een dagkaart kopen, die via de app verkrijgbaar is in alle varianten van 1 tot 13 dagen of van 1 tot 7 dagen bij de automaten, de verkooppunten van het vervoersbedrijf (bijvoorbeeld bij Centraal Station, metrostations, busstation) en de R-kiosken. Met een **dagkaart** voor zones A en B (€8) kun je 24 uur lang gebruikmaken van alle openbare vervoersmiddelen in de

stad, inclusief de Suomenlinna-veerboot (2 dagen: €12, 3 dagen: €16). Deze goedkope manier van reizen is er ook voor de **uitgebreide dagkaart**, voor zones A, B, C en D, waarmee je tevens naar en in de buurgemeenten Espoo, Kauniainen, Vantaa, Kerava, Sipoo en Kirkkonummi kunt reizen (1 dag: €15, 2 dagen: €22,50, 3 dagen: 30). Overigens kun je met de **Go Helsinki Card** (► blz. 110) onbeperkt van alle openbare vervoersmiddelen in de regio gebruikmaken.

Het belangrijkste verkeersknooppunt is busterminal Kamppi, dat dicht bij het Centraal Station ondergronds aan de overkant van de Mannerheimintie ligt. Op het E-niveau vertrekken de bussen naar Espoo, op het K-niveau de langeafstandsbussen naar heel Finland (zie matkahuolto.fi).

Let op: bij een controle hoeven toeristen niet te rekenen op een soepelere behandeling. Wie geen kaartje heeft, betaalt een boete van €80 plus de ritprijs.

... met de fiets

In vergelijking met Stockholm en vooral Kopenhagen liep Helsinki achteraan wat betreft de aanleg van een netwerk van fietspaden. Ook hier heeft de stad een inhaalslag gemaakt met 1200 km aan fietspaden. Het is nu een genot om de eilanden en baaien op de fiets te verkennen. Fietsverhuurders zijn op veel plaatsen te vinden, terwijl diverse

accommodaties hun gasten van huurfietsen kunnen voorzien. In de periode van begin april tot eind oktober staan bij niet minder dan 460 stallingen in het stedelijke gebied van Helsinki en Espoo maar liefst 4600 knalgele citybikes voor je klaar, die hier als een onderdeel van het ov-netwerk worden beschouwd. Om van deze openbare stadsfietsen gebruik te kunnen maken, moet je je eerst registreren op www.hsl.fi/en/citybikes (menu in het Engels, betalen met een creditcard). Je krijgt dan een PIN-nummer waarmee je de fietsen kunt huren en weer bij een stalling kunt wegzetten. Je huurfiets moet binnen 30 minuten bij een stalling worden teruggezet. Als je langer doorrijdt, betaal je een toeslag van €1 per halfuur; wacht je langer dan 5 uur met het terugzetten van de fiets, dan geldt een boete van €80. Een online-kaart laat zien bij welke stallingen in de buurt een citybike beschikbaar is (www.hsl.fi/en/citybikes/stations).

... met waterbus of excursieboot

Buiten de goedkopere stedelijke veerboot naar Suomenlinna vertrekken de hele zomer met korte tussenpozen excursieboten en waterbussen (*vesibussi*) naar bijvoorbeeld Suomenlinna, de dierentuin, Tapiola, de scheren en naar nog verder liggende bestemmingen, zoals Loviisa, Porvoo, Tammisaari en Hanko. De meeste boten leggen aan bij het Kauppatori, maar er zijn nog veel meer verbindingen beschikbaar vanaf de aanlegsteigers bij Ruoholahti (nabij de Oude Nokiakabelfabriek Kaapelitehdas), Kaivopuisto en Eira (nabij Café Carusel en Café Ursula), bij de Olympiade en bij het Hakaniementori.

... met de sightseeingbus

Diverse busrondritten worden het hele jaar aangeboden door Strömman (tel. 09 22 88 16 00, stromma.fi/en/helsinki). In de periode okt.-apr. kun je mee met de Helsinki Panorama Sightseeing-tour. Een rit duurt krap 2 uur, kost €32 en vertrekt dagelijks om 11 uur vanaf de Fabiankatu vlak bij de Esplanade. In de periode mei-sept. kun je een klassieke rondrit

MET DE BOOT

Rondvaarten bieden een overzicht van de stedelijke eilandenwereld. In het stadsgebied liggen 315 eilanden, en dan tellen we alleen nog maar de grotere. De bootexcursies vertrekken doorgaans vanaf het Marktplaatsje en je kunt kiezen of je de tocht maakt in een speedboot, zeilboot, historische raderboot of moderne excursieboot. De duur varieert van 1 uur tot een hele dag. De prijs bedraagt rond de €25 p.p. (zie royalline.fi, stromma.fi). Er zijn ook combitickets te koop voor zowel een excursie per boot als per bus (zie elders op deze pagina). Met de historische stoomboot J.L. Runeberg kun je een rondvaart maken naar Porvoo en Loviisa (www.msjlruneberg.fi). Uniek is de ervaring aanboord van de historische kanonneerschuit Diana tijdens een zeiltocht voor Suomenlinna (vanaf €25, suomenlinnatours.com).

maken volgens het hop-on-hop-off-principe: aan boord van een dubbeldekker maak je een rondrit van ca. 90 minuten. Onderweg kun je bij elk van de 19 haltes naar believen uit- en weer opstappen. Je ticket is 24 (€32) of 48 (€46) uur geldig. Tussen 10 en 16 uur vertrekken de rode dubbeldekkers om de 20 tot 30 minuten vanaf het Senaatsplein. In dezelfde periode rijdt er ook een hop-on-hop-offbus van de firma CityTours (90 min., 22 haltes, €32/24 uur, citytour.fi). Beide firma's bieden combikaartjes aan met een boottocht van 1,5 uur (Strömman €44 CityTours €42). Ook interessant kan de aanschaf zijn van een **City Pass** (24 uur: €51, 48 uur: €63, 72 uur: €74) voor gratis deelname aan toeristische bustour, gratis gebruik van het openbaar vervoer, gratis toegang tot de belangrijkste musea en bezienwaardigheden, aantrekkelijke kortingen en aanbiedingen (getyourguide.nl).

NEEM DE TRAM!

Nu Helsinki nog steeds geen afscheid heeft genomen van zijn sympathieke, ouderwetse tram, is het wel aardig om er ook een keer gebruik van te maken. Een extra argument is dat je met de tram echt snel en comfortabel bij alle belangrijke bezienswaardigheden kunt komen. De groene wagons rijden met korte tussentijden, ze zijn sneller dan de bussen over hetzelfde traject, de grote ramen zijn geweldig voor sightseeing, en je reist samen

met een representatieve doorsnede van de bevolking van Helsinki. Lijn 2 en lijn 3 maken een grote lus, die als een 'klassieke sightseeingtour' kunt beschouwen (overstaphalte Aurora sairaala). Met een dagkaart (€8, enkeltje €2,80) kun je Helsinki een dag lang zelf met de tram ontdekken en hoef je niet je beurs te trekken voor een dure sightseeingtour. Wie onder-tussen iets wil drinken, kan de Spärr-KOFF Pub Tram nemen (► blz. 106).

Hoe zegt u?

yksi, kaksi, kolme

een, twee, drie

kyllä

ja

Ei

nee

ole hyvä

alsjeblieft

kiitos

dankjewel

kippis

proost

MOI

hallo

Kahvihammastani pakottaa.

(letterlijk: mijn koffietand doet pijn)
ik ben toe aan koffie

käydä saunassa

naar de sauna gaan

Sauna on köyhän
apteekki

de sauna is de apotheek
van de armen

LISÄTÄ LÖYLYÄ

(letterlijk: voor meer stoom in de sauna zorgen)
olie op het vuur gooien

A

Aalto, Aino 82
Aalto, Alvar 6, 29, 31,
45, 48, 55, 57, 81, 82,
91, 99, 102
Aankomst 110
Aarikka 103
Academische Boekhandel
31, 99
Agricolakerk 61
Agricola, Mikael 61
Ainola 79
Airport Helsinki-Vantaa
110
Akateeminen Kirjakaup-
pa 99
ALA Architects 83
Aleksis Kivimonument
35
Alexander II, tsaar 21
Allas Sea Pool 50
Alvar Aallon kotitalo 82
Alvar Aaltohuis 82
Ambassades 111
Amos Rex 41
Apollo Live Club 109
Arabia Design Centre
103
Arabianranta 83
Architectuurmuseum
46, 81
Arctech-Helsinkiwerf
68
Arkkitehtuurimuseo
81
Artek 28, 45, 102
Ateljee Bar 43
Ateneum 34

B

Bank van Finland 23
Bioscoop Tennispalat-
si 63
Bioscopen 109
Black & White 99
Blinit 96
Boerderij Antti 71
Bokkeneiland 73
Boottocht (excursie) 113
Botanische Tuin 35, 85
Both Helsinki 87
Bryggeri Helsinki 106
Bulevardi 43

C

Café Aalto 30, 82, 99
Café Balder 22, 23
Café Birgitta 60
Café Carusel 94
Café Charlotta 42
Café Ekberg 43
Café Engel 22
Café Esplanad 30
Café Krypta 22
Café Mieritz 72
Café Piper 76
Café Regatta 65
Café Roasberg 34
Café Sininen Huvila
57, 94
Café Strindberg 94
Café Ursula 60
Caverna 96
Centraal Station 32
Centrale Bibliotheek Oodi
5, 36, 38, 39, 83, 109
C. Hagelstam Antikvari-
aatti 99
Concerten 108
Cultuurhuis 81

D

Danshuis 69
De drie smeden 37
Design 46, 102
Designdistrict 10, 44, 98
Designmuseum (Design-
museum) 46, 80
Didrichsenin Taidemu-
seo 78
Didrichsens Kunstmuse-
um 78
Digelius 99
Dom 21
Droogdokken 77
Duijboot Vesikko 77
Duitse Kerk 58
Duurzaamheid 111
Dwaze dagen 99
Dylan Arabia 91
Dylan Marmoripihä 91

E

Eduskuntatalo 38
Ehrensverd, Augustin 77
Ehrensverdmuseum 76
Eira 11, 58, 61

Eiranranta 60
Eiran Sairaala 61
Eiraziekenhuis 61
Eläintarhan-puisto 57
Eläintarhapark 57
EMMA (museum voor
moderne kunst) 78
Engel, Carl Ludwig 21,
82, 109
Eronen 99
Esplanade 27, 30, 36,
45, 93
Excursieboten 113

F

Fazer-bezoekerscentrum
79
Fazer Café 31, 91
Fazer Vierailukeskus 79
Fietsen 112
Film 49, 63, 109
Finlandiahuis 54, 81
Finlandiatalo 54, 81
Finnjäväl 96
Finse Music Hall of Fame
79, 101
Fins Museum voor Foto-
grafie 69
Flying Cinema 50
Formverk 103
Forum 41, 100

G

Gallen-Kallelamuseum
79
Gallen-Kallelan Museo
79
Geldmuseum 23
'Glazen paleis' 41
GLO Hotel Art Helsinki
88
Go Helsinki Card 110
Grilli 97
Grotesk Bar & Terrace 45
Gustavsvärd 77

H

Hakaniemen kauppahalli
53, 101
Hakaniementori 53,
57, 101
Hakaniemimarkthal 53,
101

Hakasalmen huvila 39
 Halkolaituri Pier 51
 HAM 63
 Hapjes van de grill(i) 97
 Havenpakhuizen 50
 Havis Amanda 28, 29, 128
 Heather's (culinaire stadswandeling) 94
 Heilige Drie-eenheidkerk 22, 23
 Helsingin kaupunginmuseo 78
 Helsingin musiikkitalo 38, 108
 Helsingin yliopiston kirjasto 35, 82
 Helsinki Art Museum (HAM) 63
 Helsinki Biënnale 84
 Helsinki Design Week 45
 Helsinki This Week 106
 Helsingkitram 5
 Hernesaaren Löyly 61
 Hernesaari 61, 69
 Heureka 78
 Hietalahden kauppahalli 102
 Hietalahdentori 66, 102
 Hietalahtimarkthal 67, 102
 Hietaniemi 11, 62
 Hietaniembegraafplaats 65
 Hietaranta 65
 High-Tech-Center 69
 Hiltunen, Eila 65
 Historisch centrum 10
 Hoofdkantoor van Stora Enso 48
 Hoofdpostkantoor 33
 Hoogerechtshof 25
 Hostel Suomenlinna 88
 Hotel Anna 87
 Hotel Arthur 87
 Hotel Carlton 87
 Hotel- en Restaurantmuseum 69
 Hotel F6 89
 Hotel Helka 87
 Hotel Indigo 37, 89
 Hotel Kämp 29

Hotel Katajanokka 50, 88
 Hotellija ravintolamuseo 69
 Hotel Seurahuone 33
 Houten brug 70
 Houten Kerk 71
 HSL 110, 112
 HSL-veerboot 76
 HTC 69
 Hukkanen, Reijo 38
 Hullut Päivät 99

I
 Iittala 45, 83, 103
 Iittala & Arabia Design Centre 46, 103
 IJstadion 57
 Iso Roobertinkatu 46
 IvanaHelsinki 103

J
 Jäähalli 57
 Jachthaven 60
 Jansson, Tove 63, 65, 128
 J.L. Runebergmonument 29
 Johan & Nyström 92
 Jugendsali 28
 Juhannus 73
 Juttutupa 52
 J.W. Snellmanmonument 23

K
 Kaapelitehdas 69
 Kaiku 109
 Kaisaniemen puisto 35
 Kaisaniemi 85
 Kaisaniemipark 35
 Kaivohuone 60, 109
 Kaivopuistopark 11, 58, 59
 Kalasatama (stadsdeel) 53
 Kalevalakehto 73
 Kalevala Koru 103
 Kallio 10, 51
 Kalliokerk 53
 Kallion kirkko 53
 Kämp, Carl 29
 Kämp Galleria 100

Kampin kappeli 41
 Kamppicomplex 62
 Kamppi (winkelcentrum) 40, 100
 Kansalliskirjasto 23, 82
 Kansallismuseo 39
 kapiteinshuizen 57
 Kappeli 28
 karaokebar 104, 105
 Karaokeruimte 79, 96, 109
 Karunan vanha kirkko 71
 Katajanokka, schiereiland 10, 47
 Kauppatori 26, 101
 Kaupungintalo 26
 Keisarinnankiv 25
 Kekkonen, Urho Kaleva 73, 105, 128
 Keskuspuisto 85
 Kiasma 37
 Kiasma Café 39
 Kivi, Aleksis 35
 Klaus K. Hotel 88
 Klein Finlandia (Pikku Finlandia) 55
 Kluuvi 31
 Kolme Kruunua 94
 Kolme seppää 37
 Kolmikulmapark 45
 Kolmikulma-puisto 45
 Koningspoort 77
 Konstan Möljö 42, 95
 Korjaamo 107
 Korkeasaari 85
 Korkeimman oikeuden palatsi 25
 Kortteliravintola Ego 93
 Kosmos 95
 Kotiharju 53
 Krantenmuseum 80
 Kruunuhaka (wijk) 23
 Kulttuurisauna 53
 Kulttuuritalo 81
 Kunstmuseum Sinebrychhoff 67
 Kustaanmiekkä 77
 Kuu 96

L
 Lange brug 52
 Länsisatama 66
 Lars Sonck 88

Lasipalatsi 37, 41
 La Torrefazione 91
 Laulupuut 38
 Linnanmäki 57
 Lonna 84
 Luonnontieteellinen Museo 63

M
 Makkaratalo 35
 Mall of Tripla 100
 Mämmi 92
 Mannerheim, Carl Gustaf Emil 82
 Mannerheimintie 36
 Mannerheim-museo 79
 Mannerheimmuseum 79
 Manta 29
 Mäntyniemi 73
 Marimekko 103
 Marimekko Esplanadi 45
 Marinekazerne 50
 Markten 4, 101
 Marktplein 24
 Meripaviljonki 95
 Merisatama 60
 Midzomerfeest 73
 Mikael Agricolan kirkko 61
 Moemins 5, 28, 49, 128
 Moko Market 91
 Molly Malone's 108
 Musea 78, 80
 Museum voor Finse Architectuur 45
 Musiikkimuseo Fame 79
 Musiikkitalo 39
 Musta kissa 105
 Muziekhuizen van Helsinki 38, 108

N
 Nationaal Museum 39
 Nationaal Park Nuukio 84
 Nationaal Theater 35, 108
 Nationale bibliotheek 82
 Nationale Galerie Ate-neum 33
 Nationale Opera 55, 108
 Natuurhistorisch Museum 63

Nokka 48
 Noodgevallen 110
 Noordkust 51
 Nudistenstrand 71
 Nudistiranta 71
 Nurmibeeld 55
 Nurmi, Paavo 55, 128
 Nuukio 84

O
 Observatorium 59
 Observatoriumheuvel 59
 Observatorium Ursa 60
 Oespensikathedraal 49, 51
 Oksanen, Sofi 128
 Oluthuone Kaisla 107
 Olympiakade 59
 Olympiastadion 11, 36, 56, 128
 Olympisch Stadion 11, 36, 56, 128
 Onda 97, 109
 On the Rocks 108
 Openbaar vervoer 112
 Openluchtmuseum 71
 Opera 108
 Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) 55
 Oude Kerk 43
 Oude Markthal 26, 101
 Oude Nokiakabelfabriek 69
 Oude Studentenhuis 37
 Overnachten 86

P
 Paasilinna, Arto 37, 128
 Paasitorni 52
 Pachtboerderij Niemelä 71
 Parken 14, 84
 Parlement 38
 Pestkerkhof 43
 Piperin puisto 77
 Pipers Park 77
 Pitkäsilta 52
 Pohjolahuus 31
 Postitalo 33
 Presidentieil Paleis 25
 Presidentin Linna 25
 Pukkisaari 73

Punavuoren Ahven 107
 Pyhän Henrikin katedraali 59
 Pyhän Kolminaisuuden kirkko 23

R
 Rautatieasema 32
 Rautatientori 34
 Ravintola Hima & Sali 68
 Regeringspaleis 23
 Restaurant Savoy 29, 82
 Restroom 105
 Ridderhuis 23
 Ritarihuone 23
 Riviera 105
 Robert's Coffee 28
 Robert's Coffee Kamppi 42
 Rotserkerk 63
 Ruiskumestarin talo 52
 Runeberg, Johan Ludvig 77
 Runeberg, Walter 21
 Ruoholahti 11, 66
 Ruotsin Suurlähetystö 25
 Russische ambassade 59
 Ruttopuisto 43

S
 Saaga 97
 Saari 59, 96
 Säätytalo 23
 Saksalainen kirkko 58
 Sauna 4, 17, 53, 58, 61
 Scherenrondvaart 26
 Sea Life 57
 Semifinal 108
 Senaatintori 20
 Senaatsplein 20
 Seurasaaren ulkomuseo 71
 Seurasaari 11, 70
 Sibelius, Jean 28, 65, 79
 Sibeliusmonument 65
 Sightseeingbus 113
 Silvoplee 92
 Sinebrychhoffin taidemuseo 67
 Sinebrychhoffpark 67
 Sint-Henrikskerk 59
 Skiffer Liuskaluoto 59
 SkyWheel 4, 50

Sofia Café & Bar 22
 Sokos Hotel Torní 43
 Sokos Hotel Vaakuna 37
 Sompasaua 53
 SpåraKOFF Pub Tram 106
 Stadhuis 26
 Stadsmuseum 22, 78
 Stathuis 23
 Stationsplein 34
 Stationswijk 10
 Steen van de tsarina 25
 Stiltekapel 41
 Stockmann 37, 41, 99
 Storyville 108
 Studio Aalto 82
 St. Urho's Pub 105
 Sunn 91
 Suomen kansallisooopera 55, 108
 Suomen kansallisteatteri 35, 108
 Suomenlinna 11, 74
 Suomenlinnakerk 75
 Suomenlinna-museo 76
 Suomenlinnamuseum 76
 Suomenlinna kirkko 75
 Suomen Pankki 23
 Suomen valokuvataiteen museo 69

T
 Tähtitorni 59
 Tähtitorninvuori 19
 Tallinn 67
 Tanssin talo 69
 Tavastia 108
 Teatterimuseo 69
 Technische Hogeschool 67
 Technisch Museum 80
 Telefoonnummers 110

Telia 5G Areena 57
 Tempelkerk 63
 Tempelliaukion kirkko 63
 Tennispalatsi 62
 Tervasaari 52
 Theatrumuseum 69
 theaters 108
 Tiketti 106
 Tin Tin Tango 91
 Toeristenbureau 34, 76, 111
 Toeristeninformatie 111
 Tol- en Pakhuis 23
 Töölöbaai 10, 54
 Töölö Coffee Bar 64
 Torikorttelit 22
 Torvalds, Linus 128
 Tram 50, 106, 112
 Trammuseum 108
 Troikka 97
 Tullija pakkahuone 23
 Tuomiokirkko 21
 Turunen, Tarja 128

U
 UNESCO Werelderfgoed 11, 67, 75
 Universiteit 23
 Universiteitsbibliotheek 35, 82
 Ursan tähtitorni 60
 Uspenskin katedraali 49
 Uunisaari 59

V
 Vallisaari 84
 Valo, Ville Hermann 128
 Valtioneuvoston linna 23
 Vanha kauppahalli 26, 101
 Vanhakirkko 43

Vanha kirkkokuisto 43
 Vanha Ylioppilastalo 37
 veiligheid 110
 Venäjän Federaation Suurlähetystö Suomesa 59
 Villa Ensi 61
 Villa Hakasalmi 39
 Villa Tamminiemi 73
 Villi Wäinö 106
 Viren, Lasse 56
 Vlooiemarkten 102
 Vloot van Finse ijsbrekers 50

W
 Wallis Karaoke Bar 105
 Wanha kauppakuja 31
 Waterbus JT-Line 76
 Waterbussen 113
 Waterbusterminal 59, 61, 69
 Websites 111
 WeeGee (exhibitiecentrum) 78
 Wintertuin 57
 World Trade Center 31
 Worsthuis 35

Y
 Yes Yes Yes 92
 Yliopisto 23
 Yrjönkadun uimahalli 42
 Yrjönkatu-binnenbad 42

Z
 Zandstranden 71
 Zetor 4, 105
 Zucchini 92
 Zweedse ambassade 25
 Zweeds Theater 30
 Zwemstadion 57

> DATUM

> AANTAL DAGEN

> HET WEER

● WARM ● KOUD ● NAT

> BASISUITRUSTING

● ANWB EXTRA
 ● PASPOORT/ID-KAART
 ● TICKETS & VISUM
 ● RIJBEWIJS
 ● BANKPASSEN
 ● MEDICIJNEN
 ● VERZEKERINGEN
 ● HOTELADRES

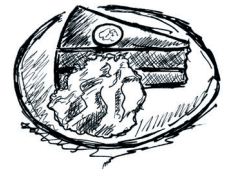
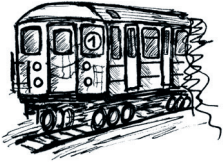

> TOILETARTIKELEN

> KLEDING

> DIVERSEN

> ELEKTRONICA

T
TIPS

Favoriete plekken – review

> OVERNACHTEN

ACCOMMODATIE ▶

ADRES/BLADZIJDE

PRIJS

● € ● €€ ● €€€

NOTITIE

> ETEN EN DRINKEN

RESTAURANT ▶

ADRES/BLADZIJDE

PRIJS

● € ● €€ ● €€€ C/JFER

VOORGERECHT

HOOFDGERECHT

NAGERECHT

NOTITIE

RESTAURANT ▶

ADRES/BLADZIJDE

PRIJS

● € ● €€ ● €€€ C/JFER

VOORGERECHT

HOOFDGERECHT

NAGERECHT

NOTITIE

RESTAURANT ▶

ADRES/BLADZIJDE

PRIJS

● € ● €€ ● €€€ C/JFER

VOORGERECHT

HOOFDGERECHT

NAGERECHT

NOTITIE

> WINKELN

WINKEL ▶

ADRES/BLADZIJDE

NOTITIE

WINKEL ▶

ADRES/BLADZIJDE

NOTITIE

> UITGAAN

GELEGENHEID ▶

ADRES/BLADZIJDE

NOTITIE

GELEGENHEID ▶

ADRES/BLADZIJDE

NOTITIE

> EXTRA

EXTRA ▶

ADRES/BLADZIJDE

NOTITIE

EXTRA ▶

ADRES/BLADZIJDE

NOTITIE

EXTRA ▶

ADRES/BLADZIJDE

NOTITIE

Franz Marc Frei, München: blz.4 b, 23, 33
 Getty Images, München: blz.93 (AWL Images RM); 102 (Bloomberg); 128/4 (Hale);
 107 (Lonely Planet Images/Leue); 43 (Moment); 8/9 (Urguijo)
 iStock.com, Calgary (Canada): blz.128/5 (Savvateeva)
 laif, Köln: blz.128/6 (Gamma-Rapho); 27, 37 (hemis.fr/Guiziou); 46 (Madame Figaro/
 Holden); 16/17 (Mulhaupt); 12/13, 20, 39, 62, 66, 70 (Theis); Theis; 40 (NYT/
 Redux/Laitinen)
 Look, München: blz.42 (age fotostock); 44 (SagaPhoto)
 Mauritius Images, Mittenwald: blz.21 (age/Grund); Grund; 36 (Alamy/Aksenova);
 98, 101 (Alamy/Dafos); 68 (Alamy/FinPics); 29 (Alamy/Liukkonen); 35 (Alamy/
 marinuse – People); 36 (Alamy/Reboredo); 111 (Alamy/Sigaev); 49 (Alamy/villorojo);
 7 (Folio Images RF/Nystrand); 128/7 (United Archives); 56 (Walker)
 picture-alliance, Frankfurt a. M.: blz.128/1 (Lehtikuva/Loppinen); 128/2 (Mäntylä);
 128/3 (Marstio); 128/8 (Moilanen); 128/9 (Saukkomaa); 14/15 (The Photo Collector)
 Ulrich Quack, Mönchengladbach: blz.32, 50, 83
 Judith Rixen, Wegberg: blz. 58
 © Visit Helsinki, Helsinki (Finland): blz.28 (Arabia); 90 (Bell); 51, 75 (Comma Image
 Oy); 25, 47, 53, 65, 73, 74, 80, 85, 104 (Hellsten); 61 (Helsinki City Photo Competi-
 tion at Flickr.com/sashapo); 78/79 (Heureka); 89 (Hotel F6); 54 (Jämsä); 4 o (Kuva);
 59 (Rotko); 71 (Saurasaari Foundation's Collection); 77 (Sjöblom); 102 (Somerma);
 64 (Williams); 24, 86
 Wikimedia Commons: blz. 96 (Knuckles/CC BY-SA 3.0)
 Shutterstock: omslag
 Tekeningen blz.2, 11, 22, 48, 55, 67 : Gerald Konopik, Mammendorf
 Tekeningen blz.5: Antonia Selzer, Stuttgart

Hulp gevraagd!

De informatie in deze reisgids is aan verandering onderhevig. Het kan dus wel eens
 gebeuren dat je ter plaatse een andere situatie aantreft dan de auteur.
 Is de tekst niet meer helemaal correct, laat ons dat dan even weten.

Ons adres is:
 Uitgeverij ANWB
 Redactie KBG
 Postbus 93200
 2509 BA Den Haag
 anwbmedia@anwb.nl

Covid-19

Door het virus Covid-19 hebben landen voor internationale reizen specifieke
 toelatingseisen ingevoerd. Deze zijn sterk aan verandering onderhevig. Controleer
 de actueel geldende eisen daarom voor vertrek op de website van Rijksoverheid
 (rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/reizen-en-vakantie) of op de
 officiële website van de EU (reopen.europa.eu/nl). Tevens zijn sommige horeca-
 gelegenheden failliet gegaan en zijn openingstijden en toegangsprijzen gewijzigd.
 Hoewel alles in het werk is gesteld om deze gids zo up-to-date mogelijk te
 maken, kan het zijn dat er nadien een en ander is gewijzigd. Het is verstandig om
 voor vertrek op de website van het restaurant, hotel of de bezienswaardigheid te
 kijken voor de meest actuele informatie.

Productie: Uitgeverij ANWB
 Coördinatie: Els Andriesse
 Tekst: Ulrich Quack, Judith Rixen
 Vertaling: Albert Witteveen
 Herziening: Sander Hendriks
 Eindredactie: Joke Jonkhoff
 Opmaak: Hubert Bredt, Atelier van Wageningen
 Opmaak omslag: Atelier van Wageningen
 Opmaak notitiepagina's: Studio 026
 Concept: DuMont Reiseverlag
 Grafisch concept: Eggers+Diaper
 Cartografie: DuMont Reisekartografie
 © 2020 DuMont Reiseverlag

© 2023 ANWB bv, Den Haag
 Tweede, herziene druk
 ISBN: 978-90-18-04927-0

Alle rechten voorbehouden

Deze uitgave werd met de meeste zorg samengesteld. De juistheid van de gegevens
 is mede afhankelijk van informatie die ons werd verstrekt door derden. Indien die
 informatie onjuistheden blijkt te bevatten, kan de ANWB daarvoor geen aansprake-
 lijkheid aanvaarden.

Herinner je je deze nog?

9 van 648.000
Helsinkiërs

Tove Jansson

De Fins-Zweedse was een echt multitalent: moeder van de knuffelige Moemins, schrijfster, illustratrice, stripauteur en begenadigd schilderes. Sinds 2016 is haar werk permanent te zien in het HAM.

Linus Torvalds

De Fins-Amerikaanse informaticus liet de wereld zien wat er in de koude, donkere winters in Helsinki kan ontstaan: hij ontwikkelde een nieuw gratis systeem voor computers dat Linux heet.

Sofi Oksanen

De Fins-Estse schrijfster en feministe is voor de literaire wereld wat haar eigen wijk Kallio voor Helsinki is: multi-cultureel, een beetje bijzonder en zeer sterk in opkomst.

Ville Hermanni Valo

'Love Metal' noemen de jongens van His Infernal Majesty (HIM) hun muziek, en Ville Valo uit de wijk Vallila in Helsinki is hun zanger, songwriter en multi-instrumentalist. Zacht zingen kan hij ook, getuige *Summer Wine*.

Havis Amanda

De bronzen dame belichaamt met haar vrouwelijke rondingen en rijzige gestalte van 5 m als 'dochter van de Oostzee' die aan het water ontstijgt, de ziel van de stad.

Paavo Nurmi

Hij rende en rende en behaalde negen gouden medailles op de Olympische Spelen – een wereldrecord! Naakt, zoals het bronzen beeld voor het Olympisch Stadion suggereert, deed hij dat beslist niet.

Urho Kaleva Kekkonen

De 'kale kop met bril' bedreef een kwart eeuw wereldpolitiek in de sauna en wordt door veel Finnen nog steeds vereerd om zijn verdiensten voor Finland.

Tarja Turunen

De duistere kant van de Finse ziel drukt zich uit in metal. Turunen zingt met een bereik van bijna drie octaven, tot 2005 deed ze dat bij de band Nightwish.

Arto Paasilinna

Paasilinna's boeken (zoals *De zelfmoordclub*) doen zonderling aan en zitten vol zwarte humor. Sommige Finnen zijn net zo eigenzinnig als de personages in het boek.